İŞKUR

2013

TOKAT

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TOKAT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2013)

Raporu Hazırlayanlar:

Derya ŞİMŞEK

İş ve Meslek Danışmanı

Melih ERGÜNOĞLU

İş ve Meslek Danışmanı

İçindekiler

SUNUŞ iii
ÖNSÖZ iv
TABLOLAR LİSTESİ v
ŞEKİLLER LİSTESİ vii
KISALTMALAR viii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 4
BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 6
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 6
1.1) EKONOMİKVERİLER 6
1.1.1) Gayri Safi Katma Değer ve Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer 7
1.1.2) Yatırım Teşvikleri 9
1.1.3) Kamu Yatırımları 9
1.1.4) Açılan-Kapanan İşyerleri 10
1.2) NÜFUS GÖSTERGELERİ 11
1.2.1) Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus 11
1.2.2) Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus 12
1.2.3) Eğitim Düzeyine Göre Nüfus 13
1.2.4) Göç Alan ve Veren İller 15
1.3) EĞiTiM GÖSTERGELERİ 16
1.4) GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 18
1.4.1) 15+ Yaş Grubunda Kurumsal Olmayan Nüfus[16] 19
1.4.2) İşgücü 20
1.4.3) İşsizlik 21
1.4.4) İstihdam 23
1.4.5) İşgücüne Dâhil Olmayan Nüfus Verileri 28
1.4.6) İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 29
1.5) İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 30
1.5.1) İŞKUR'a Yapılan Başvurular[19] 31
1.5.2) İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler 34
1.5.3) İŞKUR Tarafından Alınan Açık İşler 38
1.5.4) İŞKUR Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmeler 42
1.5.5) İşsizlik Ödeneği Başvuruları 49
1.5.6) İŞKUR Tarafından Tertiplenen İşgücü Uyum Hizmetleri (Meslek Kursları ve Programları) 50

İKİNCİ BÖLÜM **51**
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **51**
AMAÇ VE YÖNTEM 51
2.1) İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 53
2.1.1) İşyerleri 53
2.1.2) Mevcut İstihdam 55
2.2) AÇIK İŞLER 60
2.3) TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 68
2.4) GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 72
2.4.1) İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 75
2.4.2) İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 76
SONUÇ 77
EKLER **81**
Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 81
Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 84
Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar 84
Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012) 86
Ek 2- D: Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013) 87
Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 88
Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri 93
Ek 4- Diğer Tablolar 97
Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları 97
Ek 4-B: İl Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları 98
..... 103

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Tokat İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Mustafa TAŞKESEN

Tokat Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2013 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 100 bin 852 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 87 bin 719'dur. İlimizde bu kapsamda 920 işyeri tespit edilmiş ve 853 ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir. Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2013 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

İbrahim AKPINAR

İl Müdürü

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Sektörlerin gayri safi katma değer içindeki payları, TR 83 7
Tablo 2. Kişi başına gayri safi katma değer (GSKD), (TL/Dolar) 8
Tablo 3. 2012 Yılı Yatırım Teşvikleri, Tokat 9
Tablo 4. Açılan-Kapanan İşyerleri 10
Tablo 5. Nüfusun Yerleşim Yerlerine Dağılımı[5] 11
Tablo 6. Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus,2012 12
Tablo 7. Eğitim Durumu ve cinsiyete göre çalışma yaşı nüfusu (15+ yaş)[10] 13
Tablo 8. Net Göç ve Net Göç Hızı, Tokat 15
Tablo 9. Tokat'ın Göç Aldığı-Verdiği İller 15
Tablo 10. Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı, Tokat, % 16
Tablo 11. Ortaöğretimde Kayıtlı Toplam Öğrenci sayısı, Tokat 17
Tablo 12. Orta Öğretimde Okuyan Öğrenci Sayıları, Tokat, Türkiye , 2009-2013 17
Tablo 13. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Tokat18 29
Tablo 14. Başvuruların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, %, 2012 32
Tablo 15. En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Tokat-Türkiye, 2012 33
Tablo 16. En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Olan İlk 10 Meslek, Tokat 34
Tablo 17. En Fazla Kayıtlı İşsizin Bulunduğu İlk 10 Meslek, Tokat-Türkiye, 2012 35
Tablo 18. Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları, Tokat-Türkiye, 2012 37
Tablo 19. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları, 2012, Tokat 38
Tablo 20. En Fazla Açık İş Bulunan İlk 20 Meslek,2012 39
Tablo 21. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı,2012 41
Tablo 22. İşkur Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmelerin Kamu-Özel Dağılımı, 2012 42
Tablo 23. Eğitim Durumlarına Göre Tokat İlinde İşe Yerleştirmeler, 2012 44
Tablo 24. En Fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 10 Meslek,2012 45
Tablo 25. Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Tokat-Türkiye,2012 48
Tablo 26. İşsizlik Ödeneği Başvuru-Hak eden Sayısı, Tokat-Türkiye,2012 49
Tablo 27. Eğitim Durumuna Göre Cinsiyet Bazında İşsizlik Ödeneği Başvuruları,Tokat 49
Tablo 28. Tokat İlinde Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayıları, 2012 50
Tablo 29. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012) 52
Tablo 30. Sektörlere göre işyeri sayısı, 2013, Tokat 54
Tablo 31. Sektörlere göre çalışan sayıları, 2013, Tokat 56
Tablo 32. Sektörlere göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları, 2013, Tokat, Türkiye 57
Tablo 33. Meslek gruplarına göre çalışan sayıları, 2013, Tokat 58
Tablo 34. Çalışanların mesleklere göre dağılım oranı, 2013, Tokat 60
Tablo 35. Açık iş ilanı veren işyerleri, 2013, Tokat 61
Tablo 36. Açık işlerin ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı, 2013, Tokat 62
Tablo 37. Meslek gruplarına göre açık işler, 2013, Tokat 63
Tablo 38. Mesleklere göre açık iş dağılımı, 2013, Tokat, Türkiye 65
Tablo 39. Sektörlere göre temininde güçlük bildiren işyeri sayısı, 2013, Tokat 68
Tablo 40. Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımı, 2013, Tokat, Türkiye 69
Tablo 41. Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen meslekler, 2013, Tokat 70
Tablo 42. Mesleklere göre temininde güçlük dağılımı, 2013, Tokat, Türkiye 71
Tablo 43. Sektörlere göre net istihdam beklentisi, 2013, Tokat 73

Tablo 44. Meslek gruplarına göre net istihdam beklentisi, 2013, Tokat 74
Tablo 45. En fazla istihdam artışı beklenen meslekler, 2013, Tokat 75
Tablo 46. En fazla istihdam azalışı beklenen meslekler, 2013, Tokat..... 76

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Sektörlerin GSKD İçindeki Payları, 2008 8
Şekil 2. Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı, Tokat-Türkiye, 2012 9
Şekil 3. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2012 13
Şekil 4. TR83 Bölgesi; Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre kurumsal olmayan nüfus, (15+ yaş) 19
Şekil 5. Türkiye; Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre kurumsal olmayan nüfus,(15+yaş) 20
Şekil 6. Yıllar itibariyle işgücüne katılım oranı,2004-2012,TR83 20
Şekil 7. Yıllar itibariyle TR83 Bölgesi işsizlik oranı, (%)(2004-12) 21
Şekil 8. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TR83,%,2012 22
Şekil 9. Eğitim durumlarına göre işsizlik oranı, TR83 Bölgesi 23
Şekil 10. Yıllar İtibariyle İstihdam Oranı, TR83 Bölgesi, 2004-12, (%) 23
Şekil 11. İstihdam Edilenlerin Yıllar ve Cinsiyete Göre İktisadi Faaliyet Kolları, TR83 Bölgesi 24
Şekil 12. İstihdam Edilenlerin Yıllar ve Cinsiyete Göre İşteki Durumu,2012,TR83 25
Şekil 13. Eğitim Durumuna Göre Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılık, TR83, 2012 26
Şekil 14. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR83, (%) 27
Şekil 15. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR83, (%), 2012 27
Şekil 16. İşgücüne Dâhil Olmayanların Yıllar ve Cinsiyete Göre İşgücüne Dâhil Olmama Nedenleri (TR83 bölgesi), (Bin kişi, 15+ yaş)[17] 28
Şekil 17. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı, 2011,Tokat, Türkiye 30
Şekil 18. Yıllar İtibariyle İŞKUR'a Yapılan Başvurular, Tokat, (%) 31
Şekil 19. Tokat İlinde 2008-2012 Yılları Arasında Kayıtlı İşsiz Sayısının Değişimi 35
Şekil 20. Bekleme Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, Tokat-Türkiye, % , 2012 36
Şekil 21. Tokat İlinde Yıllara Göre Açık İş Sayıları 39
Şekil 22. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,2012 40
Şekil 23. Tokat İlinde 2008-2012 Yılları Arasında İşe Yerleştirme Faaliyeti 42
Şekil 24. Tokat İlinde Cinsiyet Bazında İşe Yerleştirmenin Dağılımı,2012 ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
Şekil 25. Cinsiyet Bazında Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Tokat, 2012 45
Şekil 26. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme,2012 46
Şekil 27. Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Tokat, 2012 47
Şekil 28. İşyerlerinin sektörel dağılımı, 2013, Tokat 54
Şekil 29. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, 2013, Türkiye 55
Şekil 30. Çalışanların sektörlere göre yoğunluğu, 2013, Tokat, Türkiye 57
Şekil 31. Çalışanların meslek gruplarına göre oranı, 2013, Tokat, Türkiye 58
Şekil 32. Meslek gruplarına göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları, Tokat 59
Şekil 33. Sektörlere göre Açık iş oranı, 2013, Tokat, Türkiye 63
Şekil 34. Meslek Gruplarına göre açık iş oranları, 2013, Tokat, Türkiye 64
Şekil 35. Açık işlerin talep edilen eğitim durumuna göre dağılımı, 2013, Tokat 65
Şekil 36. Açık işlerde talep edilen beceri düzeyi, 2013, Tokat 66
Şekil 37. Açık işlerin aranma kanalları, 2013, Tokat, Türkiye 67
Şekil 38. Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen meslekler, 2013, Tokat, Türkiye 70
Şekil 39. Eleman temininde güçlük çekilme nedenleri, 2013, Tokat, Türkiye 72

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Alo 170: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Çağrı Merkezi

Bkz.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

GSKD: Gayrisafi Katma Değer

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İBBS2: NUTS2 olarak da bilinen, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum süreci doğrultusunda, Avrupa Birliği ülkelerinin kullandığı istatistik bölge birimi sınıflandırmasına paralel olarak Türkiye için üç ayrı düzeyde istatistikî bölgeleri kapsayan istatistikî sınıflama

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İL MÜDÜRLÜĞÜ: Tokat Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ: İşsizlik sigortası ödeneği

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NACE Rev2: Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasının 2 nolu revizyonu

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TL: Türk Lirası

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TR83: 22/9/2012 tarihli ve 24884 sayılı R.G.'de yayımlanmış olan "Bölgesel İstatistiklerin Toplanması, Geliştirilmesi, Bölgelerin Sosyo Ekonomik Analizlerinin Yapılması, Bölgesel Politikaların Çerçevesinin Belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine Uygun Karşılaştırılabilir İstatistikî Veri Tabanı Oluşturulması Amacıyla Ülke Çapında İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırılmasının Tanımlanmasına ilişkin Karar" a göre Tokat ilinin yer aldığı istatistiki bölge birimi sınıfı; TR83 Düzey 2 Bölgesi (Samsun, Amasya, Çorum, Tokat)

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

SEGE: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

UAVT: Ulusal Adres Veri Tabanı

UMEM Beceri'10 Projesi Kursları: Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Gayri safi katma değer değişimi sektörler toplamında 2004 yılı ve 2008 yılı için değerlendirmeye alınacak olur ise, TR83 Düzey2 Bölgesinde tarım sektörünün, ülke değerlerinde olduğu gibi en az gayri safi katma değer ürettiği görülmektedir. Bununla birlikte tarım sektöründeki azalış hesaba dâhil edilmezse, bütün sektörlerde gayri safi katma değer değişimi pozitif eğimlidir. TR83 Düzey 2 Bölgesinde hizmetler sektörü ülke görüntüsünde olduğu gibi en fazla gayri safi katma değer üreten sektördür. Sanayi sektörünün payı 2004 yılından 2008 yılına kadar yüzde 9,6 oranında, hizmetler sektörünün payı da yüzde 3,6 oranında artış göstermiştir.

Tokat'ın da içinde yer aldığı TR83 Düzey 2 Bölgesi için kişi başına gayri safi katma değerin ülke ortalamasının altında olduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanında TR83 Bölgesinin, Düzey2 bölgeleri arasında Kişi Başına Gayrisafi Katma Değer sıralaması yapıldığında 2004 yılına göre 2008 yılında sıralamadaki yerini 2 sıra iyileştirdiği ve 15. sırada yer aldığı görülmektedir.

2012 yılında kamu yatırımlarının sektörel dağılımları ülke toplamında ve Tokat ilinde incelenirse, ülke genelinde en çok kamu yatırımı çeken sektörün "ulaştırma-haberleşme" sektörü olduğu görülürken, Tokat'ta eğitim sektöründeki yatırımların diğer sektörlere göre nispeten daha yüksek olduğu görülmektedir.

2012 yılında 2011 yılına göre Tokat 'ta kurulan şirket sayısında %26 'lık, gerçek kişi ticari işletmeleri sayısında ise %8'lik bir azalma olmuştur. Ancak bu kötü görüntüye karşın Tokat'ta 2011 yılına göre 2012 yılında tasfiye edilen şirket sayısında %33'lük, tasfiye edilen kooperatif sayısında %55'lik bir azalma olmuştur. Tokat için 2011 yılına göre 2012 yılında kapanan gerçek kişi ticari işletmesi sayısı ise %16 oranında azalmıştır.

2012 yılı sonuçlarına göre Tokat ilinin nüfusu 613990 olup, ilde 304742 erkek, 309248 kadın yaşamaktadır. Çalışma yaşı olarak değerlendirilen 15-64 yaş erkek nüfusu 201960, kadın nüfusu ise 204421 kişidir. 2012 yılında il ve ilçe merkezinde yaşayan nüfus sayısı 2011 yılına göre %0,6'lık bir azalma göstererek %58,4 olmuştur. Tokat'ta ve Türkiye genelinde çalışma yaşı grubunun (15-64 yaş) en fazla payı alırken yaşlı nüfusu en az paya sahiptir. Gerek ülkemizde gerek Tokat'ta çalışma çağındaki kadınların en yoğun olduğu eğitim seviyesi "*lise altı*"; en az bulunduğu grup ise *"yükseköğretim"dir*. Çalışma çağındaki erkeklerin en yoğun olduğu grup kadınlarda olduğu gibi "*lise altı*", en az olduğu grup ise "okuma-yazma bilmeyen"dir.

İşsizlik 2011 yılına göre 2012 yılında TR83 bölgesinde artmış olmakla birlikte, bu artış istihdama da yansımış ve TR83 bölgesi için 2012 yılında geçmiş yıllara nazaran istihdam oranları hem kadın hem de erkek için düşüş göstermiştir. 2012 yılında bölge istihdam oranı %45,9'dur. İstihdamın sektörel dağılımında ilimizin yer aldığı TR83 Bölgesinde tarım sektörünün öne çıktığı görülmektedir. Bölgede tarımı istihdam yaratma bakımından hizmetler ve sanayi takip etmektedir. Tarım sektörü ücretsiz aile işçiliğinin en yüksek olduğu sektördür. Tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınların oranı yüzde 93,2 gibi oldukça yüksek bir orandır. Bu sektörde istihdam edilen erkekler genellikle işveren ve kendi hesabına çalışanlardır ve oranları yüzde 73,8'dir. Tokat ve TR83 bölgesi için 2010 2011 yılı verilerinin yanında 2009 yılına ait temel işgücü piyasası göstergeleri yer almaktadır ki, söz

konusu verilerdeki değişim TR83 bölgesinde dolaysısıyla Tokat'ta işsizliğin düşmesi haricinde işgücü piyasasında gerilemeyi işaret etmektedir.

2012 yılında İŞKUR'a yapılan toplam 17215 başvurudan %31'i kadın %69'u erkektir. Başvurularda beden işçisi (genel) mesleğinin toplam başvurular içerisindeki yoğunluğuna bakılacak olursa, ülkemizde 572.862 başvuru ile %25, Tokat'ta ise 5.276 başvuru ile %30 oranları ile karşılaşılmaktadır. Bu anlamda İŞKUR'a başvurulardaki vasıfsız işgücü oranı, Tokat ilinde daha yoğundur.

Tokat, 2011 yılına göre 2012 yılında Türkiye'de İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı artan iller arasında yer almaktadır. 2011 yılında 11.140 olan İŞKUR'a kayıtlı işsizler 2012 yılında 16.254'e çıkmıştır. 2012 yılında Tokat'ta, İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin en yoğun olduğu eğitim seviyesi ilköğretim', en az kayıt bulunan eğitim seviyesi ise ''yükseklisans' ve 'doktora' dır.
İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin en yoğun olduğu grup 2012 yılında hem Türkiye, hem de Tokat için aynıdır ki, İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin büyük bir bölümü 12 ay ve üzerinde bir süredir kayıtlı ve işsizdir.

Tokat'ta İŞKUR tarafından işe yerleştirmelerde 2012 yılında lise altı eğitim seviyesi eğitim durumuna göre baskın olan gruptur. İlde Kurum aracılığıyla işe yerleşen kadınların % 72,4'ü ilköğretim mezunudur. İlköğretim mezunu erkeklerde ise bu oran %64,3'tür.
2012 yılı için Türkiye'de İŞKUR tarafından işe yerleştirmelerde beden işçileri %41'lik yer kaplamışken, Tokat'ta ise690 işe yerleştirme ile %21'lik bir paya sahiptir. İŞKUR'a başvurularda, İŞKUR'a kayıtlı işsizlerde ve İŞKUR tarafından işe yerleştirmede hem Tokat'ta hem de Türkiye'de 2012 yılında erkeklerin kadınlara göre baskınlığı görülmektedir.
İşsizlik ödeneği için İŞKUR'a yapılan başvurularda en baskın grubun 'lise altı' eğitim seviyesi olduğu gözlemlenmektedir. Bu eğitim seviyesindeki erkeklerin başvurusu kadınlardan 6 kat daha fazladır.

2012 yılında Türkiye genelinde İŞKUR tarafından 27.351 meslek kursu ve programı açılmıştır; söz konusu kurs ve programlardan en çok açılanı ise 8.018 kurs ve %29,3'lük pay ile "İşbaşı Eğitim Programı (İEP)"kapsamındaki kurslardır. Tokat'ta ise açılan toplam 225 meslek kursu ve programdan en büyük payı "İşgücü Yetiştirme Kursları/TYP" alırken bu programlara katılan kursiyer sayısı 2012 yılındaki toplam İŞKUR kursiyerlerinin %35'inin teşkil etmektedir.

Türkiye de İPTA 2013 çalışmasında ziyaret edilen işyeri sayısı 183.667'dir. Tokat'ta ise İPTA 2013 çalışmasında ziyaret edilen işyeri sayısı 853'dür. ziyaret edilen 853 işyerinin sektörel dağılımında toptan perakende ticaret, imalat ve inşaat sektörleri ilk üç sırayı almaktadır. 50 ve üzeri sayıda işçi çalıştıran işyerleri sayısı Tokat ilinde toplam 64 tane olup, bunların 30 tanesi imalat sektöründedir.

Tokat'ta toplam görüşülen 853 işyerinin 221'i açık iş vermiştir. Bu anlamda Türkiye'de ülke geneli açık iş oranı yüzde 4,4'tür. Türkiye'de açık iş oranlarının en yüksek olduğu sektör yüzde 5,6 ile '*konaklama ve yiyecek içecek hizmetleri'* sektörüdür. İl geneli açık iş oranı yüzde 5,8 olarak hesaplanan Tokat'ta açık iş oranlarının en yüksek olduğu sektör yüzde 14,4 ile '*mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler'* sektörüdür.

Türkiye'de İPTA 2013 çalışmasında derlenen açık işlerde, meslekler bazında en çok açık işin alındığı meslekler için söylenebilir ki, açık işlerde makineci (dikiş) ve beden işçisi (genel) meslekleri ön plandadır. Tokat'ta ise açık işlerde, meslek grupları bazında açık işlerin tahlilinde '*mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler'* sektörünün ön planda olduğu görülmektedir. İşverenler tarafından açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevapların

yüzde 51'i ''fark etmez'' cevabıdır. Tokat'ta işverenler tarafından işe alacakları kişilerde en çok talep edilen beceri düzeyi ''mesleğe ilişkin yeterli bilgi'', en az talep edilen beceri düzeyi ise 'yabancı dil yeterliliği' dir. İŞKUR hem Tokat'ta, hem Türkiye'de işverenlerin işgücü taleplerini karşılamada tercih ettikleri aracı müesseselerde, en çok güvenilen 'akraba eş dost' cevabı ile yakın bir cevap oranına sahiptir. Türkiye'de İPTA sonuçlarına göre açık işlerini karşılama yolları ile ilgili cevap alınan işyerlerinin %39'u; Tokat'ta ise % 59'u açık işlerini İŞKUR vasıtasıyla karşılamaktadır.

İşgücü temininde en fazla güçlük çekildiği gözlemlenen ilk dört meslek Türkiye'de makineci (dikiş), güvenlik görevlisi, garson(servis elemanı) ve beden işçisi (genel); Tokat'ta ise makineci (dikiş), pazarlamacı, beden işçisi (inşaat) ve garson (servis elemanı)'dır. Tokat'ta işgücü temininde en fazla güçlük çekildiği gözlemlenen sektör 'bilgi ve iletişim'; temininde güçlük olan ama diğer sektörler ile kıyaslandığında en az güçlük çekildiği görülen sektör ise 'elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı' dır. İPA 2013'e göre, temininde güçlük çekilen mesleklerde 'eleman bulunmaması', 'beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması' ve 'iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması' gibi temininde güçlük çekilme nedenleri gerek Türkiye'de, gerek Tokat'ta dikkat çekmektedir.

İşverenlerden alınan gelecek istihdam tahminlerine göre 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle Tokat ilinde net istihdam beklentisinin en fazla olduğu sektör 418 kişiyle imalat sektörüdür. 30 Haziran 2014 tarihi referans alındığında ise bu tarihte en fazla net istihdam artış beklentisi olan sektör 623 kişiyle yine imalat sektörüdür.

GİRİŞ

2013 Yılı Tokat İli İşgücü Piyasası Analizi' nin amacı illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır. Bu raporda il düzeyinde işgücü arzı ve talebine ilişkin temel veriler sunulacaktır. Bu çerçevede, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Kamu İstihdam Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında Tokat'ın da içinde bulunduğu 81 ilde İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirilmiştir. Tokat İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın amacı tüm ilçe ve köylerini de kapsayacak biçimde Tokat ilinde işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin işgücü talebini değişik boyutlarıyla tespit etmek, ve işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemeye katkıda bulunmaktır. Böyle bir talep araştırması ile desteklenen Tokat İşgücü Piyasası Analizinin özellikle işgücünün talep açısından ve gelecek kısa dönemde eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilmesi, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi gibi hedefleri vardır. Bir bütün olarak bu rapor, işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Tokat İşgücü Piyasası Analizi raporu iki temel bölümden oluşmaktadır. İşgücü piyasasını etkileyen unsurlardan genel ekonomik yapı, demografik özellikler ve eğitim durumu raporun ilk kısmını oluşturmaktadır. Raporun ilk bölümünün ikinci bileşeninde Tokat ili işgücü piyasasını arz açısından analiz etmeye yarayacak bileşenler incelenmektedir. Bu bileşenler işgücüne katılım, işgücü dışı nüfus istihdam, kayıt dışı istihdam ve işsizlik başlıkları altında toplanmaktadır. Bu bölümde ayrıca işgücü piyasasında çoğunlukla dezavantajlı gruplar olarak adlandırılan kadınlar ve gençlerin durumuna da ayrı başlıklar altında bakılmaktadır. Raporun ilk bölümünün son bileşeninde ise, Tokat ili özelinde en son veriler ışığında İŞKUR kapsamında gerçekleşen arz ve talep eşleştirmelerine bakmakta, bu çerçevede Tokat ilinde açık işlere yapılan başvurular, bu işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme çabalarını özetlemektedir.

Raporun ikinci bölümünde ise Tokat ili işgücü piyasasına talep yönünden bakmakta ve Tokat İli İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının sonuçlarını derlemektedir. Bu çerçevede işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, 2013 yılında işe giriş-çıkışlar, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin gelecek istihdam beklentisi gibi bileşenlere ait veriler özetlenmektedir. Raporla ilgili değerlendirmelerin yer aldığı sonuç bölümünde ise işgücü piyasanın önemli unsurları arasındaki ilişkilerden yola çıkarak işgücü arzı ve talebi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmaktadır.

Tokat İşgücü Piyasası Analizi raporunda çeşitli kaynaklardan derlenen veriler kullanılmıştır. İlk iki bölüm çerçevesinde genel ekonomik durum, demografik yapı ve eğitim durumuna ait verilerle, Tokat ili işgücü piyasasında işgücü arzına ait veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Genel Nüfus Sayımları ve Hane halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Büyük çoğunluğu en güncel haliyle 2012 yılına ait olan verilerden bir kısmı Tokat iline özel olsa da, işgücü arzına ait birçok veri il bazında değil NUTS2 belgelendirme

sistemi çerçevesinde Tokat ilinin yer almış olduğu TR83 bölgesi (Samsun, Çorum, Tokat, Amasya) geneline ait verilerdir. Raporun işgücü talebi ile ilgili bölümünde ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın sonucunda elde edilen veriler kullanılmaktadır. Araştırma çerçevesi Tokat ilinde 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleri* ile sınırlıdır. İşyerleri listesi TÜİK'in 2012 yılı İşyeri Kayıt Sistemi listesinden oluşturmuştur.** Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur. İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si*** kapsama dâhil edilmiştir. Tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve Uluslararası örgüt temsilcilikleri dahil değildir. Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür. Araştırmada kullanılan İşyeri Bilgi formu, işyeri faaliyeti, mevcut istihdam, açık işler ve eleman temininde güçlük çekilen meslekler olmak üzere 4 bölümden oluşmuştur.

Tokat için İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın alan uygulaması 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, araştırmada yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır.

***Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.**

**** Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.**

***** "Madencilik ve taş ocakçılığı"; "İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı"; "Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri"; "İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı"; "Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri"; "Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri"; "Gayrimenkul faaliyetleri"; "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler"; "İdari ve destek hizmet faaliyetleri"; "Eğitim"; "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri"; "Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor" ve "Diğer hizmet faaliyetleri".**

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS2 bölgeleri)[1] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Tokat ilinin yer aldığı TR83 (Tokat, Amasya, Çorum ve Samsun illerini içeren bölge) bölgesi için de geçerlidir. SEGE2011'e göre bölgede gelişmişlik sıralaması nazarında Çorum, Tokat ile benzer sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında yer alırken, Amasya ve Samsun daha üst sıradadır. [2] (Ek.4 Tablo.2) Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en az gelişmiş il, 57. sırada olan Tokat'tır. Çorum 50. sırada yer alırken, Amasya 37. ve Samsun 33. sırada bulunmaktadır.

Bu bölümde Tokat Türkiye ile karşılaştırılmak suretiyle 5 ana başlık atkında analiz edilecektir:

1.1 Ekonomik Veriler
1.2 Nüfus Göstergeleri
1.3 Eğitim Göstergeleri
1.4 Genel İşgücü Göstergeleri
1.5 İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Göstergeler

EKONOMİK VERİLER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo-ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir.

---

1 Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

2 İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

Analize başlamadan önce belirtilmelidir ki ekonomik veri setinin önemli bir bölümü TÜİK tarafından İBBS2 seviyesi için verilmektedir. Bu anlamda il bazında ekonomik verilerin bir bölümü ilin yer aldığı TR83 bölgesi nazarında incelenecektir. Daha önce yayımlanan ve ekonomik analizde oldukça önemli bir yeri olan milli gelir verileri ise TÜİK tarafından 2001 yılından beri yayımlanmamaktadır. Gayri safi katma değer ve kişi başı gayri safi katma değer verileri ise TÜİK tarafından en son 2011 yılında yayımlanmış olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Bu bölümde Tokat ili dört başlık altında analiz edilecektir:

1.1.1) Gayri Safi Katma Değer ve Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer
1.1.2) Yatırım Teşvikleri
1.1.3) Kamu Yatırımları
1.1.4) Açılan Kapanan İşyerleri

1.1.1) Gayri Safi Katma Değer ve Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer

Tablo 1. Sektörlerin gayri safi katma değer içindeki payları, TR 83

YILLAR	TARIM	SANAYİ	HİZMETLER
2004	22,7	19,7	57,6
2005	21,9	20,4	57,6
2006	19,2	21,9	59,0
2007	16,9	23,2	59,9
2008	18,6	21,6	59,8

Kaynak: TÜİK, *Sektörlere göre bölgesel paylar*- İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması Düzey 2 (2004-2008)

Tokat ilinin yer aldığı TR83 bölgesinde2004-2008 yılları arasında sektörlerin Gayri Safi Katma Değer[3] içinde aldıkları paylar Tablo 1'de verilmiştir. Bölgede 2004 yılında %22,7 ile ikinci sırada olan tarım sektörünün payı, 2008 yılında %18,6'ya gerileyerek ülke değerlerinde olduğu gibi en az gayri safi katma değer üreten sektör olmuştur. Buna rağmen bölge Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasından 10 puan daha yüksektir.(Şekil 1) Ayrıca 2004 yılında %19,7 olan sanayinin payı 2008 yılında %21,6'ya yükselmiştir.

3 İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

Şekil 1. Sektörlerin GSKD İçindeki Payları, 2008

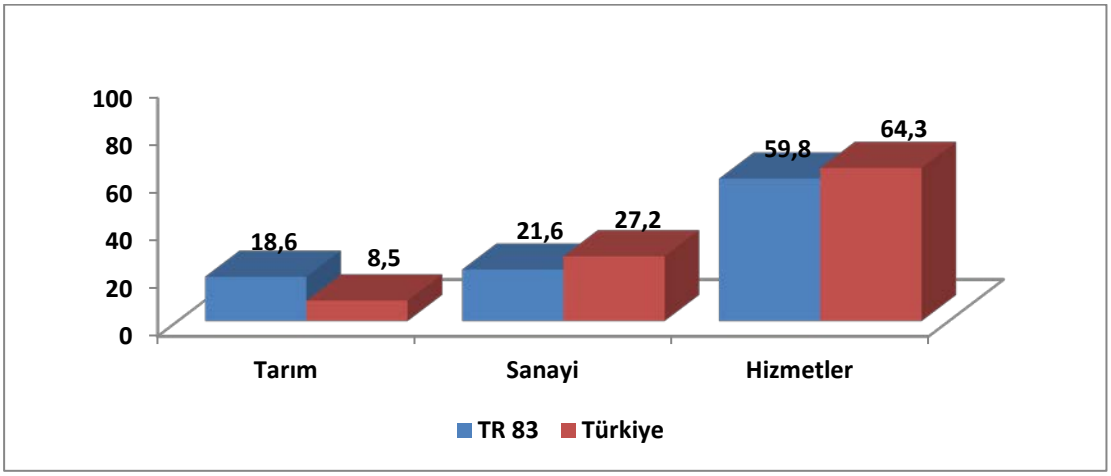

Kaynak: TÜİK

2008 yılı, TR83 bölgesi ile Türkiye geneli sektörlerin GSKD içindeki payları karşılaştırıldığında bütün sektörlerde gayri safi katma değer değişimi pozitif eğimlidir. TR83 Bölgesinde hizmetler sektörü ülke görüntüsünde olduğu gibi en fazla gayri safi katma değer üreten sektör olurken, hem TR83 bölgesinde hem de Türkiye genelinde en az gayri safi katma değer üreten sektörün tarım olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Kişi başına gayri safi katma değer (GSKD), (TL/Dolar)

TR83 BÖLGESİ					
	2004	2005	2006	2007	2008
TL	5,083	5,854	6,823	7,514	8,855
USD$	3,549	4,343	4,736	5,781	6,914
TÜRKİYE					
	2004	2005	2006	2007	2008
TL	7,307	8,338	9,632	10,744	12,02
USD$	5,103	6,187	6,686	8,267	9,384

Kaynak: TÜİK

Tablo 2, TÜİK tarafından ADNKS sonuçlarına göre 2012 yılında yenilenen yıl ortası nüfus projeksiyonları kullanılarak güncellenen, 2004-2008 yılları ile ilgili verileri ortaya koymaktadır.TR83 Bölgesi için kişi başına GSKD' nin ülke ortalamasının altında olduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanında, Ek:4 te bulunan Tablo 1'de de, TR83 Bölgesinin, Düzey2 bölgeleri arasında Kişi Başına Gayrisafi Katma Değer sıralaması yapıldığında 2004 yılına göre 2008 yılında sıralamadaki yerini 2 sıra iyileştirdiği ve 15. sırada yer aldığı görülmektedir. (Bknz Ek:4 Tablo 1)Türkiye GSKD'si 10.744 TL iken, bu değer 2008 yılında 2007 yılına göre %12 lik bir artış ile 12.020 TL'ye yükselmiştir. TR83 GSKD'si ise 7.514 TL iken, bu değer 2008 yılında 2007 yılına göre %17,85'lik bir artış ile 8.855 TL'ye yükselmiştir. Kişi başı GSKD değişimi 2004 yılı ve 2008 yılı için değerlendirmeye alınacak olur ise, 4 yıl sonunda TL bazında ülke genelinde %65'lik, TR83 Düzey 2 Bölgesinde %74'lük bir artışa karşın $ bazında ülke genelinde %84'lük, TR83 Düzey 2 Bölgesinde %95'lik bir artış izlenmiştir.

1.1.2) Yatırım Teşvikleri

Tablo 3. 2012 Yılı Yatırım Teşvikleri, Tokat

Sektörü	Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	TÜRKİYE	TOKAT	TÜRKİYE	TOKAT
ENERJİ	197	33	3.505	28
HİZMETLER	1.147	20	56.703	137
İMALAT	2.576	51	75.913	849
MADENCİLİK	285	15	8.092	22
Genel Toplam	**4.329**	**119**	**147.258**	**1.036**

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

Ekonomi Bakanlığından edinilen Tablo 3'teki verilerde, Tokat ili için 2012 yılında yatırım girişimleri için alınan TL bazında sabit yatırım tutarı ve sözü edilen yatırım girişimlerinin ortaya koyduğu istihdam durumu analiz edilmiştir. Tablo 3'e göre 2012 yılında en fazla sabit yatırımın imalat sektöründe olduğu görülürken yatırımlar sonucunda en fazla istihdam yine imalat sektöründedir. İkinci olarak en fazla sabit yatırım enerji sektöründe olmasına rağmen hizmetler sektöründeki kadar istihdam sağlanamamıştır.2011 yılına göre hem Türkiye'de hem de Tokat'ta sabit yatırımlar düştüğü fakat beklenen istihdamın yükseldiği görülmektedir.

1.1.3) Kamu Yatırımları

Şekil 2. Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı, Tokat-Türkiye, 2012

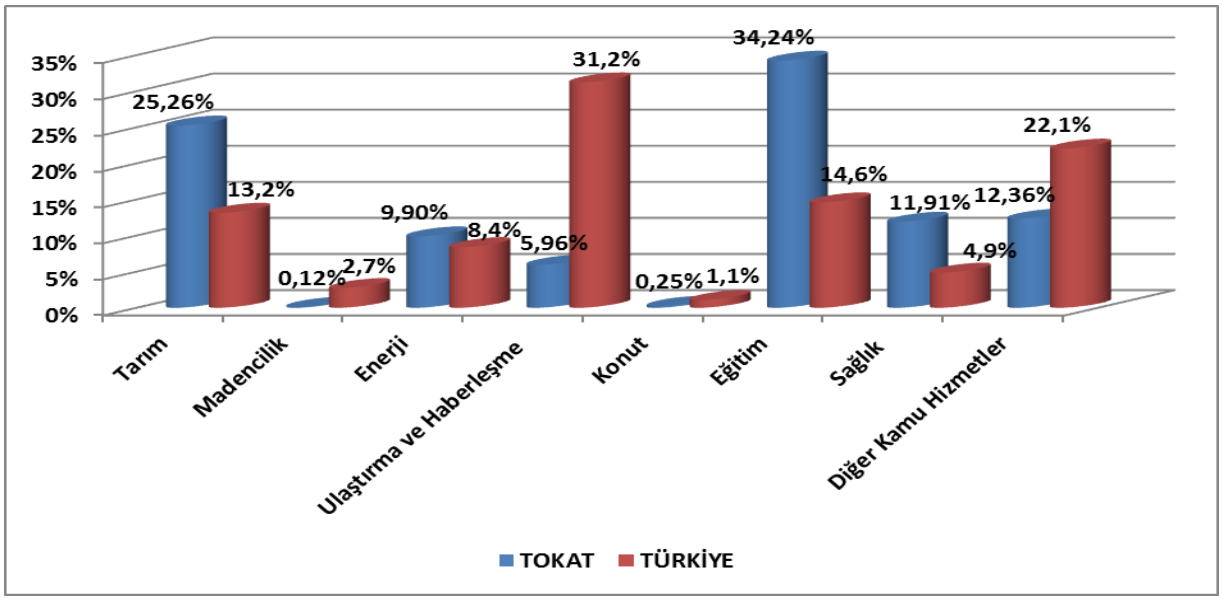

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı,2012

Şekil 2'de 2012 yılında kamu yatırımlarının sektörel dağılımları ülke toplamında ve Tokat ilinde incelenmektedir. Grafikten de anlaşılacağı üzere ülke genelinde en çok kamu yatırımı çeken sektörün "ulaştırma-haberleşme" sektörü olduğu görülürken, Tokat'ta eğitim sektöründeki yatırımların diğer sektörlere göre nispeten daha yüksek olduğu görülmektedir. Tokat ili ve Türkiye geneli için kamu yatırımı yapılmayan sektörler değişiklik göstermemiştir. Anılan 2 sektör madencilik ve konut sektörü olarak sıralanmaktadır. Ulaştırma-haberleşme sektörüne yapılan yatırımlar yüzdelik dağılımda ülke genelinde ilk sırayı almışken ilimizde altıncı sırada yer almaktadır.

1.1.4) Açılan-Kapanan İşyerleri

Tablo 4. Açılan-Kapanan İşyerleri

	2012 OCAK-ARALIK (ONİKİ AYLIK)								2011 OCAK-ARALIK (ONİKİ AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	Şirket	Koop.	Ger.Kişi Tic.İsl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger.Kişi Tic.İsl.	Şirket	Koop.	Ger.Kişi Tic.İsl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger.Kişi Tic.İsl.
TOKAT	111	10	240	28	12	23	17	179	151	12	261	42	27	21	23	214
TOPLAM	38887	877	67455	19203	2342	14168	1895	31915	53409	1033	60430	21851	2815	13095	1896	41130

Kaynak: TOBB, www.tobb.org.tr

Türkiye Ticari Sicil Gazetesinde yayımlanan ve TOBB tarafından derlenerek kamuoyu ile paylaşılan açılan kapanan işyerleri sayısına ait verilere göre hazırlanmış olan Tablo 4'te 2011 ve 2012 yılları için Tokat ve Türkiye genelinde açılan, tasfiye edilen ve kapanan işyerlerinin sayısı yer almaktadır. 2012 yılında 2011 yılına göre ülke genelinde kurulan işyeri sayıları karşılaştırılacak olursa şirket sayısı %27 oranında azalmış, kooperatif sayısı %15 oranında azalmış, gerçek kişi ticari işletmeleri sayısı ise %11,6 artış göstermiştir. Aynı dönem Tokat için değerlendirilecek olursa kurulan şirket sayısında %26 'lık bir azalma, gerçek kişi ticari işletmeleri sayısında ise %8'lik bir azalma olduğu görülmektedir.

Ancak bu kötü görüntüye karşın, ülke genelinde aynı referans dönemde tasfiye edilen şirket sayısında %12'lik, tasfiye edilen kooperatif sayısında ise %55'lik bir azalma olmuştur. Tokat'ta ise 2011 yılına göre 2012 yılında tasfiye edilen şirket sayısında %33'lük, tasfiye edilen kooperatif sayısında %55'lik bir azalma olmuştur.

Tablo 4'te kapanan işyerlerine ait verilerin referans dönemleri itibariyle, sayısal karşılaştırması yapılacak olursa ülke genelinde kapanan şirket sayısında %8 oranında bir artışa karşın kapanan kooperatif sayısında neredeyse değişiklik olmamış, gerçek kişi ticari işletmeleri ise %22 oranında azalmıştır. Tokat için 2011 yılına göre 2012 yılında kapanan şirket ve kooperatif sayılarında fazla değişiklik olmazken anılan dönemde Tokat'ta kapanan gerçek kişi ticari işletmesi sayısı %16 oranında azalmıştır.

1.2) NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Ülke nüfusunun yaş grupları itibari ile dağılımı, ülke nüfusunun ne kadarının işgücü olarak kullanılabileceğini kabaca ortaya koymaktadır. Çalışma çağı, nüfusun artması veya azalması, istihdam ve işsizlik oranlarını doğrudan etkilemektedir. Öyle ki, belirli bir zaman diliminde bir yerleşim biriminde çalışma çağı nüfusunun o yerleşim yerinde gerçekleşen istihdamdan daha hızlı artış göstermesi o bölgede çalışma çağı nüfusuna yeterli iş imkânı sağlanamaması ile sonuçlanmakta, böylelikle işsizlik olgusu ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Bölümde nüfus göstergeleri üç başlıkta incelenecektir:

1.2.1) Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus
1.2.2) Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus
1.2.3) Eğitim Düzeyine Göre Nüfus
1.2.4) Göç Alan ve Veren İller

1.2.1) Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus

2012 yılı sonuçlarına göre Tokat ilinin nüfusu 613990[4] olup, ilde 304742 erkek, 309248 kadın yaşamaktadır. 15+yaş nüfus 472640 kişidir. İlin 2011 yılı toplam nüfusu ise 608299 kişidir. İlin nüfusu 2011 yılına göre ‰ 93 oranında artış göstermiştir. Çalışma yaşı (15-64 yaş) erkek nüfusu 201960, kadın nüfusu 204421 kişidir.

Tablo 5. Nüfusun Yerleşim Yerlerine Dağılımı[5]

	İl/İlçe Merkezi			Belde/Köy			TOPLAM		
Yıllar	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
2009	356246	178762	177484	268193	133075	135118	624439	311837	312602
2010	363944	184543	179401	253858	125650	128208	617802	310193	307609
2011	358872	178682	180190	249427	123767	125660	608299	302449	305850
2012	358494	177648	180846	255496	127094	128402	613990	304742	309248

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları

[4] TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

[5] İl, ilçe, belediye, köy ve mahallelere göre nüfuslar belirlenirken: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)'nda yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağlılık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

Tablo 5'te Tokat nüfusunun cinsiyetler bazında yerleşim yerlerine dağılımı 2009 ve 2012 yılları itibariyle görülmektedir. Tokat'ta 2009 yılından 2011 yılına kadar il ve ilçe merkezinde yaşayan nüfus artış göstermiştir. 2012 yılında ise il ve ilçe merkezinde yaşayan nüfus sayısı 2011 yılına göre %0,6'lık bir azalma göstererek %58,4 olmuştur.

1.2.2) Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus

Bu bölümde Tokat ve ülke genelinde 2012 yılında nüfusun cinsiyet, çalışma yaşı ve bitirilen eğitim seviyesine göre dağılımı incelenecektir. Tablo 6'da 2012 yılında cinsiyete ve çalışma yaşı gruplarına[6] göre nüfusta Tokat Türkiye karşılaştırması ile ilgili veriler yer almaktadır. Tokat ilinin yaş dağılımı Türkiye ortalamasından farklılık göstermemektedir. Verilere bakıldığında Tokat'ta ve Türkiye genelinde çalışma yaşı grubunun (15-64 yaş) en fazla payı aldığı görülürken yaşlı nüfusu en az paya sahiptir. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları da Türkiye ortalaması ile paralellik göstermektedir.

Tablo 6. Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus,2012

	TOKAT			TÜRKİYE		
Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0-14	141350	72594	68756	18857179	9678382	9178797
15-64	406381	201960	204421	51088202	25803873	25284329
65+	66259	30188	36071	5682003	2473913	3208090

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları

Yaş bağımlılık oranı[7] çalışma yaşındaki her 100 kişinin teorik anlamda bakmak zorunda olduğu çalışma yaşı dışında kalan yaşlı ve çocuk nüfusunu belirtmesi bakımından anlamlıdır. Çocuk bağımlılık oranı[8] Türkiye ortalamasının 2,1 puan üzerinde seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı[9] Türkiye ortalamasından 5,2 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Tokat ili toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 3,1 puan üzerindedir. Bu oran üretime katkıda bulunan çalışma yaşındaki nüfusun kendileri ile birlikte üretime katılamayan nüfusa da yetecek kadar üretimde bulunması gerektiğini göstermektedir ki, Tokat ili yaş bağımlılık oranının Türkiye ortalamasından yüksek olması il için kalkınmayı olumsuz etkilemektedir.

[6] ILO tarafından çalışma yaşı nüfusu 15-64 yaş olarak kabul edilmektedir. İPA Karaman 2012'de, çalışma yaşı "15-19", "20-24", "25-34", "35-54" ve "55-64" olarak 5 gruba ayrılmıştır. Söz konusu gruplama TÜİK tarafından veri sunumunda kullanılan 'geniş yaş grubu' ayrımına uyumludur.

[7] Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır.

[8] Çocuk bağımlılık oranı: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen çocuk (0-14 yaş) sayısıdır.

[9] Yaşlı bağımlılık oranı: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen yaşlı (65+ yaş) sayısıdır.

Şekil 3. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2012

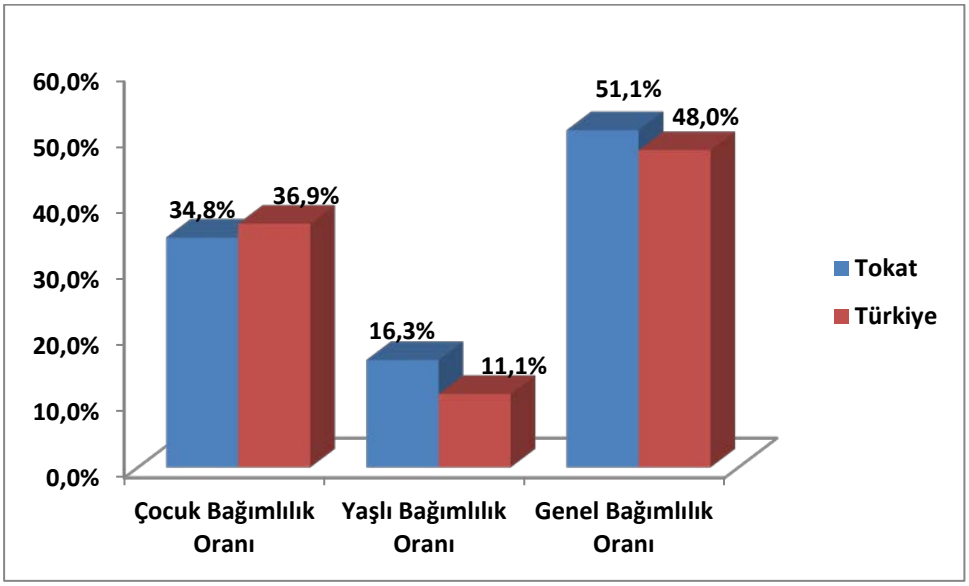

Kaynak: TÜİK, ADNKS

1.2.3) Eğitim Düzeyine Göre Nüfus

Tablo 7. Eğitim Durumu ve cinsiyete göre çalışma yaşı nüfusu (15+ yaş)[10]

Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus(15 +yaş)-2012,TOKAT	Toplam	Erkek	Kadın	Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus(15 +yaş)-2012,TÜRKİYE	Toplam	Erkek	Kadın
okuma yazma bilmeyen	19202	3938	15264	okuma yazma bilmeyen	2.784.257	474.016	2.310.241
lise altı	322548	148813	173.735	lise altı	33.471.853	16.140.433	17.331.420
lise ve dengi meslek okulu	83083	50492	32.591	lise ve dengi meslek okulu	12096830	6951695	5145135
yükseköğretim	39.677	25.123	14.554	yükseköğretim	6452547	3721674	2730873
bilinmeyen	6.733	3.062	3.671	bilinmeyen	1716318	883798	832520
TOPLAM	471.243	231.428	239.815	TOPLAM	56521805	28171616	28350189
Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus(15 +yaş)-2011,TOKAT	Toplam	Erkek	Kadın	Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus(15 +yaş)-2011,TÜRKİYE	Toplam	Erkek	Kadın
okuma yazma bilmeyen	35.810	8.020	27.790	okuma yazma bilmeyen	3.163.396	551.776	2.611.620
lise altı	296.074	139.983	156.091	lise altı	32.606.116	15.799.408	16.806.708
lise ve dengi meslek okulu	81.101	49.563	31.538	lise ve dengi meslek okulu	11.883.336	6.859.021	5.024.315
yükseköğretim	36.781	23.655	13.126	yükseköğretim	6.019.445	3.510.094	2.509.351
bilinmeyen	13.829	6.983	6.846	bilinmeyen	1.946.146	1.017.899	928.247
TOPLAM	463.595	228.204	235.391	TOPLAM	55.618.439	27.738.198	27.880.241

Kaynak: TÜİK,2013

Tablo 7'de Tokat ilinde ve Türkiye'de 2012 ve 2011 yıllarına ait eğitim durumuna göre çalışma yaşı nüfusu verileri yer almaktadır. Tablodan 2012 yılında 2011 yılına göre hem Türkiye toplamında hem de il toplamında çalışma yaşı nüfusunun arttığı görülmekte olup artış oranı ülkemiz için ve il için %1,6'dır.

2011 yılına göre 2012 yılında Türkiye'de eğitim durumu yükseköğretim olan çalışma çağı nüfusunda %7'lik bir artışa karşın, Tokat'ta aynı grupta %8'lik bir artış meydana gelmiştir. Gerek ülkemizde gerek Tokat'ta çalışma çağındaki kadınların en yoğun olduğu eğitim seviyesi *"lise altı[11]"*; en az bulunduğu grup ise *"yüksek öğretim[12]"*dir. Çalışma çağındaki erkeklerin en yoğun olduğu grup kadınlarda olduğu gibi *"lise altı"*, en az olduğu grup ise "okuma-yazma bilmeyen"dir. 2012 yılında ülkemizde yükseköğretim mezunu çalışma nüfusundaki kadınlar aynı yıl içinde ülkemizde aynı eğitim durumuna haiz çalışma yaş grubu içerisinde %42,3'lük bir orana sahiptir. Ancak 2012 yılında Tokat'ta yaşayan yükseköğrenim mezunu çalışma nüfusundaki kadınlar aynı yıl için Tokat'ta yaşayan aynı eğitim durumuna haiz yaş grubu içerisinde %36,7'lik bir orana sahiptir. Bu oranlar Türkiye ve Tokat için 2011 yılında da sırasıyla %41,7 ve %35,7'dir. Söz konusu oranlara bakıldığında 2011 ve 2012 yıllarında Tokat'ta yaşayan çalışma yaş grubuna dâhil kadınların ülkemizde çalışma yaş grubuna dahil kadınlara göre yükseköğrenim mezuniyet seviyesi göstergesinde oransal olarak geride kaldığı
ortadadır.

Lakin oranların 2011 yılına göre 2012 yılında, Türkiye için %0,6'lık bir artışa karşın Tokat'ta %1 artış göstermesi, kadınların yükseköğrenime katılımı noktasında Tokat'ta ilerlemenin göz ardı edilmemesi gerektiğini de göstermektedir.
Buna benzer bir karşılaştırma lise altı eğitim seviyesi için yapılacak olur ise yükseköğrenim mezunu çalışma yaşı kadın nüfusunun tam tersi durum görülmektedir. Öyle ki, tablo 7'den lise altı eğitim seviyesinde mezun kadınların 2012 yılında toplam lise altı eğitim seviyesi mezunu çalışma nüfusuyla karşılaştırma yapıldığında oranının Türkiye ve Tokat için sırasıyla, %52 ve %54; 2011 yılında ise aynı oranın sırasıyla %51,5 ve %52,7 olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.

Bu istatistikler somutlaştırılmak istenirse; Tokat ilinde bir işveren tarafından Tokat'ta ikamet etme koşuluyla sadece lise altı eğitim seviyesinde ve cinsiyet ayrımı yapılmadan bir iş ilanı verildiğinde başka bir koşul konulmadığında, bu iş talebine bir kadının başvuru yapması ihtimali, aynı talep aynı şartlar altında ülke genelinde açılmış olsaydı ülke genelinden bu ilana bir kadının başvuru yapma ihtimalinden daha yüksek olacaktı. Yine aynı şekilde Tokat ilinde bir işveren tarafından ilde ikamet edenlerden seçilmek üzere sadece yükseköğrenim eğitim seviyesinde ve cinsiyet ayrımı yapılmamak ve başka bir koşul koyulmamak üzere bir iş ilanı verildiğinde, bu iş talebine bir kadının başvuru yapması ihtimali, aynı ilan ülke genelinde yayımlanmış olsaydı bu durumda ilana bir kadının başvuru yapması ihtimalinden düşük olacaktı.

---

[10] Yabancılar kapsama alınmamıştır.

[11] Lise altı eğitim: İlkokul+ortaokul+ilköğretim

[12] Yüksek Öğretim: Yüksek okul veya fakülte mezunu+yüksek lisans mezunu+doktora mezunu

1.2.4) Göç Alan ve Veren İller

Tablo 8. Net Göç ve Net Göç Hızı, Tokat

Yıllar	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (‰)
2009	32655	34213	-1558	-2,49
2010	25430	40995	-15565	-24,88
2011	29576	36342	-6766	-11,06
2012	34725	31812	2913	4,76

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları

Net göç, bir yerleşim birimini belli bir dönem aralığında verdiği göç ile aldığı göç arasındaki fark olarak tanımlanmakta olup bu fark pozitif ise mevzu bahis yerleşim merkezi göç almakta negatif ise göç vermektedir. Tablo 8'de Tokat ilinin 2009-2012 yılları arasındaki net göç oranları yer almaktadır. Tokat ilinde göç sebebiyle 2009-2010 döneminde 624439 kişilik nüfusunda 1.558 kişilik, 2010-2011 döneminde ise 617802 kişilik nüfusunda 15.565 kişilik, 2011-2012 döneminde ise 608299 kişilik nüfusunda 6.766 kişilik bir azalma izlenmektedir. Veriler incelendiğinde 2012 yılına kadar göç veren bir il olarak tanımlanan Tokat'ın 2012 yılında göç alması dikkatleri çekmektedir.2011-2012 döneminde 613990 kişilik nüfusa sahip olan Tokat 2.913 kişilik net göç almıştır.

2011 yılından 2012 yılına geçildiğinde 5.691 kişilik nüfus artışının 2.913 kişilik kısmını Tokat iline göç eden kesim oluştururken geri kalan 2.778 kişilik kısmını bebek doğumları oluşturmaktadır. Bu nüfus artışı Tokat ilinde doğum oranının ölüm oranından daha fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. Tokat'ın Göç Aldığı-Verdiği İller

SIRA	2011-2012	Tokat'ın Göç Aldığı İller	SIRA	2011-2012	Tokat'ın Göç Verdiği İller
	TOPLAM	34725		TOPLAM	31812
1	İstanbul	20410	1	İstanbul	14926
2	Ankara	1997	2	Ankara	2480
3	Samsun	992	3	Tekirdağ	1134
4	İzmir	813	4	Samsun	1005
5	Kocaeli	797	5	Kocaeli	933
78	Karabük	20	78	Ardahan	27
79	Kilis	12	79	Hakkari	20
80	Bilecik	9	80	Kilis	8

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları

Ek 4'te yer alan Tablo 3'ten elde edilmiş verilerle hazırlanmış olan Tablo 9'da, Tokat'ın göç aldığı-verdiği ilk beş ve son üç il yer almaktadır. Tokat'ın en az göç aldığı iller 2011-2012 dönemi için Karabük, Kilis ve Bilecik'tir. Aynı dönemde ile göç veren ilk üç il olan İstanbul, Ankara ve Samsun'dan Tokat'a toplam 23.399 kişi göç etmiştir. Bu sayı ilin söz konusu yıl içerisinde tüm Türkiye'den aldığı göçün %67'sini bulmaktadır. Tokat'ın göç verdiği illerin gelişmişlik düzeyleri Tokat'a nazaran üst sıralarda olup dikkati çeken Tokat'a göç veren illerinde hemen hemen aynı iller olmasıdır. İlin İstanbul'dan çok sayıda göç alması önceki yıllarda çalışmak için İstanbul'a göç eden işgücünün emeklilik, yaşlılık vs. nedenlerle tekrar Tokat'a göç etmesi olarak açıklanabilir. Tokat'ın komşu illere göre gelişmişlik düzeyinin düşük olması yakın illerden Tokat'a olan göçü azaltmıştır.

1.1) EĞiTiM GÖSTERGELERİ

Eğitim verileri işgücü arzının eğitim seviyesini ve eğitim politikalarının talebe cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmesi konusunda öncü olan verilerdir. Bu veriler MEB, YÖK ve TÜİK tarafından yıllık olarak yayınlanmaktadır.

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Tablo 10. Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı, Tokat, %

Okullaşma Oranı	İlkokul			Ortaokul			Genel Ortaöğretim[13]			Mesleki ve Teknik Orta Öğretim[14]		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Brüt[15]	100,67	100,56	100,78	98,53	97,88	99,22	39,50	37,46	41,61	48,91	53,59	44,06
Net	92,87	92,64	93,12	88,04	88,28	87,78	27,44	25,00	29,97	40,93	44,79	36,93

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012/'13 Öğretim Yılı Başı

Tablo 10'da MEB tarafından yayınlanan 2012/'13 öğretim yılı başı okullaşma oranları verilmiştir. Bahsi geçen net okullaşma oranı; ilgili öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusu bölünmesi ile elde edilir. Brüt okullaşma oranı hesaplanırken ise ilgili öğrenim türündeki tüm öğrenciler dikkate alınmıştır.

[13] Genel Lise, Anadolu Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ve Özel Liseler.
[14] İmam Hatip Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Liseler, Özel Eğitim Meslek Liseleri ve Özel Liseler.
[15] Brüt okullaşma oranları hesaplanırken Açık Öğretim Ortaokulu ve Açık Öğretim Lise öğrencileri dâhil edilmiştir.

İlkokul ve ortaokul çağındaki nüfusun okullaşma oranı erkek ve kız öğrenciler için hemen hemen aynı düzeydedir. Genel ortaöğretimdeki net okullaşma oranı toplamda %27,44, mesleki ve teknik ortaöğretimde ise %40,93'tür. Yani %88,04 olan ortaokul net okullaşma oranında, ortaöğretime geçişte %19,6'lık bir düşüş yaşanmaktadır. Dikkati çeken diğer bir hususta; ortaöğretimdeki kız öğrencilerin okullaşma oranının erkek öğrencilerden %2,9 daha az olmasıdır.

Tablo 11. Ortaöğretimde Kayıtlı Toplam Öğrenci sayısı, Tokat

Cinsiyet	Genel			Mesleki ve Teknik		
	Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy
Toplam	17717	17717	_	21935	21621	314
Erkek	8546	8546	_	12225	12033	192
Kadın	9171	9171	_	9710	9588	122

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

Tablo 11'de yerleşim yerlerine göre Tokat'taki öğrenci sayısı ile ilgili veriler yer almaktadır. 2012/'13 öğretim yılında Tokat'ta genel ortaöğretim kurumlarına kayıtlı kız ve erkek öğrencilerin sayıca birbirine yakın olduğu ve köylerde genel ortaöğretim kurumunun bulunmadığı izlenmektedir. Genel ortaöğretime kayıtlı öğrenci sayısı mesleki ve teknik ortaöğretime kayıtlı öğrenci sayısına göre daha azdır.

Tablo 12. Orta Öğretimde Okuyan Öğrenci Sayıları, Tokat, Türkiye , 2009-2013

	TOKAT			TÜRKİYE		
	GENEL ORTA ÖĞRETİM	MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM	TOPLAM	GENEL ORTA ÖĞRETİM	MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM	TOPLAM
2009/2010	16925	18432	35357	2420691	1819448	4240139
2010/2011	17965	20825	38790	2676123	2072487	4748610
2011/2012	17239	20652	37891	2666066	2051220	4717286
2012/2013	17717	21935	39652	2725972	2269651	4995623

Kaynak: MEB

Orta öğretime kayıtlı olanlar sayısı yıllar itibariyle incelendiğinde hem Tokat hem de Türkiye için dikkat çeken husus mesleki ve teknik orta öğretime kayıtlı olanlar öğrenci sayısındaki artıştır. Genel orta öğretime kayıtlı olan öğrenci sayısı yıllar itibariyle artışlı, azalışlı bir seyir izlerken, mesleki ve teknik orta öğretimde sürekli yükseliş vardır. Yıllık ortalama artış hızları dikkate alındığında Tokat ilinde genel orta öğretim artış hızı Türkiye artış hızından daha düşük iken, mesleki ve teknik orta öğretim hızı Türkiye'den daha yüksektir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları endüstrinin ara elaman olarak tabir edilen işgücü istihdamının niteliksel açıdan yetkinliği ve niceliksel anlamda da yeterliliği ile ilgili

önemli bir faktördür. Ülkemizde sanayinin gelişmesi ortaöğretimin bu sınıfındaki iyileşme ve gelişmeyle paralellik gösterecektir. Genel ortaöğretimin uzun süreli eğitim ve mesleki anlamda lisans eğitimine geçiş için hazırlık oluşu ve bu ortaöğretim sınıfındaki öğrencilerin iş piyasasında rol almaları için daha uzun bir zaman dilimine ihtiyaç duyulmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda, iş piyasasının özellikle hizmet ve sanayi sektörlerinin ihtiyacı, mesleki ve teknik ortaöğretim seviyesinde eğitim-öğretim görmüş, işyeri ortamı farkındalığı ortaöğretim eğitimi sürecinde gördüğü staj eğitimi sayesinde oluşmuş ve çalışma hayatı prensiplerine uyumu kolaylaştırması açısından daha erken yaşta olan işgücüdür. Mesleki ve teknik ortaöğretim seviyesinde eğitim almış işgücünün iş piyasası için cazip olmasının bir başka önemli sebebi ise, yükseköğrenim görmüş işgücüne göre daha ucuz karşılanabilmesidir. Tokat'ta mesleki ve teknik ortaöğretime kayıtta görülen artış iş piyasası için oldukça sevindirici bir gelişme olarak yorumlanabilir. Ancak bu durumu daha iyi analiz edebilmek için, ülkemizde öğrenimine devam zorunluluğu olan ilköğretim seviyesinden mezun olan öğrencilerin ne kadar kayıp vererek ortaöğretime kayıt yaptırdığını incelemek gerekmektedir ki (Bknz: Tablo 10), ilköğretim mezunu olup eğitim hayatına devam etmeyen öğrenci, artık iş piyasası için işgücüdür. Söz konusu işgücünün en kritik ve tehlike arz eden özelliği ise sırasıyla vasıfsızlığı ve kayıt dışı istihdama yatkınlığıdır.

1.4) GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına cinsiyet eşitliği, eğitim durumu, sektörler arası dağılım gibi göstergeler ışığında bakmak gerekmektedir. Bu tür bir analiz için gerekli verilerin çoğu TÜİK Hane Halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır.

Bu bölümde Tokat ilinin yer aldığı TR83 bölgesi yedi başlık altında analiz edilecektir:

1.4.1) 15+ Yaş Grubunda Kurumsal Olmayan Nüfus

1.4.2) İşgücü

1.4.3) İşsizlik

1.4.4) İstihdam

1.4.5) İşgücüne Dâhil Olmayan Nüfus Verileri

1.4.1) 15+ Yaş Grubunda Kurumsal Olmayan Nüfus[16]

Şekil 4. TR83 Bölgesi; Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre kurumsal olmayan nüfus, (15+ yaş)

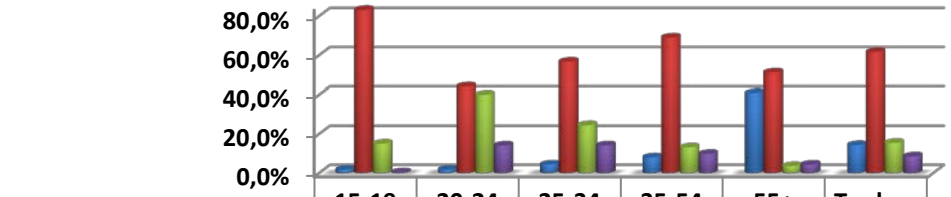

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	1,8%	1,8%	4,4%	8,0%	40,9%	14,3%
Lise altı	83,2%	44,1%	56,7%	69,0%	51,2%	61,6%
Lise ve dengi meslek okulu	15,0%	40,0%	24,5%	13,1%	3,6%	15,4%
Yükseköğretim	0,4%	14,1%	14,2%	9,8%	4,3%	8,5%

Okuma yazma bilmeyen ■ Lise altı ■ Lise ve dengi meslek okulu ■ Yükseköğretim

Kaynak: TÜİK,2012

Ek-4 Tablo 4'teki verilerden derlenen Şekil 4 ve 5'te, TR83 ve Türkiye'de geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre 2012 yılı toplam sivil nüfus verilerinin (kadın sivil nüfus ve erkek sivil nüfus toplamının) yer aldığı grafikler bulunmaktadır. Grafiklere göre, gerek TR83 bölgesinde gerekse ülkemizde 15 ve üzeri yaştaki toplam sivil nüfus, yaş grupları içerisinde eğitim durumuna göre benzerlik gösterir şekilde dağılmaktadır. Ayrıca TR83'te de ülkemizde de sivil nüfus için baskın olan eğitim durumu lise altı gruptur. TR83 bölgesinde yaşayan 55+ yaş grubundaki sivil nüfusta okuma yazma bilme oranı Türkiye'ye göre daha azdır. Bununla birlikte, lise altı eğitimli sivil nüfusun en yoğun olduğu yaş grubu Türkiye'de olduğu gibi TR83 bölgesinde de 35-54 yaş aralığıdır.

[16] Kurumsal olmayan sivil nüfus "okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastane, hapishane, kışla ya da orduevlerinde ikamet edenlerle yabancı uyruklular" dışındaki nüfustur.

Şekil 5. Türkiye; Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre kurumsal olmayan nüfus,(15+yaş)

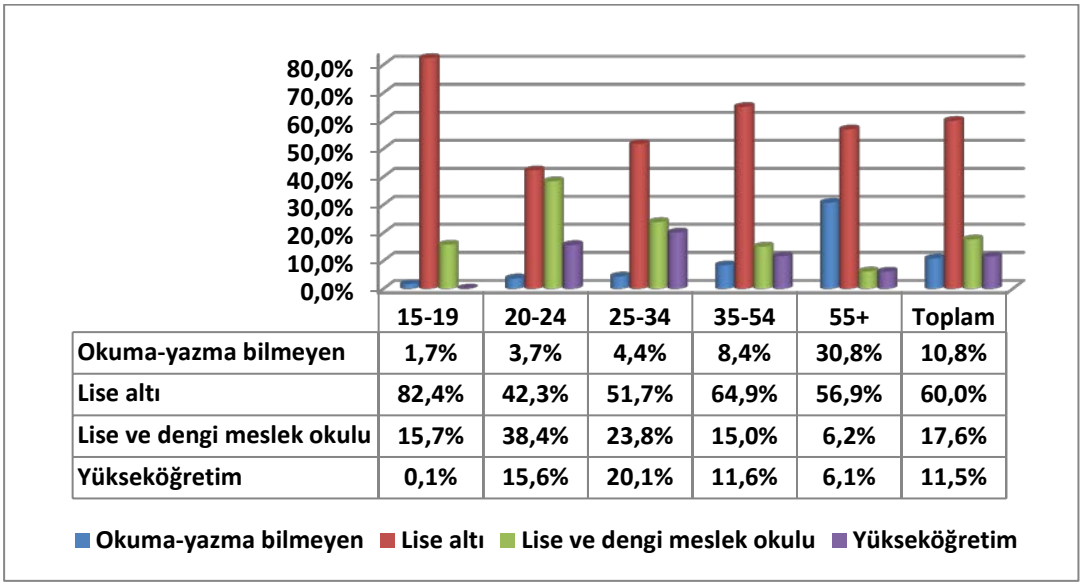

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	1,7%	3,7%	4,4%	8,4%	30,8%	10,8%
Lise altı	82,4%	42,3%	51,7%	64,9%	56,9%	60,0%
Lise ve dengi meslek okulu	15,7%	38,4%	23,8%	15,0%	6,2%	17,6%
Yükseköğretim	0,1%	15,6%	20,1%	11,6%	6,1%	11,5%

Kaynak: TÜİK,2012

Yükseköğretim mezunu kurumsal olmayan nüfusun en yoğun olduğu yaş aralığı 25-34 olup TR83 bölgesinde liseden sonra yükseköğretime devam etme oranı Türkiye ortalamasının altındadır. TR83 bölgesinde 15+yaş sivil nüfusun %15,4'ünü lise ve dengi meslek okulu eğitimli nüfus oluştururken Türkiye'de bu oran 17,6'dır.

1.4.2) İşgücü

Şekil 6. Yıllar itibariyle işgücüne katılım oranı,2004-2012,TR83

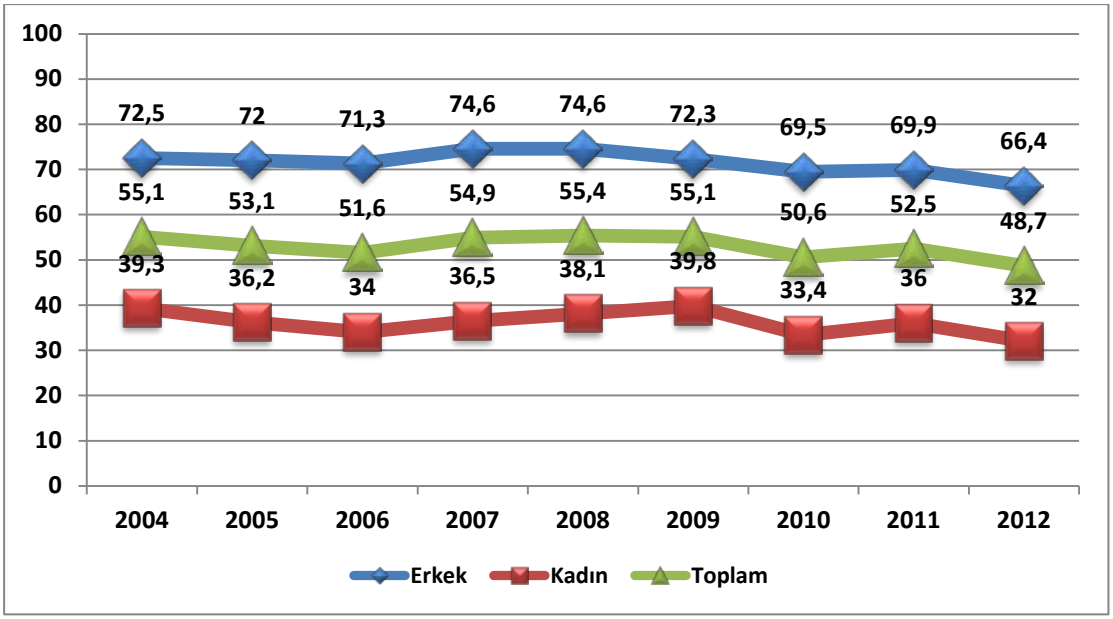

Kaynak: TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketi Sonuçları

İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder. Türkiye'de işgücüne katılım oranı yıllar içerisinde düşüş gösterir. 1980 yılında yüzde 62,9 olan işgücüne katılma oranı ülkemizde

2010 yılına geldiğimizde yüzde 48,8'e düşmüştür. TR83 bölgesinde ise 2008 yılında %55,4 ile en yüksek değerine ulaşan işgücüne katılım oranı 2012 yılında %48,7'ye gerilemiştir. Bunun en belirgin nedenlerinden biri ekonomide ve buna bağlı olarak da istihdamda meydana gelen tarımsal çözülmedir. Tarımın ekonomide azalan payı sonucu kırsal alandan kentlere olan göç artmış ve tarım sektöründen gelen vasıfsız işgücü, işgücü piyasasında kendine yer bulamamıştır. Bununla birlikte, kadınların işgücüne katılma oranı her yaş grubunda erkeklerden daha düşüktür. Cinsiyetler arasındaki bu fark kentsel alanda daha fazladır. İşgücüne katılımı giderek azaltan nedenler ise daha önce de belirtildiği üzere çözülen tarım sektörü ve kadınların ağırlıklı olarak kırsalda tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak çalışması ile kente göçün hızlanması ve kadınların kentsel alandaki işgücü piyasasının talep ettiği niteliklere sahip olmamasıdır.

1.4.3) İşsizlik

İşsiz, çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dâhildirler.

Şekil 7. Yıllar itibariyle TR83 Bölgesi işsizlik oranı, (%)(2004-12)

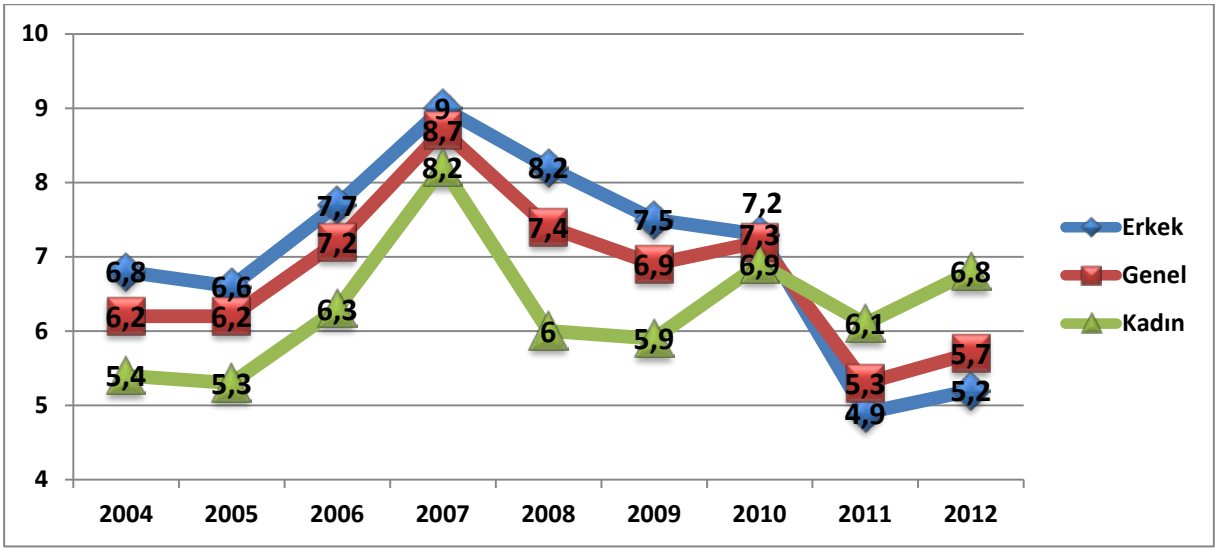

Kaynak: TÜİK

Şekil 7'de TR83 bölgesinin 2004-2012 yılları arasındaki işsizlik oranları verilmiştir. Şekle göre, 2007 yılına kadar TR83 bölgesinde yaşayan kadınların işsizlik oranının erkeklere oranla daha düşük olduğu gözlemlenmektedir. Ancak bu sonuç kadın istihdamının fazla olmasından değil, kadınların o yıllarda işgücüne dâhil olmamalarından kaynaklanmaktadır. İşsizlik oranı %8,7 ile 2007 yılında en yüksek değerindedir. Bölgede 2009 yılındaki küçük bir düşüşe karşın işsizlik 2010 yılında yeniden artmıştır. Bölge illeri işsizlik oranı bakımından

Türkiye ortalaması altındadır ancak burada hesaba katılmayan ve katıldığı takdirde bölge illerinin işsizlik oranını artıracağı düşünülen tarım sektöründen ve bu sektörde ücretsiz aile işçisi olarak çalışan büyük orandaki kadın nüfustan kaynaklanmaktadır. 2012 yılında bölge erkek işsizlik oranı genel oran olan 0,5 puan altında ve %5,2'dir. Bölge kadın işsizlik oranı ise genel işsizlik oranının 1,1 puan üzerindedir.

Şekil 8. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TR83,%,2012

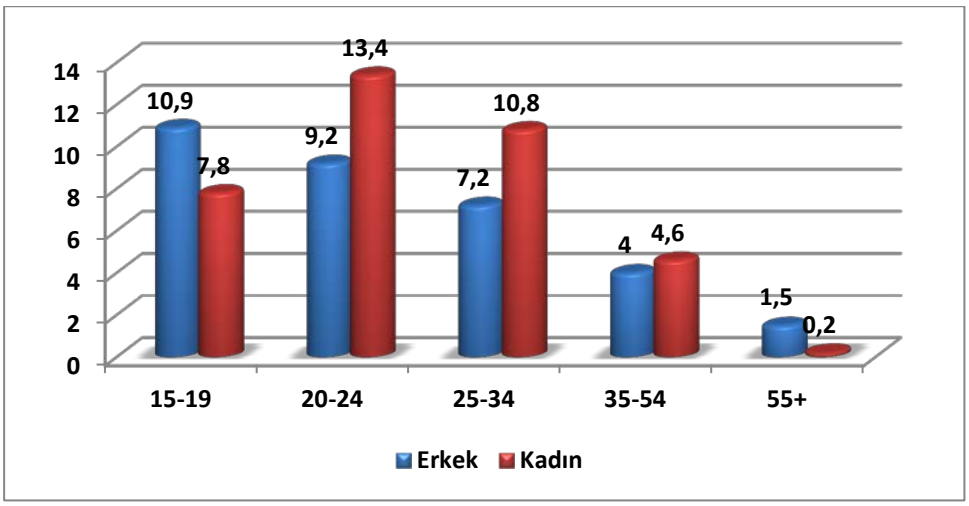

Kaynak: TÜİK

Yaş dağılımına göre en yüksek işsizlik oranı erkeklerde 15-19 yaş grubunda iken bu yaş grubundaki kadınlarda işsizlik oranı erkeklerin 3,1 puan altındadır. Diğer yaş gruplarının hepsinde kadınlardaki işsizlik oranı erkeklerden daha fazla olmasına rağmen sadece 15-19 yaş grubunda erkeklerin işsizlik oranı kadınlardan daha yüksektir. Bu farkın nedeni, bu yaş grubundaki kadınlarda işgücüne katılma oranının oldukça düşük olmasıdır.

Erkeklerde yaş grubu ilerledikçe işsizlik oranı da azalmaktadır. Kadınlarda ise en yüksek işsizlik oranı 20-24 yaş grubundadır ve %13,4'tür. Bu yaş grubunu %10,8 ile 25-34 yaş grubu takip etmektedir.

Eğitim ile işsizlik arasındaki ilişkiye bakıldığında ise kadınlarda, en yüksek işsizlik oranı yüzde 21,6 ile yükseköğretim mezunlarındadır. Yükseköğretim mezunlarını yüzde 15,6 ile lise ve dengi meslek okulu mezunları takip eder. Okuma yazma bilmeyen kadınlarda ise işsizlik oranı sıfırdır. Bunun nedeni, okuma yazma bilmeyen kadınların istihdama dâhil olmamalarıdır.

Erkeklerde ise en yüksek işsizlik oranı yüzde 6,2 ile lise ve dengi meslek okulu mezunlarındadır. Bunu sırasıyla yüzde 5,1 ile yükseköğretim mezunları ve yüzde 4,9 ile lise altı eğitim seviyesindekiler takip etmektedir.

Şekil 9. Eğitim durumlarına göre işsizlik oranı, TR83 Bölgesi

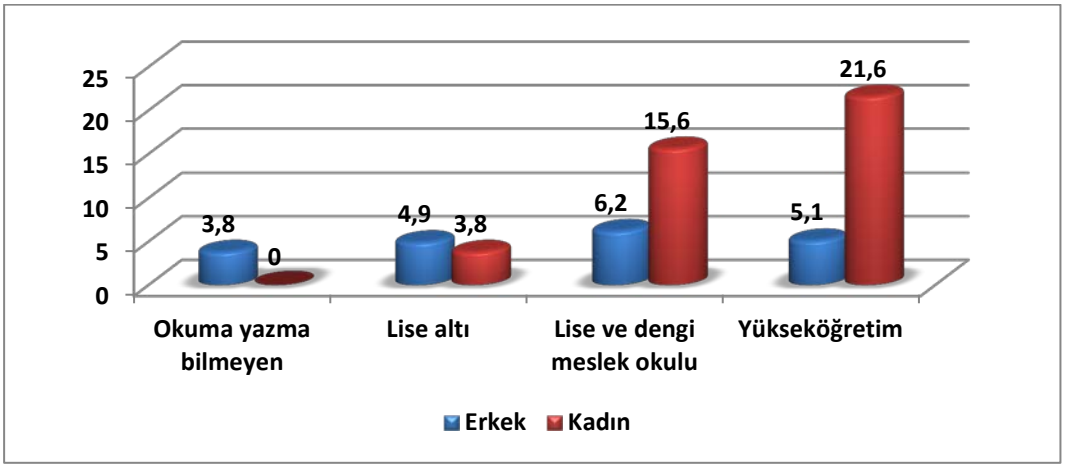

Kaynak: TÜİK

1.4.4) İstihdam

Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranı "*istihdam oranı* " olarak tanımlanmaktadır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

Şekil 10. Yıllar İtibariyle İstihdam Oranı, TR83 Bölgesi, 2004-12, (%)

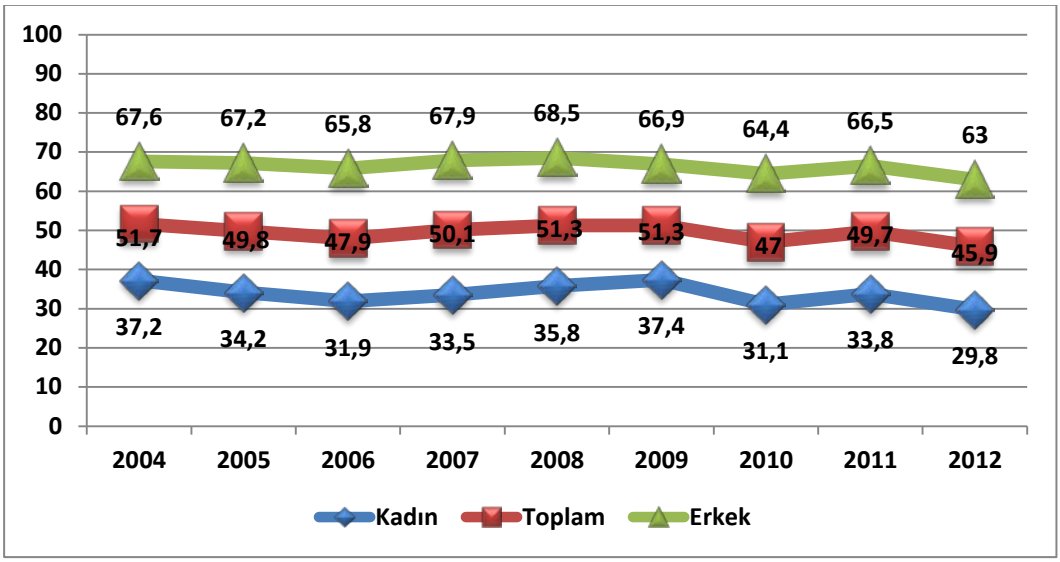

Kaynak: TÜİK

Şekil 10'da 2004-2012 yılları arasında kadın ve erkek istihdam oranlarının yıllar itibariyle değişimi izlenmektedir. Buna göre ilimizin yer aldığı TR83 bölgesi için 2012 yılında geçmiş yıllara nazaran istihdam oranları hem kadın hem de erkek için düşüş göstermiştir. 2012 yılında bölge istihdam oranı %45,9'dur. Her 100 erkekten 63'ü (%63) her 100 kadından

29,8'i (%29,8) çalışmaktadır. 2011 yılında kadınların istihdam oranı yüzde 33,8 iken, ki bu 2010 yılında yüzde 31,1 oranına göre daha yüksektir, 2012 yılında bu oran yüzde 29,8'e gerilemiştir. Kadınlarda en yüksek istihdam oranı %37,4 ile 2009 yılında görülmüştür. 2004 yılından bu yana geçen yıllar içerisinde en fazla istihdam oranı değişimi yine kadınlarda görülmektedir. 2004 yılında yüzde 37,2 olan kadın istihdam oranı 2012 yılına gelindiğinde 7,4 puan düşüş göstermiştir. Yani yıllar içerisinde kadınlar erkeklere nazaran işgücü piyasasında kendilerine yer bulmakta daha fazla sıkıntı yaşamaktadır.

Şekil 11. İstihdam Edilenlerin Yıllar ve Cinsiyete Göre İktisadi Faaliyet Kolları, TR83 Bölgesi

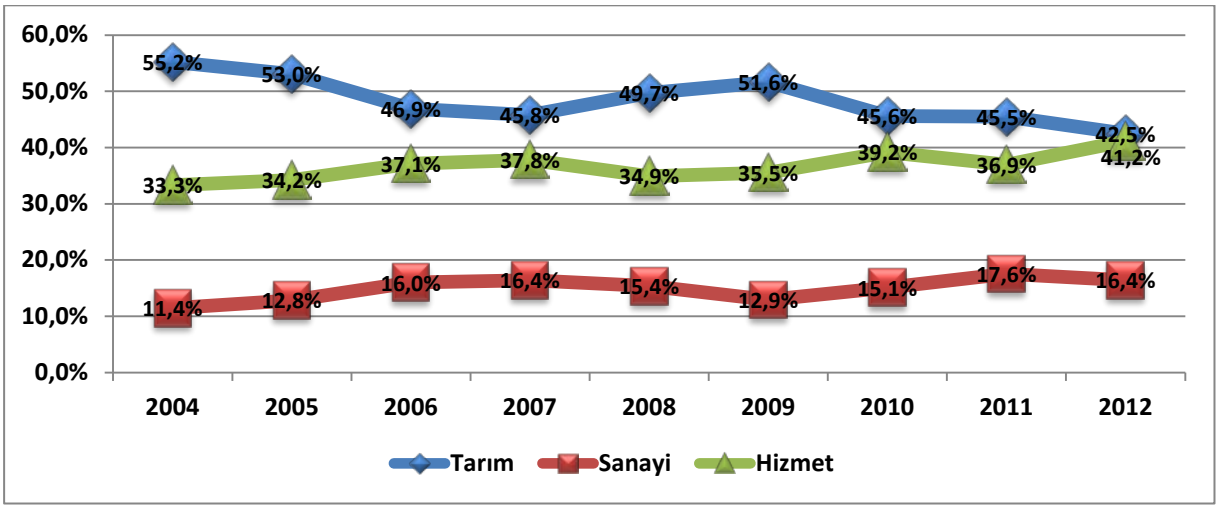

Kaynak: TÜİK

İstihdamın sektörel dağılımına bakıldığında ise ilimizin yer aldığı TR83 Bölgesinde tarım sektörünün öne çıktığı görülmektedir. Bölgede tarımı istihdam yaratma bakımından hizmetler ve sanayi takip etmektedir. Son bir yılda, tarımda yaşanan çözülme ile bu sektörde ve sanayi sektöründe istihdam azalışı, hizmetlerde ise istihdam artışı görülmüştür. Tarımdaki istihdam oranı yüzde 3, sanayide sektöründe ise yüzde 1,2 oranında azalma gözlenirken, sanayi sektöründe istihdam oranı yüzde 4,3 artış göstermiştir. Bu durum TR83 bölgesinde hizmet sektörünün işgücü tarafından daha cazip hale geldiğini göstermektedir. Grafiğe genel olarak bakıldığında 2004 yılından bu yana tarım sektöründeki istihdam oranında yüzde 12,7'lik bir azalma olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra sanayi ve hizmetler sektöründeki istihdam oranı artışı, tarımdan çözülen nüfusun kendine sanayi ve hizmetler sektöründe yer bulmaya çalıştığını göstermektedir.

TÜİK verilerine göre, 2012 yılında her 100 erkekten 46'sı hizmetler sektöründe, 33'ü tarım sektöründe, 21'i ise sanayi sektöründe istihdam edilmektedir. TR83 bölgesinde, 2004 yılından bu yana tarım sektöründe istihdam edilen erkeklerde düşüş gözlemlenmektedir. Baz alınan yıllarda sanayi sektöründeki erkek istihdam oranında artış yaşanmasına rağmen yine de hizmetler ve tarım sektörlerine göre oldukça küçük bir orana sahiptir.

Türkiye ortalamasında kadınların çoğunluğu tarım dışı sektörlerde çalışırken, (kadın istihdamının %57,8'si) bölgede durum bunun tam tersidir. 2012 yılında TR83 bölgesindeki her 100 kadından 6'sı sanayi sektöründe, 32'si hizmetler sektöründe, 62'si ise tarım sektöründe

istihdam edilmektedir. Veriler göstermektedir ki tarım TR83 Bölgesi'nde işgücü piyasasını belirleyen temel faktör konumundadır.

Şekil 12. İstihdam Edilenlerin Yıllar ve Cinsiyete Göre İşteki Durumu,2012,TR83

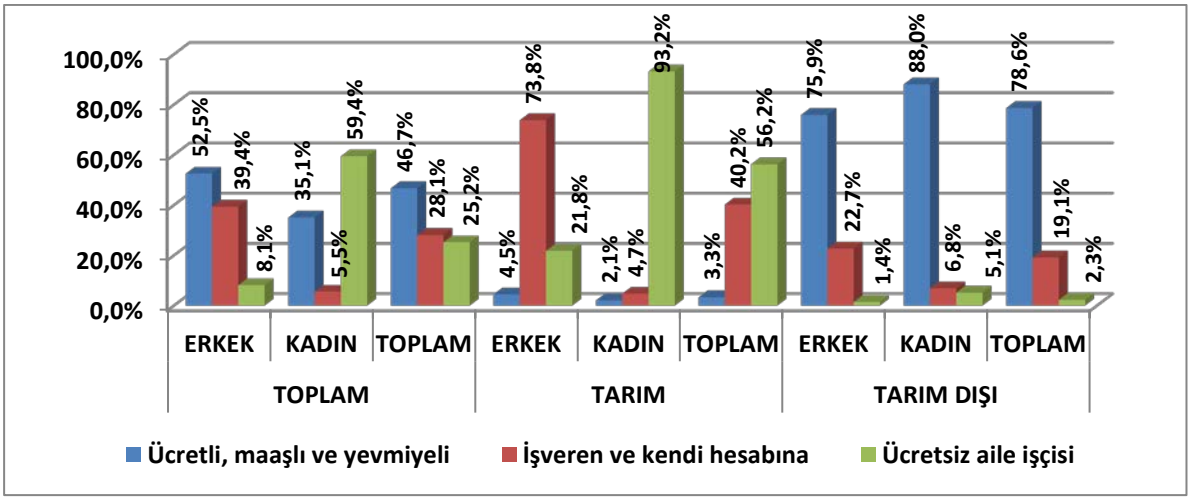

Kaynak: TÜİK

Şekil 12'de tarım ve tarım dışı sektörlerdeki işteki durum arasındaki fark ortaya koyulmaktadır. Tarım sektörü ücretsiz aile işçiliğinin en yüksek olduğu sektördür ve bu durum sadece bölge için geçerli olmayıp Türkiye'nin bir gerçeğidir. Ne var ki son yıllarda çözülmeye başlamış bu sektör, kente göç ile kentsel alanda işsizliğe neden olmaktadır. Bunun da kaynağında yatan neden kırsal alandan gelen nüfusun kentin beklediği niteliklere sahip olmaması sonucu işgücünün dışında kalmasıdır. Özellikle bölge verilerine bakıldığında 2012 yılında tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınların oranı yüzde 93,2 gibi oldukça yüksek bir orandadır. Tarım sektöründe istihdam edilen erkekler genellikle işveren ve kendi hesabına çalışanlardır ve oranları yüzde 73,8'dir.

Tarım dışı sektörlerde ise tam tersi bir tablo karşımıza çıkmaktadır. Tarım dışı sektörlerde çalışan hem kadınlarda hem de erkeklerde ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışanların payı oldukça yüksektir. Verilere göre, 2012 yılında her 100 erkekten 76'sı, kadınlarda da 88'i ücretli, maaşlı ve yevmiyeli olarak istihdam edilmektedir.

Tarım sektöründe oldukça yüksek olan işveren ve kendi hesabına çalışan erkeklerin oranı, tarım dışı sektörlerde yüzde 22,7'ye kadar düşmektedir. Aynı şekilde, tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınların yüzde 93,2'lik yüksek oranı tarım dışı sektörlerde yüzde 5,1'lere gerilemektedir.

Şekil 13. Eğitim Durumuna Göre Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılık, TR83, 2012

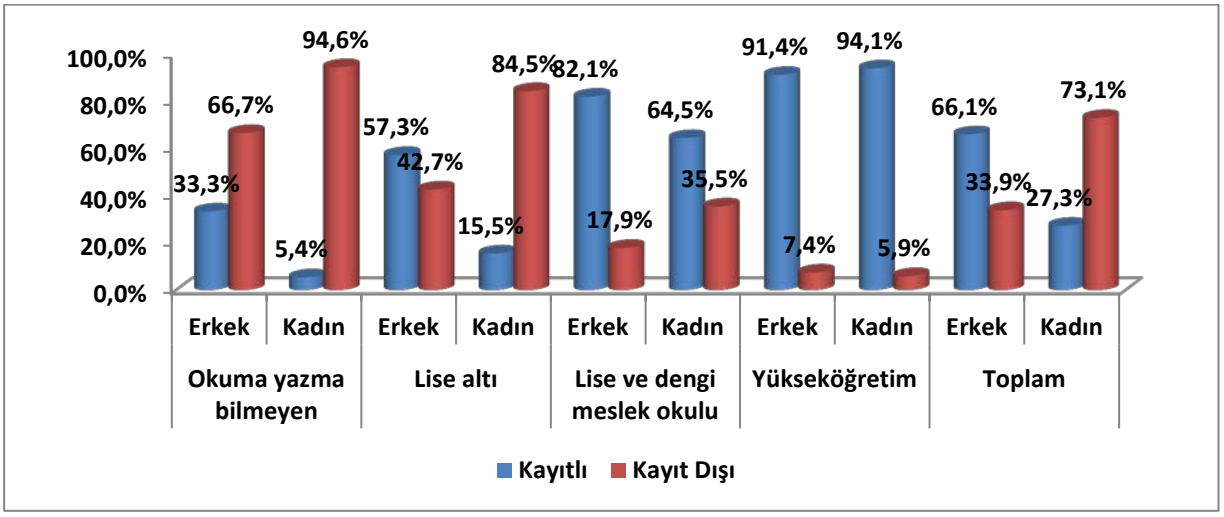

Kaynak: TÜİK

Şekil 13'te TR83 bölgesinde SGK kayıtlılık durumu ile eğitim durumu gruplarına göre 2012 yılı toplam istihdam verileri yer almaktadır. TR83 bölgesi için 2012 yılında kayıtlılığın baskın olduğu eğitim seviyesi yükseköğretim iken, kayıt dışılık en fazla okuma yazma bilmeyen grup içerisinde baskındır. Yani eğitim seviyesi yükseldikçe Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlılıkta artmaktadır.

Okuma yazma bilmeyenler kadınlarda kayıtlılık oranı yüzde 5,4 gibi oldukça düşük bir orandır. Lise altı eğitim seviyesindeki kadınlarda kayıtlılık 10,1 puan artış göstererek yüzde 15,5'e yükselmiştir. Lise ve dengi meslek okulu mezunu kadınlarda Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlılık artış gösterirken yükseköğretim seviyesinde yüzde 94,1 gibi yüksek bir orana ulaşmıştır. Okuma yazma bilmeyen erkeklerde ise kayıt dışılık kadınlara nazaran daha düşük bir seviyededir. Lise altı ve lise ve dengi meslek okulu mezunu erkeklerde kayıtlılık artış göstermekle birlikte bu eğitim seviyesindeki kadınlardan da yüksek bir değerdedir. Ancak yükseköğretim mezunu erkeklerde kayıtlılık kadınlara nazaran daha düşük bir seviyededir. Genel olarak bakıldığında erkeklerin yaklaşık yüzde 34'ü kayıt dışı istihdam edilirken bu oran kadınlarda yüzde 73,1'dir. Kadınlardaki kayıt dışılığın erkeklere göre bu kadar yüksek olması, okuma yazma bilmeyen kadınlarda kayıt dışılığın yaygınlığından kaynaklanmaktadır.

Şekil 14. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR83, (%)

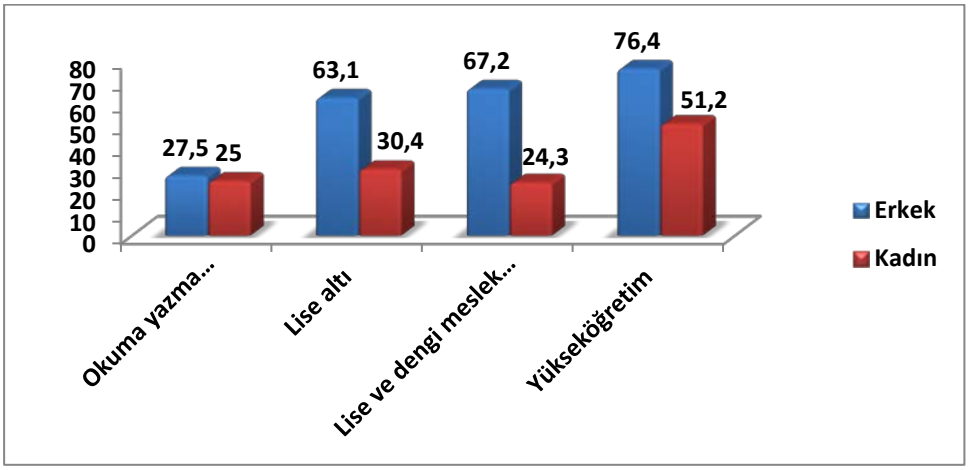

Kaynak: TÜİK

Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden istihdam oranı dağılımı Şekil 14'te gösterilmektedir. TR83 Bölgesinde, istihdam parametresinde en baskın grup yükseköğretimdir. Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Eğitim düzeyi ve istihdam arasındaki pozitif ilişki özellikle erkeklerde daha belirgindir. Okuryazar olmayan erkeklerde %27,5 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde %63,1'e, lise ve dengi okul mezunlarında %67,2'ye, yüksekokul mezunlarında %76,4'e yükselmektedir. Kadınlarda lise ve dengi meslek okulu mezunlarında %24,3 olan istihdam oranı 26,9 puan artarak yüksek eğitimlilerde %51,2'ye çıkmıştır.

Şekil 15. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR83, (%), 2012

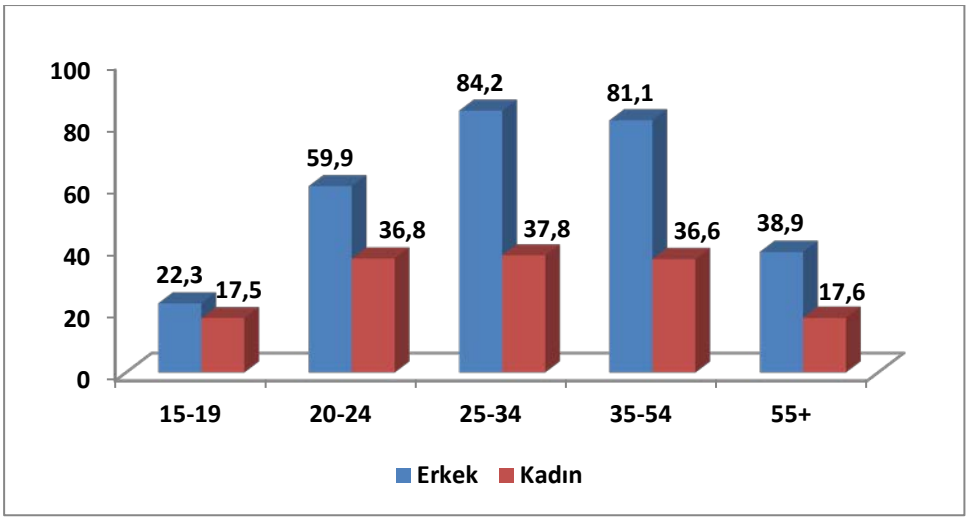

Kaynak: TÜİK

Şekil 15'te görüldüğü üzere en yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 yaş grubundadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş grubunda erkeklerdeki istihdam oranı kadınların 2 katıdır. Bu yaş grubunu erkeklerde 35-54 yaş izlemektedir. Yine 35-54 yaş aralığında da erkek ve kadınlar arasındaki istihdam oranı farkı çok fazladır.

1.4.5) İşgücüne Dâhil Olmayan Nüfus Verileri

Şekil 16. İşgücüne Dâhil Olmayanların Yıllar ve Cinsiyete Göre İşgücüne Dâhil Olmama Nedenleri (TR83 bölgesi), (Bin kişi, 15+ yaş)[17]

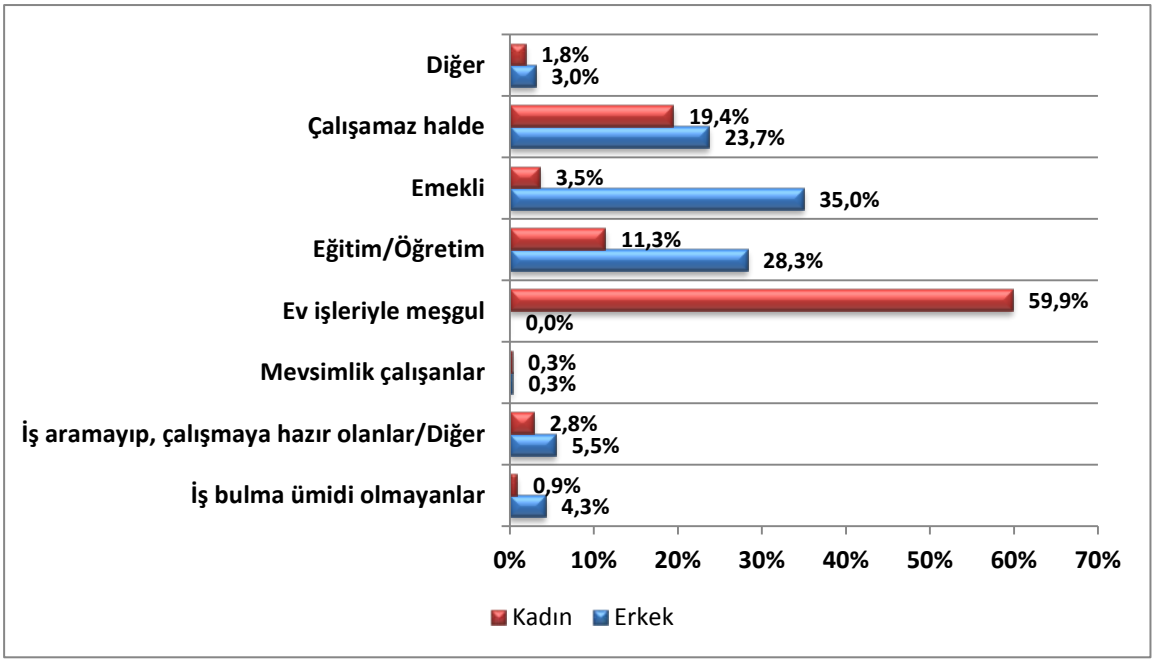

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları

Şekil 16'da, TR83 bölgesinde nedenlerine göre 2012 yılı işgücüne dâhil olmayanlar ile ilgili veriler yer almaktadır. Şekil 16 yorumlanırken, 2012 yılında TR83 bölgesinde işgücüne katılmayanlar içerisindeki en büyük grubun *ev işleri ile meşgul olduğu* için iş piyasasında yer almayanlar olduğu görülmektedir. Bu oran kadınlarda yaklaşık olarak yüzde 60 iken ev işleriyle meşgul olduğu için işgücüne dâhil olmayan erkeklerin oranı yüzde sıfırdır. İş gücüne dahil olmama ile ilgili olarak TR83 bölgesinde en önemli neden "ev işleri ile meşgul olmak" olduğuna göre, söz konusu grubu oluşturan ev hanımlarına evlerinden çalışabilecekleri iş imkanlarının sunulması ile işgücüne dahil olmamada en büyük neden olan "ev işleri ile meşgul olmak" nedenini ortadan kaldırılabilir ve işgücüne dahil olmayan nüfusun önemli bir bölümü iş piyasasına çekilebilir. Engelli, hasta ve yaşlı olduğu için *çalışamaz halde* olup işgücüne dâhil olmayan grup hem kadınlar hem de erkekler de büyük bir orana sahiptir. *Eğitim/öğretim* sebebiyle işgücüne dâhil olmayan erkeklerin oranı yüzde 28,3 iken kadınlarda bu oran yüzde 11,3'tür.

Emeklilik nedeniyle işgücüne dâhil olmayan erkeklerin oranı yüzde 35 iken kadınlarda bu oran yüzde 3,5 gibi oldukça düşük bir orandır. İşgücüne dâhil olmama nedenleri arasında 2012 yılında *mevsimlik çalışma* diğerlerine göre seyrek olarak görülmektedir.

---

17 **Şekil 16'da geçen "diğer" ifadesi, tabloda işgücüne dahil olmamada gerekçe olarak gösterilen nedenlerin dışındaki nedenler ile iş aramayan ve çalışmaya hazır olma durumuna karşılık gelmektedir; *"iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar, diğer"* ifadesi ise mevsimlik çalışma, ev işleriyle meşgul olma, eğitim, emeklilik, çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayan ancak çalışmaya hazır olduğunu belirten kişiler için kullanılmaktadır.**

1.4.6) İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Tablo 13. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Tokat[18]

Yıllar	İşgücüne katılım oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı
2008	57,4	54,0	5,9
2009	53,5	50,4	5,9
2010	49,3	46,0	6,7
2011	48,1	45,6	5,2

Kaynak: TÜİK

Tablo 13'te, TÜİK tarafından il düzeyinde 24.06.2011 tarihinde açıklanan en güncel istihdam ve işgücü veri seti ile Tokat'a ait 2008-2011 işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları incelenecektir. İşgücü katılım oranı *'bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranı'*nı ifade eder. İstihdama katılım oranı olarak da bilinen istihdam oranı ise '*çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranı*'dır.

Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösteren istihdam oranı özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır. İşsizlik oranı ise, İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır ki '*toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranı'* olarak formüle edilir. Ancak işsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmamaktadır. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

Yıllar içerisinde işgücüne katılma oranlarında düşüş yaşanmıştır. İşgücüne katılma oranlarındaki düşüklüğün başlıca nedeni yıllar içerisinde kadınların işgücü piyasasından çekilmesidir. (Bkz: Şekil 7. Yıllar itibariyle işgücüne katılım oranı,2004-2012,TR83) Bunun temel nedeni ise tarımın Türkiye'de ve özellikle TR83 Bölgesi'nde işgücü piyasasını belirleyen temel faktör olmasıdır. Artarak çözülen tarım sektörü ve beraberinde gelen kırdan kente göç, kadınların kentteki işgücü piyasasının gerektirdiği niteliklere sahip olmamaları nedeniyle iş bulma umutlarını kaybetmelerine ve sonuç olarak da işgücü piyasasının dışında kalmalarına neden olmaktadır. Bu durumda kırsal işgücü azalırken kentte bu düşüşü karşılayacak yeterli işgücünün oluşmaması toplam işgücünde azalışa neden olmaktadır.

---

18 TÜİK, 2012 yılına ait İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri'ni yayınlamamıştır. Bundan ötürü il düzeyindeki en güncel temel işgücü göstergeleri 2010 ve 2011 yıllarına aittir. 2008-2010 yıllarına ait veriler Hanehalkı İşgücü Anketleri(HİA)nden türetilmiş iken, 2011* verileri Nüfus ve Konut Araştırması(NKA)na ait verilerdir.

Şekil 17. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı, 2011,Tokat, Türkiye

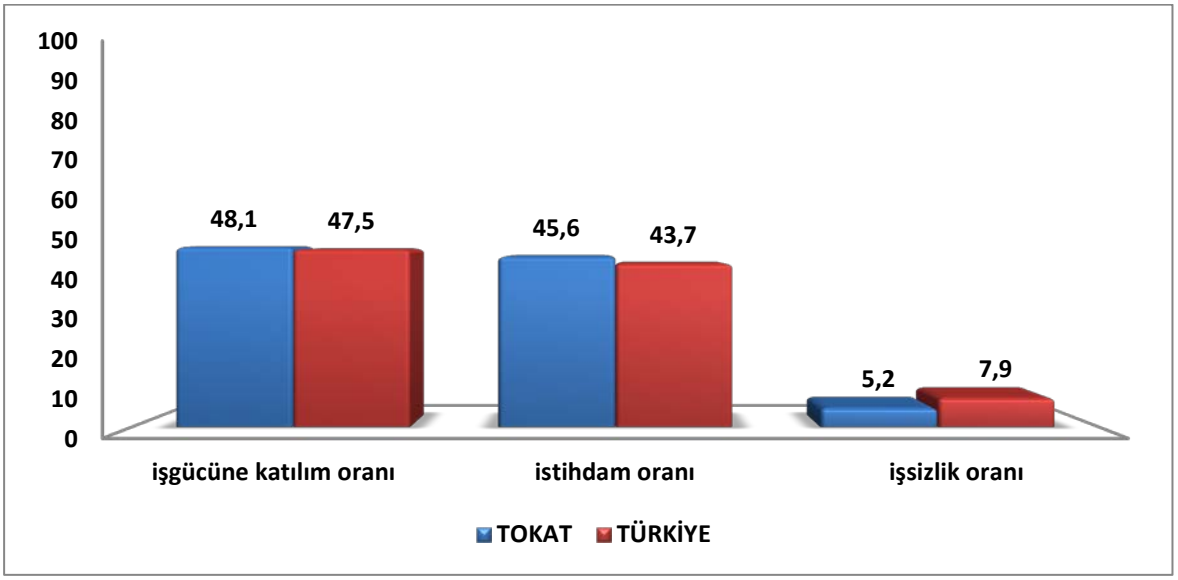

Kaynak: TÜİK, Nüfus Konut Araştırması

Şekil 17'de 2011 yılındaki işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı gibi temel işgücü verileri verilmiştir. Tokat'ta işsizlik oranı, Türkiye ortalaması işsizlik oranının altında ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının üstünde olmasına rağmen, istihdam oranının düştüğü görülmektedir. 2008 yılı sonuçlarına göre istihdam oranı %54, işsizlik oranı %5,9'dur. Hanehalkı İşgücü İstatistiklerinde işgücü piyasası verilerinden işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Tokat iline ilişkin olmayıp İBBS2-TR83 bölümlenmesi çerçevesinde Amasya, Çorum, Samsun illerini de kapsamaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Tokat iline ilişkin bilgi vermemesi ve Tokat ile birlikte Amasya, Çorum ve Samsun illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

Sonuç olarak, 2011 yılında gerek işgücüne katılım, gerek işsizlik gerekse istihdam oranında Türkiye sıralaması ve oranlar göz önünde bulundurulduğunda Tokat temel işgücü göstergeleri anlamında güvenli bir yerde bulunmaktadır.

1.5) İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu bölümde İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında başvuruların, kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlerin cinsiyet, yaş, eğitim, meslek gibi özelliklerini ve açık işlerin sektörel ve mesleki dağılımları gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Bu anlamda ilerleyen yıllarda gerçekleştirilecek eşleştirmelerin daha etkin bir şekilde yapılabilmesi anlamında ve alınacak olası kararların isabetliliği açısından oldukça önemli bir veri kaynağıdır.

Bu bölümde Tokat ili altı başlık altında analiz edilecektir:

1.5.1) İŞKUR'a Yapılan Başvurular

1.5.2) İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler

1.5.3) İŞKUR Tarafından Alınan Açık İşler

1.5.4) İŞKUR Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmeler

1.5.5) İşsizlik Ödeneği Başvuruları

1.5.6) İŞKUR Tarafından Tertiplenen İşgücü Uyum Hizmetleri (Meslek Kursları ve Programları)

1.5.1) İŞKUR'a Yapılan Başvurular[19]

Şekil 18'de 2008-2012 yılı itibariyle Tokat'ta İŞKUR'a yapılan başvuruların cinsiyet dağılımları verilmiştir. 2008 yılında toplam 7157 kişi kurum hizmetlerinden yararlanmak amacı ile Kuruma başvurmuştur ve başvuruların %74'ü erkek, %26'sı kadındır. 2011 yılında ise toplam başvuru sayısı 8793 kişi olup bunun %37,6'sı kadın, %62,4'ü erkektir.

Şekil 18. Yıllar İtibariyle İŞKUR'a Yapılan Başvurular, Tokat, (%)

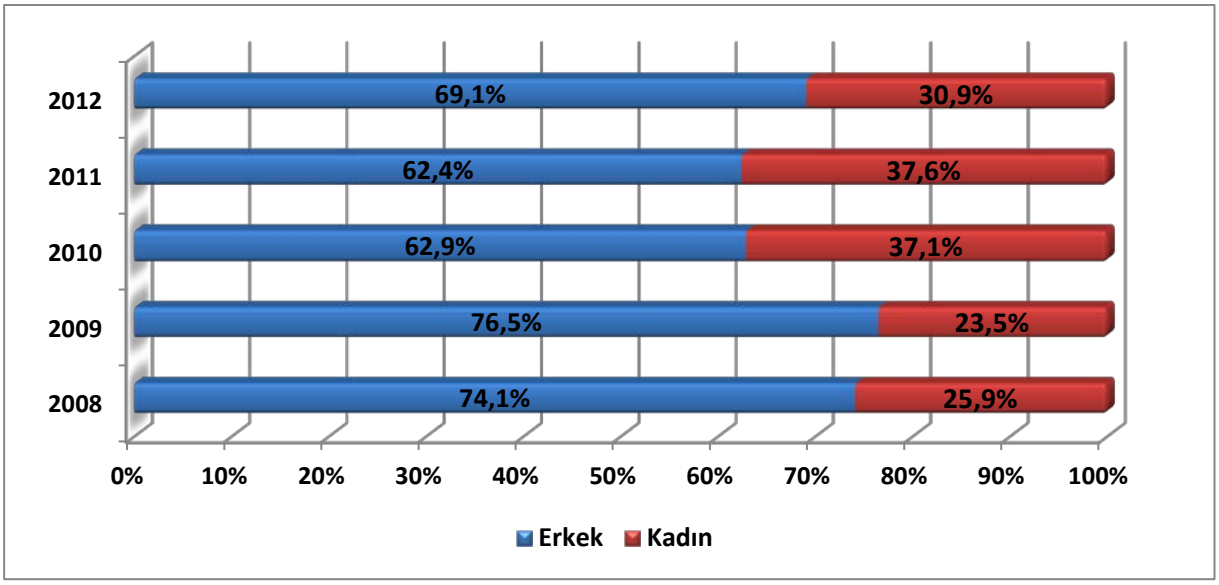

Kaynak: İŞKUR

[19] İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanmak için kayıt(başvuru) yapmak esastır. Bu anlamda, 447587 İŞKUR iletişim Hattı ile İŞKUR hizmetleri hakkında bilgi alınabilmekte, İŞKUR'a başvurular ALO 170 veya www.iskur.gov.tr internet adresinden veya doğrudan İl Müdürlükleri, İl Müdürlüklerine bağlı hizmet merkezleri ile anlaşmalı kurum ve kuruluşlardaki İŞKUR hizmet noktalarına gelerek "beyan esaslı" yapılabilmektedir. İŞKUR bilgi işlem altyapısı, başvuru yapan kişinin ADNKS'ye göre adres kaydı nerede ise, kişiyi o adresin bulunduğu ildeki İl Müdürlüğüne kayıtlı olarak kabul etmektedir.

Genel bir değerlendirme yapılacak olursa, Tokat'ta yıllar içerisinde İŞKUR'a başvuru yapan kişi sayısı artmıştır ki, Türkiye'de de bütün illerde İŞKUR'a başvuran nüfus artmıştır. Asıl dikkati çeken husus, 2011 yılından 2012 yılına geçildiğinde başvuru sayısının büyük bir artış göstermesidir. Bunun asıl nedeni, işsizlik oranının yükselmesi değil Kurum faaliyetlerinin etkin tanıtılması sonucu İŞKUR hizmetlerinden yararlanmak isteyen kişi sayısının artmasıdır. 2012 yılında 2011 yılına göre Kuruma yapılan başvuru sayısı %96 artış göstermiştir. Toplam 17215 başvurudan %31'i kadın %69'u erkektir. Kurum hizmetlerinden yararlanmak isteyen kadınlarda da yıllar içerisinde istikrarlı bir artış gözlenmektedir.

Tablo 14. Başvuruların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, %, 2012

	ERKEK	KADIN
Okuma-Yazma Bilmeyenler	93	72
Okur-Yazar Olanlar	136	48
İlköğretim	6.757	2.799
Ortaöğretim	3.438	1.311
Ön lisans	919	616
Lisans	533	466
Yüksek Lisans	17	9
Doktora	1	0
TOPLAM	**11.894**	**5.321**

Tablo 14'te Tokat'ta 2012 yılına ait İŞKUR'a başvurular ile ilgili eğitim durumu temelinde veriler yer almaktadır. 2012 yılında Tokat'ta İŞKUR'a başvurularda lise altı grubun baskınlığı görülmektedir, bu durum İŞKUR'un sunduğu hizmetlerin lise altı eğitim seviyeli grupla daha çok ilgili olması gibi bir sonuç çıkabilir ancak İŞKUR hizmetlerinin sunumunda eğitim gruplarına göre bir ayrımcılık veya segmentasyon yapılmamaktadır. Verilerin bu şekilde dağılımı lise altı eğitim durumunun işgücü piyasasındaki yoğunluğu ile ilgilidir. Eğitim durumlarında sıralama ilköğretim, ortaöğretim, ön lisans, lisans, okur-yazarlar, okuma yazma bilmeyenler, yükseköğretim şeklinde sıralanmaktadır. Yani okuma yazma bilmeyenlerin yüksek öğretimlilerden daha yoğun bir şekilde İŞKUR'a başvuru yaptığı görülmektedir.

Okuryazar olmayan kadınların aynı eğitim seviyesindeki erkeklerden daha çok başvuru yaptığı görülmektedir. Kurum hizmetlerinden yararlanmak isteyen kadınların büyük bir çoğunluğunu ilköğretim mezunu kadınlar oluşturmaktadır ve oranları yüzde 52,6'dır. Ortaöğretim ve ön lisans mezunu kadınlarda da başvuru oranı yüksek olmakla birlikte ön lisans mezunu kadınların başvuru oranı yüzde 11,6 olup aynı eğitim seviyesindeki erkeklerin başvurusu yüzde 7,7'dir.

Tablo 15. En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Tokat-Türkiye, 2012

TOKAT		TÜRKİYE	
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5276	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	572862
MAKİNECİ (DİKİŞ)	777	BÜRO MEMURU (GENEL)	100687
BÜRO MEMURU (GENEL)	700	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	86976
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	690	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	53649
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	414	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47515
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	352	SEKRETER	36929
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	293	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	33993
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	291	ÖN MUHASEBECİ	30406
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	229	GARSON (SERVİS ELEMANI)	27132
GARSON (SERVİS ELEMANI)	213	MUHASEBECİ	25799
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	212	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	21000
AŞÇI	188	AŞÇI	20870
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	188	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	20686
MODEL MAKİNECİ (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	180	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	20649
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	174	KASİYER	19481
Genel Toplam	**17215**	Genel Toplam	**2296325**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 15'te Türkiye ve Tokat'ta 2012 yılına ait İŞKUR'a başvurular ile ilgili meslekler temelinde veriler yer almaktadır. Söz konusu veriler, sayısal olarak yoğun ilk 15 meslekte sunulmaktadır. Tabloya göre gerek Tokat'ta gerekse Türkiye'de 2012 yılında beden işçisi (genel) olarak bilinen vasıfsız işçi başvurularının yoğunluğu dikkat çekicidir. Anılan başvurularda 2012 yılında beden işçisi (genel) toplam başvurular içerisindeki yoğunluğuna bakılacak olursa, ülkemizde 572.862 başvuru ile %25, Tokat'ta ise 5.276 başvuru ile %30 oranları ile karşılaşılmaktadır. Bu anlamda İŞKUR'a başvurulardaki vasıfsız işgücü oranı Tokat'ta ülke geneline göre daha fazladır.

Tokat'ta en fazla başvuru alınan mesleklerde beden işçisi(genel) mesleğini makineci (dikiş), büro memuru (genel), beden işçisi (temizlik), temizlik görevlisi gibi meslekler takip etmektedir. Tablodaki bu ilk 5 meslek değerlendirildiğinde nitelik gerektirmeyen meslek sahibi kişilerin kurum hizmetlerinden daha fazla faydalanmak istedikleri görülmektedir.

Türkiye'de de tablo benzerlik göstermektedir. Beden işçisi (genel) mesleğinden sonra en fazla başvuru, büro memuru (genel), beden işçisi (temizlik), temizlik görevlisi ve satış elemanı (tanıtım) mesleklerindedir.

Tablo 16. En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Olan İlk 10 Meslek, Tokat

AÇIK İŞLER		BAŞVURULAR	
MAKİNECİ (DİKİŞ)	24,0%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	30,6%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	18,8%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	4,5%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	8,3%	BÜRO MEMURU (GENEL)	4,1%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	6,2%	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	4,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	4,3%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	2,4%
MODEL MAKİNECİ (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	3,6%	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	2,0%
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	2,0%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,7%
BÜRO MEMURU (GENEL)	2,0%	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	1,7%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,7%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	1,3%
REYON GÖREVLİSİ	1,5%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,2%

Kaynak: İŞKUR

Kuruma yapılan başvurularda ağırlık kazanan meslekleri incelerken Kurum tarafından en fazla hangi mesleklerde açık işlerin alındığının da irdelenmesi gerekir. Vasıfsız işgücü olarak adlandırılan beden işçisi (genel) mesleğindeki kişiler, başvurularda ilk sırayı alırken işverenlerin en fazla makineci (dikiş) mesleğinde işgücüne ihtiyaç duyduğu görülmektedir. 2012 yılında işverenlerden alınan açık iş ilanlarında makineci (dikiş) mesleği yüzde 24 orana sahiptir. Bunu yüzde 18,8 ile beden işçisi (genel), yüzde 8,3 ile beden işçisi (temizlik) ve yüzde 6,2 ile konfeksiyon işçisi mesleği takip etmektedir. Kuruma yapılan başvurular ve işverenlerden alınan açık işler karşılaştırılırsa benzerlik gösterdiği görülmektedir ki bu durum, işgücü talebi ve arzının eşleşmesi açısından olumlu bir durumdur.

1.5.2) İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler

Bu bölümde Tokat'ta oturup İŞKUR'a kayıt olan işsizler 'geniş yaş grupları', 'eğitim durumları', 'meslekler' ve 'bekleme süreleri' bazında analiz edilecektir. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa Tokat, yıllar içerisinde Türkiye'de İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı artan iller arasında yer almaktadır.

Şekil 19. Tokat İlinde 2008-2012 Yılları Arasında Kayıtlı İşsiz Sayısının Değişimi

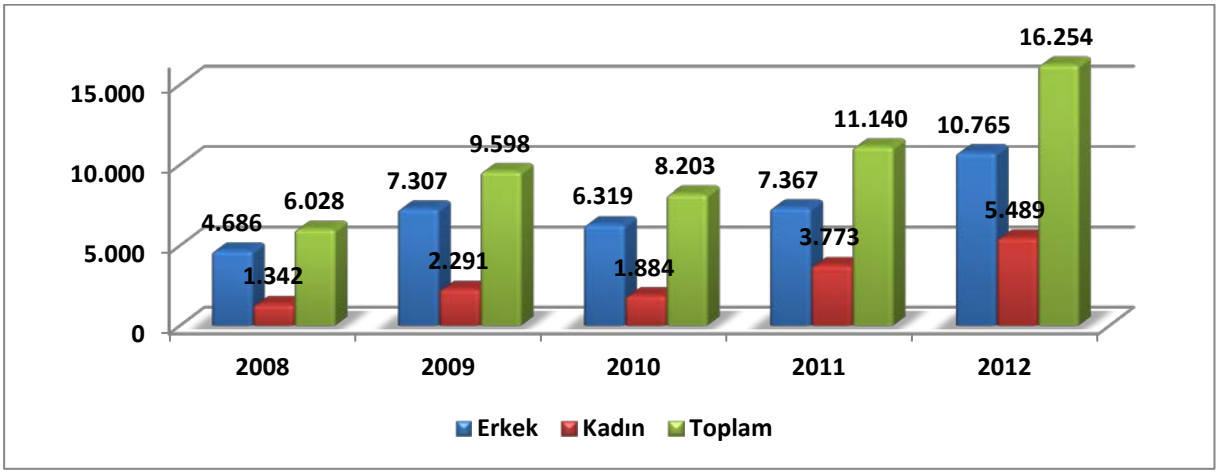

Kaynak: İŞKUR

Tokat'ta 2008 yılında toplam 6.028 kayıtlı işsiz bulunup bunun sadece yüzde 22'si kadınlardan oluşmaktadır. 2009 yılında toplamda kayıtlı işsiz sayısı %59 artış göstererek 9.598 kişiye çıkmıştır. 2009 yılındaki Kuruma kayıtlı 9.598 kişinin de yüzde 24'ü kadınlardan oluşmaktadır. 2010 yılında kayıtlı işsiz sayısında bir düşüş yaşanmış olup toplamda kayıtlı işsiz 8.203 kişidir. 2011 yılında grafikte baz alınan ilk yıl olan 2008 yılına göre kayıtlı işsiz sayısı yüzde 85 artış göstererek 11.140 kişiye ulaşmıştır. 2011 yılındaki kayıtlı işsizlerin yüzde 34'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Bu da göstermektedir ki yıllar itibariyle Kurum hizmetlerinden yararlanmak üzere kayıt yaptıran kadınlarda artış yaşanmaktadır.

2012 yılına gelindiğinde kayıtlı işsiz sayısının yüzde 46 artış göstererek 16.254 kişiye ulaştığı görülmektedir. 2012 yılında da kayıtlı işsizlerin yüzde 34'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Yani kayıtlı işsiz sayısı hem erkeklerde hem de kadınlarda artmasına rağmen oranlar değişmemiştir.

Tablo 17. En Fazla Kayıtlı İşsizin Bulunduğu İlk 10 Meslek, Tokat-Türkiye, 2012

TOKAT		TÜRKİYE	
Meslekler	Kayıtlı İşsiz Sayısı	Meslekler	Kayıtlı İşsiz Sayısı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5016	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	580621
BÜRO MEMURU (GENEL)	994	BÜRO MEMURU (GENEL)	142007
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	529	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	92007
MAKİNECİ (DİKİŞ)	386	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47614
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	380	SEKRETER	46050
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	330	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	45512
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	304	ÖN MUHASEBECİ	38206
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	221	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	35912
GARSON (SERVİS ELEMANI)	189	MUHASEBECİ	32002
MUHASEBECİ	188	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	26951
Genel Toplam	**16254**	Genel Toplam	**2372262**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 17, Türkiye ve Tokat'ta 2012 yılı itibariyle, İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı ile ilgili verileri içermektedir. Söz konusu veriler, sayısal olarak yoğun ilk 10 meslekte sunulmaktadır. Türkiye ve Tokat'ta Kuruma kayıtlı işsizlerde beden işçisi (genel) olarak bilinen vasıfsız işçilerin yoğunluğu dikkat çekicidir.

Türkiye'de 2012 yılında İŞKUR'da 4.206 farklı meslekte işsiz kaydı bulunmakta iken, Tokat'ta oturan İŞKUR'a kayıtlı 997 farklı meslekte işsiz bulmak mümkündür. Söz konusu işsizler için, 2012 yılında beden işçisi(genel) mesleğinin İŞKUR'a kayıtlı tüm işsizler içerisindeki yoğunluğuna bakılacak olursa, ülkemizde 580.261 kayıt ile %24, Tokat'ta ise 5.016 kayıt ile %31 oranı görülmektedir. Kayıtlı işsizler arasında büro memuru (genel) mesleğindeki kişiler hem Tokat'ta hem de Türkiye'de ikinci sırayı almaktadır. Tokat'ta büro memuru (genel) mesleğini bilgisayar işletmeni, makineci (dikiş) ve beden işçisi (temizlik) gibi meslekler izlemektedir. Tokat ilinde kayıtlı işsizler arasında yüzde 2,4 pay alan makineci (dikiş) ve yüzde 1,2 pay alan garson (servis elemanı) meslekleri Türkiye genelinde Kuruma kayıtlı ilk 10 meslek arasında yer almamaktadır.

Şekil 20, Tokat ili ve Türkiye genelinde İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin, bekleme süreleri ile ilgili 2012 yılına ait verileri içermektedir. 2012 yılında Tokat'ta İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 16.254 kişi Türkiye genelinde ise 2.454.024 kişidir. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin en yoğun olduğu grup hem Türkiye, hem de Tokat için aynı olup bir yıldan daha fazla bir süredir işsiz olanlardır ve toplam kayıtlı işsizler arasındaki oranları, 6610 kişi ile Tokat'ta yüzde 40,7, Türkiye genelinde ise 1387281 kişi ile yüzde 56,5'dir.

Şekil 20. Bekleme Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, Tokat-Türkiye, % , 2012

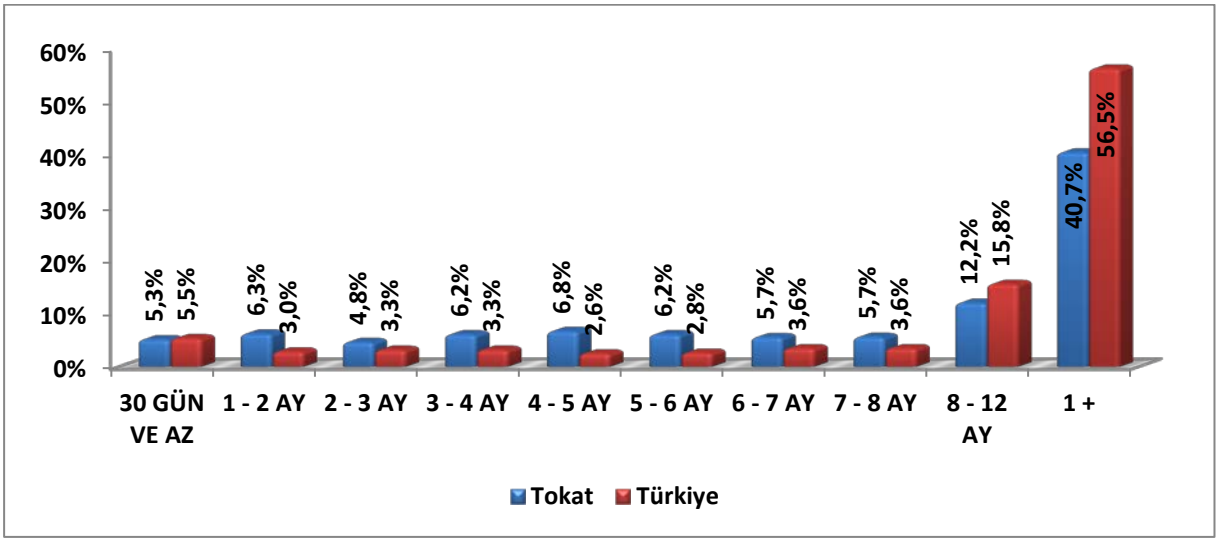

Kaynak: İŞKUR

Şekil 20 İŞKUR'a kayıt olduktan sonra bir yıldan fazla işsiz kalanların sayısının Tokat ilinde Türkiye geneline göre daha az sayıda olduğunu gösterir ki bu durum Tokat için olumlu bir sonuçtur. Kuruma kayıtlı işsizlerden 8-12 ay süreyle herhangi bir işe yerleşmemiş olanların payı ise Tokat ilinde 1985 kişi ile yüzde 12, Türkiye genelinde ise 387258 kişi ile yüzde 15,8'dir. 2012 yılında Türkiye'deki İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin 134757 'i İŞKUR'a kayıttan sonra 0-6 ay arası işsiz kalmıştır ki, bu grup 2012 yılında İŞKUR'a kayıtlı toplam 2.454.024 işsizin sadece %5,5'idir. İlimizde de 860 kişi ile bu oran %5,3 olup oransal olarak Türkiye geneli ile yakın değerdedir. Özetle,Tokat ilindeki Kuruma kayıtlı işsizlerin kayıt yaptırdıktan sonra işsiz olarak bekleme sürelerinin Türkiye geneli kadar uzun olmadığı görülmektedir.

Tablo 18'de Türkiye ve Tokat'ta 2012 yılına ait İŞKUR'a kayıtlı işsizler ile ilgili geniş yaş grupları bazında veriler yer almaktadır. Tabloya göre 2012 yılı için hem Türkiye'de hem de Tokat'ta İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin en yoğun olduğu yaş grubu 25-29'dur. Tokat ilinde 25-29 yaş grubuna dâhil kayıtlı işsizler toplam kayıtlı işsizlerin yüzde 22'sini, Türkiye'de ise yüzde 21'ini oluşturmaktadır. 15-19 yaş grubunda kayıtlı işsiz sayısı, dolayı hem Tokat'ta hem de Türkiye'de yoğun değildir. Bu durum, iki şekilde yorumlanabilir; 15-19 yaş grubundaki işgücünün 2012 yılında istihdamı artmıştır veya İŞKUR faaliyetlerine daha az talep göstermektedir veya söz konusu sayısal azalışın nedeni bu yaş grubunda eğitim/öğretim gibi sebeplerle işgücü piyasasına dâhil olunmamasıdır. 25-29 yaş grubundan sonra yaş grubu ilerledikçe kayıtlı işsiz sayısında azalma gözlemlenmektedir. Türkiye'de ve Tokat'ta, İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısının 2012 yılında en az olduğu yaş grubu ise 55 ve üzeri yaştır. Tokat'ta 55 ve üzeri yaşta olup Kuruma kayıtlı kişiler toplam kayıtlı işsizlerin yüzde 2,3'ünü, Türkiye'de ise yüzde 2'sini oluşturmaktadır.

Tablo 18. Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları, Tokat-Türkiye, 2012

YAŞ	TOKAT			TÜRKİYE		
	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
15 - 19	359	210	569	63578	46183	109761
20 -24	2295	1269	3564	291439	220879	512318
25 -29	2445	1208	3653	310458	215446	525904
30 - 34	1761	887	2648	256962	175946	432908
35-39	1431	785	2216	192964	137054	330018
40 - 44	1132	548	1680	149533	100888	250421
45-49	765	308	1073	113353	56615	169968
50-54	331	141	472	47451	26204	73655
55-59	158	79	237	23078	9464	32542
60-64	62	39	101	8093	3266	11359
65+	26	15	41	3755	1415	5170

Kaynak: İŞKUR

İlimizde Kuruma kayıtlı kadınlarda 20-24 yaş grubu yoğunluk kazanırken erkeklerde ise 25-29 yaş grubunda daha fazla kayıtlı işsiz bulunmaktadır. 55 ve üzeri yaşlarda kadınlarda Kuruma kayıtlı olma oranı erkeklere nazaran daha düşüktür.

Tablo 19. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları, 2012, Tokat

	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Okuma-Yazma Bilmeyenler	125	131	256
Okur-Yazar Olanlar	130	97	227
İlköğretim	5.785	2.327	8.112
Ortaöğretim	3.194	1.525	4.719
Ön lisans	947	840	1.787
Lisans	560	558	1.118
Yüksek Lisans	23	11	34
Doktora	1	0	1
Toplam	**10.765**	**5.489**	**16.254**

Kaynak: İŞKUR

Kurum hizmetlerinden yararlanmak üzere Kuruma kayıtlı işsizlerin eğitim durumları Tablo 19'da verilmiştir. 2012 yılında Tokat'ta, İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin en yoğun olduğu eğitim seviyesi 'ilköğretim'dir. İlköğretim mezunu kayıtlı işsizler içerisinde erkeklerin oranı yüzde 53,7 kadınların ise yüzde 42,4'tür. En az kayıt bulunan eğitim seviyesi ise 'yükseklisans' ve 'doktora' dır. Öyle ki ilimizde doktora mezunu kadın kayıtlı işsiz bulunmamaktadır. Ortaöğretim mezunu kayıtlı işsizler içerisinde erkeklerin oranı yüzde 30 iken kadınların oranı ise yüzde 28'dir.

1.5.3) İŞKUR Tarafından Alınan Açık İşler

Bu bölümde Tokat İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından alınan işgücü talepleri (açık iş) değerlendirilecektir. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa, Tokat 2011 yılına göre 2012 yılında aldığı açık işlerin sayısı artan iller arasında yer almaktadır. Öyle ki 2012 yılında 2011 yılına göre sadece 4 ilde (Eskişehir, Bayburt, Muğla ve Kocaeli) İŞKUR'un aldığı işgücü taleplerinin sayısı azalmış, geriye kalan 77 ilde artmış, totalde ise ülke genelinde, Kurumun aldığı işgücü taleplerinin sayısı 2012 yılında 2011 yılına göre %50,1'e yükselmiştir.

Şekil 21. Tokat İlinde Yıllara Göre Açık İş Sayıları

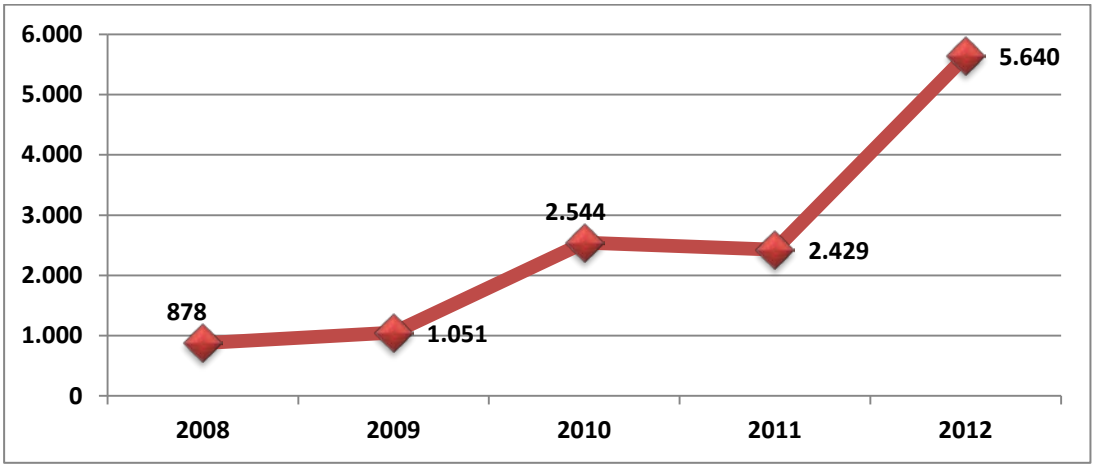

Kaynak: İŞKUR

Tokat'ta ise 2011 yılında 2.429 olan alınan açık işler %132'lik bir artış göstererek 2012 yılında 5.640'a çıkmıştır. 2012 yılında ülkemizde İŞKUR tarafından gerek özel sektörden gerek kamu sektöründen İŞKUR tarafından alınan işgücü talepleri 991.804 iken bu sayının %0,56'sına tekabül eden 5.640 ilan,Tokat'taki işverenlerden alınmıştır. Yani 16.254 kayıtlı işsize karşın ilde 5.640 açık iş mevcuttur.

2012 yılında Türkiye'de İŞKUR tarafından alınan toplam 991.804 açık işin 140.668 ile %14'ü kamu sektörüne ait iken, 851.136 ile %86'sı özel sektöre aittir. 2012 yılı itibariyle Tokat'ta İŞKUR tarafından alınan toplam 5.640 açık işin, 342 ile %6'sı kamu sektöründen 5.298 ile %94'ü özel sektörden tedarik edilmiştir. İlde kamunun istihdam yaratma gücü çok azdır.Bu anlamda 2012 yılında Tokat'ta İŞKUR tarafından alınan açık işler içerisinde özel sektör işlerinin payı %94 ile Türkiye genelinin %86 olan oranından daha iyidir.

Tablo 20. En Fazla Açık İş Bulunan İlk 20 Meslek,2012

TOKAT			TÜRKİYE		
Meslek	Açık İş Sayısı	Ağırlık	Meslek	Açık İş Sayısı	Ağırlık
MAKİNECİ (DİKİŞ)	1356	24,0%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	366718	37,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1059	18,8%	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	48132	4,9%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	466	8,3%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	43931	4,4%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	347	6,2%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	22153	2,2%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	240	4,3%	BÜRO MEMURU (GENEL)	20913	2,1%
MODEL MAKİNECİ	202	3,6%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	20446	2,1%
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	115	2,0%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	18058	1,8%
BÜRO MEMURU (GENEL)	111	2,0%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	15768	1,6%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	94	1,7%	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	13197	1,3%
REYON GÖREVLİSİ	82	1,5%	REYON GÖREVLİSİ	11054	1,1%

Kaynak: İŞKUR

İlimizde İŞKUR tarafından işverenlerden alınan toplam açık işin yüzde 24'ü makineci (dikiş) mesleğinde, yüzde 18,8'i beden işçisi (genel), yüzde 8,3'ü beden işçisi (temizlik), yüzde 6,2'si konfeksiyon işçisi ve yüzde 4,3'ü temizlik görevlisi mesleklerindedir. İlde vasıf

gerektirmeyen mesleklerde yüksek oranda kayıtlı işsiz bulunmakla birlikte işverenler tarafından Kuruma yine en fazla bu mesleklerde açık iş ilanı verilmiştir.

Türkiye genelinde açık işlerde en büyük yoğunluk yüzde 37 oranla vasıfsız işgücü olarak adlandırılan beden işçisi (genel) mesleğindedir. Bunu yüzde 4,9 ile beden işçisi (temizlik), yüzde 4,4 ile temizlik görevlisi ve yüzde 2,2 ile satış elemanı (tanıtım) meslekleri izlemektedir. Tokat ilinde işverenler tarafından en çok ihtiyaç duyularak Kurum aracılığıyla talep edilen makineci (dikiş) mesleğindeki açık iş ilanı oranı, ülke genelinde sadece yüzde 1,8'dir.

Şekil 22. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,2012

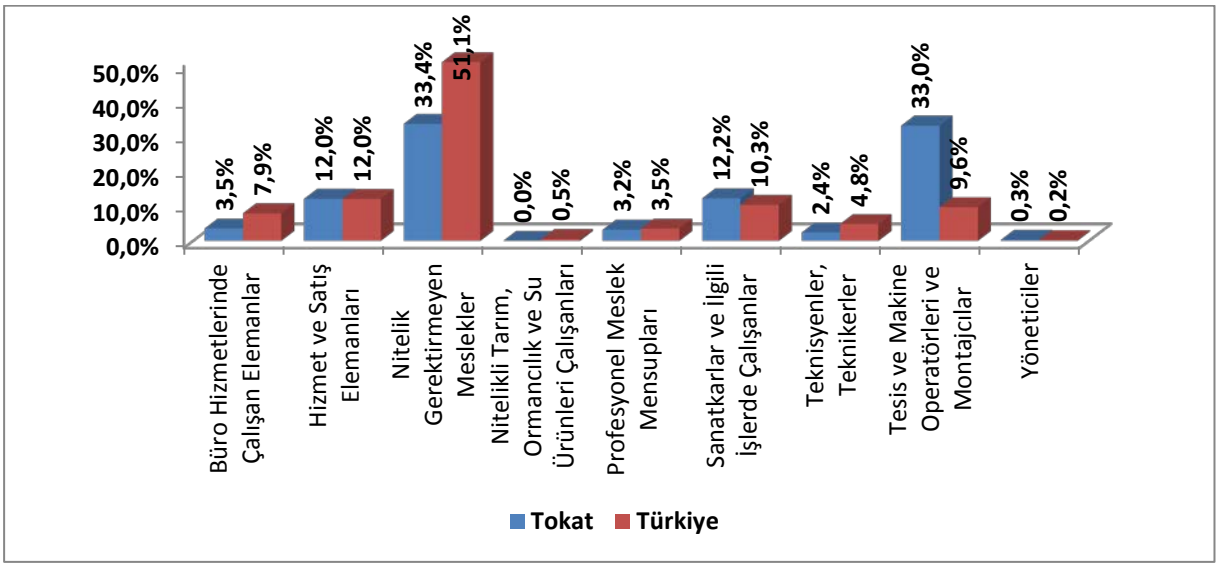

Kaynak: İŞKUR

Şekil 22'de işverenlerden alınan açık işlerin ana meslek grupları bazında Tokat-Türkiye karşılaştırılması yer almaktadır. Buna göre Tokat'ta en fazla açık iş ilanı yüzde 33,4 ile nitelik gerektirmeyen mesleklerdedir. Bunu yüzde 33 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, yüzde 12,2 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve yüzde 12 ile hizmet ve satış elemanları takip etmektedir.

Türkiye genelinde açık işlerde ilk sırayı Tokat'ta olduğu gibi nitelik gerektirmeyen meslek grubu almaktadır. İkinci sırada ise Tokat'tan farklı olarak yüzde 12 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer alır. Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda, ekonomisi tarıma dayalı ilimizde açık iş ilanı bulunmamakla birlikte Türkiye genelinde de bu meslek grubunda açılan açık iş ilanlarının oranı çok azdır.

Tablo 21. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı,2012

SEKTÖRLER	TOKAT	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	4,6%	4,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	9,5%	9,1%
Eğitim	2,5%	3,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,4%	0,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1,3%	1,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,1%
Hane halklarının işverenler olarak faaliyetleri	0,0%	0,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8,2%	8,6%
İmalat	45,4%	33,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,2%	1,4%
İnşaat	4,5%	5,4%
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,5%	1,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,8%	5,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,4%	0,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,1%	0,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5,4%	6,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,3%	1,5%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	3,0%	1,6%
Toptan ve perakende ticaret	7,6%	9,5%
Ulaştırma ve depolama	1,3%	4,2%

Kaynak: İŞKUR

Tablo 21'de ilde ve Türkiye genelinde Kurum tarafından alınan açık işlerin sektörlere göre dağılımı verilmiştir. İlde imalat sektörünün açık işler içerisindeki oranı yüzde 45,4 ile dikkat çekmektedir ve bu sektör Türkiye genelinde de yüzde 33,9 ile alınan açık işler içerisinde ilk sırada yer almaktadır. Tokat 'ta alınan açık işler içerisinde ikinci sırayı yüzde 9,5 ile diğer hizmet faaliyetleri alırken, Türkiye genelinde toptan ve perakende ticaret yüzde 9,5 ile ikinci sıradadır.Sektörler bazında incelenen açık işleri sosyal durumlarına göre de değerlendirmek gerekmektedir. Tokat ilinde 2012 yılında açılan toplam 5.640 açık iş ilanının 5.439'u ile yüzde 96'sını normal statüdeki açık iş ilanları teşkil ederken 201'i ile yüzde 4'ü engelli statüsündeki açık iş ilanıdır. 2012 yılında Eski Hükümlü-TMY (Terorle Mücadelede Yaralanan) statüsünde açık iş ilanı bulunmamaktadır. İlde bu kadar düşük oranda engelli statüsünde açık iş ilanının olmasının sebebi ilde 50 ve daha fazla istihdamlı işyeri sayısının az olmasıdır. Çünkü Temmuz 2008'de yürürlüğe giren ve 5763 sayılı kanunla değişen 4857 sayılı İş kanununun 30. maddesinin 6.fıkrasına istinaden işverenler 50 (tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde 51) veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde %3 oranında engelli, kamu işyerlerinde ise %4 engelli ve %2 oranında eski hükümlü veya TMY (Terorle Mücadelede Yaralanan) işçiyi meslek, beden, ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.

Türkiye genelinde ise 2012 yılında alınan toplam 991.804 açık iş ilanının 868.636 ile yüzde 87'si normal statüde, 122.637 ile yüzde 12'si engelli statüsündedir. 2012 yılında Türkiye genelinde alınan açık işlerin yüzde 0,05'i Eski Hükümlü-TMY (Terorle Mücadelede Yaralanan) statüsünde açılmıştır.

1.5.4) İŞKUR Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmeler

Bu bölümde öncelikli olarak, Tokat'ta İŞKUR tarafından iş görüşmesine gönderilen işgücünün işe alınma ya da işe kabul edilmeme durumu incelenecektir. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa 2008 yılında yapılan toplam 715 işe yerleştirmenin yüzde 63'ünü erkekler, yüzde 37'sini kadınlar oluşturmaktadır. 2009 yılında 2008'e göre toplam işe yerleştirme artmasına rağmen Kurum aracılığıyla işe yerleşen kadın sayısında azalma olmuştur. 2009 yılındaki toplam 889 işe yerleştirmenin yüzde 21'i kadınlardan oluşmaktadır.2010 yılına gelindiğinde işe yerleştirme sayısı yüzde 144 artış göstermiştir. 2012 yılında ise işe yerleştirme sayısı bir önceki yıla göre toplamda yüzde 62, kadınlarda ise yüzde 55 artış göstererek Kurum tarafından 3.250 işe yerleştirme yapılmıştır.

Şekil 23. Tokat İlinde 2008-2012 Yılları Arasında İşe Yerleştirme Faaliyeti

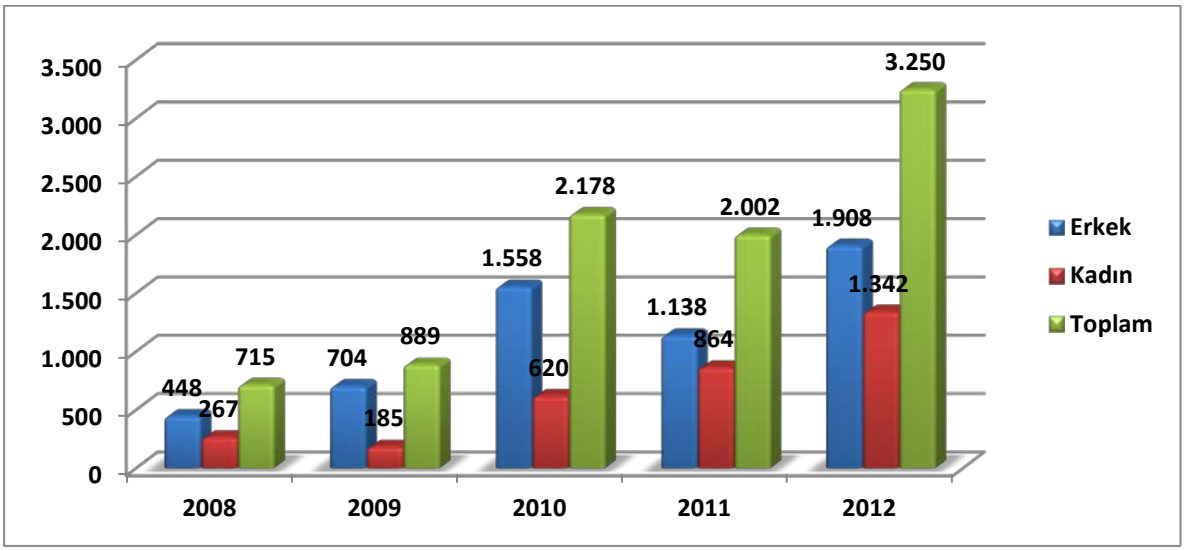

Kaynak: İŞKUR

Tablo 22. İşkur Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmelerin Kamu-Özel Dağılımı, 2012

	Kamu			Özel			Toplam		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
TOKAT	238	71	309	1.670	1.271	2.941	1.908	1.342	3.250
TÜRKİYE	**105.519**	**32.129**	**137.648**	**285.460**	**133.479**	**418.939**	**390.979**	**165.608**	**556.587**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 22, Tokat ili ve Türkiye genelinde gerçekleştirilen işe yerleştirme faaliyetlerinin kamu-özel dağılımını ortaya koymaktadır. İŞKUR'un işe yerleştirme faaliyetlerinde hem Tokat'ta hem de Türkiye'de özel sektörün kamu sektörüne baskınlığı açıktır. Kamu sektöründe İş Kanununa tabi işe yerleştirmeler bazı kurum ve kuruluş istisnaları hariç[20]

mevzuata göre İŞKUR'un yetki ve sorumluluk alanına girdiği için, kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan işe yerleştirmeler İŞKUR için bir performans göstergesinden çok bir hizmet faaliyetidir. Bir tür kamu işe yerleştirme hizmeti olarak, Toplum Yararına Programlardaki (TYÇP) işe yerleştirmeler, uzun süreli işsizlik ile mücadelede önemli bir performans göstergesi olarak değerlendirilse de, İŞKUR için işe yerleştirmelerde özel sektör işe yerleştirmeleri, her anlamda işgücü piyasasına aracılığı ortaya koyan en önemli faktördür. İlde 2012 yılında gerçekleştirilen 3.250 işe yerleştirmenin 2.941'i (yüzde 9,5) özel sektöre olmakla birlikte bunun da yüzde 43'ünü kadınlar, yüzde 57'sini erkekler teşkil etmektedir. İşe yerleştirmelerde kamu sektörünün payı şekilde de görüldüğü gibi çok azdır.

Türkiye genelinde ise toplam 556.587 işe yerleştirme faaliyetinin 137.648 ile yüzde 25'i kamu sektöründe, 418.939 ile yüzde 75'i özel sektörde gerçekleştirilmiştir. Özel sektörde işe yerleşen kadın ların toplamda özel sektörde işe yerleşenlerin içerisindeki oranı yüzde 32'dir.

Yani Tokat, kadınların özel sektörde işe yerleşmesi bakımında Türkiye geneline göre daha iyi durumdadır.

Şekil 24. Tokat İlinde Cinsiyet Bazında İşe Yerleştirmenin Dağılımı,2012

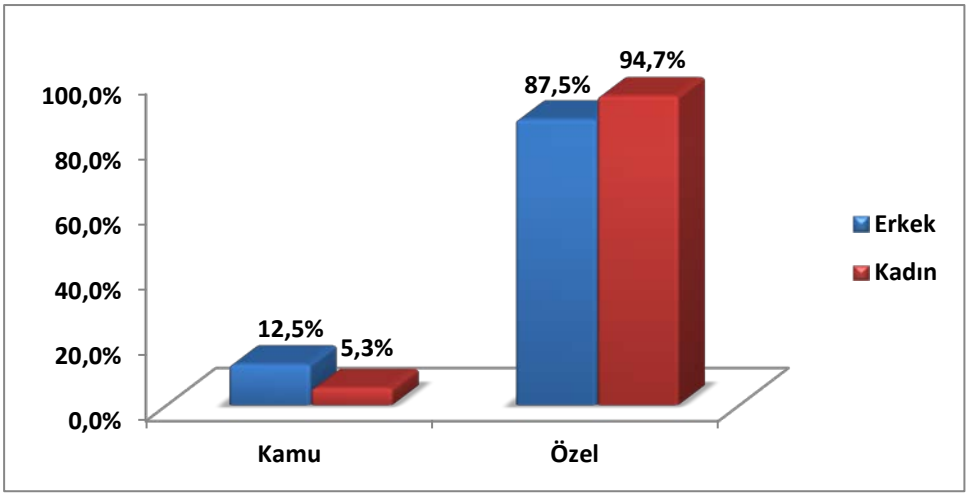

Kaynak: İŞKUR

[20] **9/8/2009 tarihli ve 27314 sayılı RG'de yayımlanmış olan *'Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'* kamu kurumlarına işçi alımını düzenleyen esaslar yer almaktadır.**
Ancak söz konusu yönetmeliğin 2. maddesinde, *'iştirakler hariç olmak üzere, kamu iktisadî teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseleri ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özelleştirme kapsamında veya programında bulunan kuruluşlardan sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kamu kurum ve kuruluşları hariç, il özel idarelerinin, belediyelerin ve bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşlarının Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurdukları şirketler ile kooperatifler; bankalar, borsalar ve bunların müessese, teşebbüs, işletme ve iştirakleri ile 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ile kurulmuş ve sermayesinin tamamı Hazineye ait kuruluşlar; 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre kurulan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları; 4904 sayılı İş Kanunu usul ve esaslarına tabi istihdam edilecek daire başkanı, daire başkanı muadili veya daha üst düzey yönetici, tabip, uzman tabip, diş tabibi ve eczacı kadroları; Kamu kurum ve kuruluşlarında, hukuk müşaviri, müfettiş, kontrolör, denetmen, denetçi, uzman ve aktüer gibi mesleklerde çalışanlar arasından yapılacak işçi alımları; Kamu kurum ve kuruluşlarının proje bazındaki faaliyetlerinde belirli süreli iş sözleşmesine tabi olarak, özel nitelik ve uzmanlık gerektiren işler; üniversite veya bilimsel araştırma kurumu niteliğindeki kuruluşlar ile petrol ve doğalgaz alanında faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşlarının araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde, bu faaliyetlerin devamı süresiyle sınırlı olarak görev alacak teknik ve uzman personel ile bu kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenen ve/veya yürütülen proje bazındaki faaliyetlerde bu faaliyetlerin devamı süresiyle sınırlı olarak çalıştırılacaklar,* **için anılan yönetmeliğin uygulanmayacağı hükmü yer almaktadır ki, İŞKUR'a söz konusu işçi alımları ile ilgili olarak sadece bildirim yapılmaktadır.**

Şekil 24, Tokat'ta cinsiyetler bazında İŞKUR tarafından işe yerleştirmelerde 2012 yılı verilerini içermektedir. Genel bir değerlendirme ile İŞKUR tarafından 2012 yılındaki işe yerleştirmelerde kamu sektöründe erkeklerin kadınlara göre baskınlığı ortaya çıkmaktadır. İlde Kurum aracılığıyla işe yerleşen erkeklerin 238'i yani yüzde12,5'i kamu sektöründe, 1.670'i yani yüzde 87,5'i ise özel sektör işyerlerinde işe yerleşmiştir.

Özel sektörde iş yerleştirme faaliyetleri göz önüne alındığında kadınların erkeklere göre daha baskın grubu oluşturduğu görülmüştür. 2012 yılında işe yerleşen toplam 1.342 kadının 1.271'i yani yüzde 94,7'si özel sektörde işe yerleşme fırsatı bulmuştur.

Tablo 23. Eğitim Durumlarına Göre Tokat İlinde İşe Yerleştirmeler, 2012

Eğitim Durumu	TOKAT		TÜRKİYE	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Okuma-Yazma Bilmeyenler	1	0	1.964	863
Okur-Yazar Olanlar	2	5	10.394	4.123
İlköğretim	1.227	971	219.595	83.933
Ortaöğretim	538	230	109.622	45.974
Önlisans	85	67	22.777	14.927
Lisans	54	68	13.924	10.561
Yüksek Lisans	1	1	265	258
Doktora	0	0	3	10
Toplam	1.908	1.342	378.544	160.649

Kaynak: İŞKUR

Tablo 23, Türkiye ve Tokat'ta İŞKUR tarafından eğitim durumu tasnifinde işe yerleştirmelerde

2012 yılı verilerini içermektedir. Lise altı eğitim seviyeli grup Türkiye'de olduğu gibi, Tokat'ta da 2012 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirmelerde eğitim durumuna göre baskın olan gruptur. İlde Kurum aracılığıyla işe yerleşen kadınların % 72,4'ü ilköğretim mezunudur. İlköğretim mezunu erkeklerde ise bu oran %64,3'tür.

Tabloda, İŞKUR tarafından işe yerleştirilen okuma yazma bilmeyenlerin sayısının hem Tokat hem de Türkiye için düşük bir oranda olduğu görülmektedir. Türkiye'de 2012 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirmelerin içinde %16 ile 25.576 yüksek öğretimli kadın, %9,8 ile 36.969 erkek işe yerleştirilmiştir. Şekil 27'de görüldüğü üzere Tokat'ta 2012 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirmelerin içinde %10,1 ile 136 yüksek öğretimli kadın, %7,3 ile 140 yüksek öğretimli erkek işe yerleştirilmiştir. Bu durum göstermektedir ki, oransal anlamda Tokat ili yüksek öğretimli kadınların işe yerleştirilmesinde Türkiye genelinin gerisinde kalmıştır. Ayrıca yükseköğretim mezunu erkeklerin Kurum aracılığıyla işe yerleşme oranı hem Tokat'ta hem de Türkiye genelinde yükseköğretim mezunu kadınlara nazaran daha baskındır. Şekil 25'te cinsiyet bazlı olarak işe yerleştirmelerin eğitim durumuna göre dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 25. Cinsiyet Bazında Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Tokat, 2012

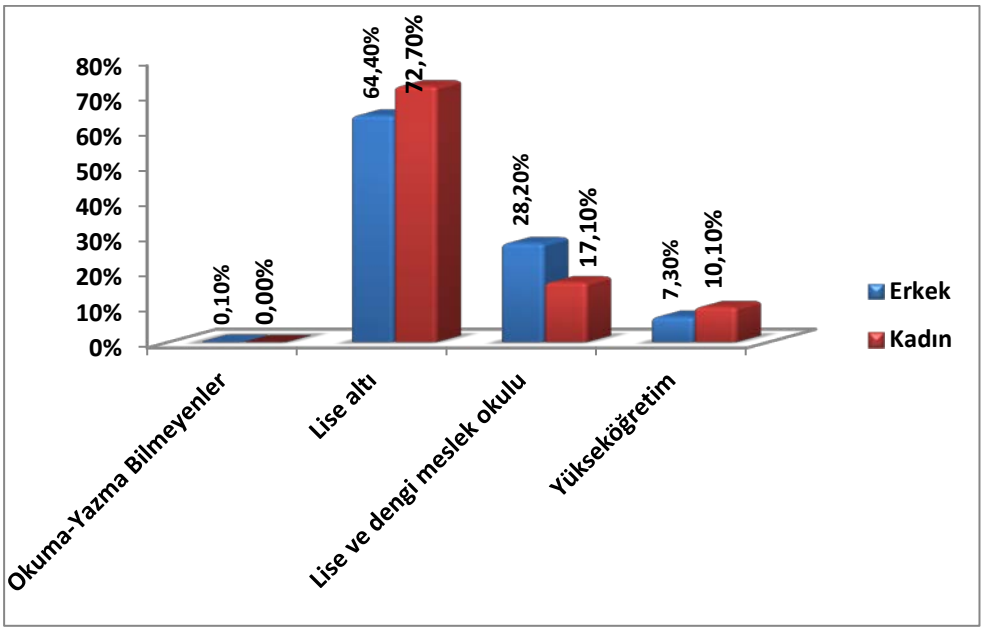

Kaynak: İŞKUR

Tablo 24. En Fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 10 Meslek,2012

TOKAT 210 Farklı Meslek: İlk 10		TÜRKİYE 1989 Farklı Meslek: İlk 10	
MESLEKLER	SAYI	MESLEKLER	SAYI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	690	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	229943
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	462	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	37294
MAKİNECİ (DİKİŞ)	460	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	29650
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	249	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	13308
MODEL MAKİNECİ	194	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	11867
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	155	BÜRO MEMURU (GENEL)	8597
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	60	REYON GÖREVLİSİ	8267
GARSON (SERVİS ELEMANI)	51	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	8152
AŞÇI	38	MAKİNECİ (DİKİŞ)	8115
REYON GÖREVLİSİ	38	KASİYER	6740
Genel Toplam	3250	Genel Toplam	556587

Kaynak: İŞKUR

Tablo 24, Türkiye ve Tokat'ta İŞKUR tarafından meslek tasnifinde işe yerleştirmelerde 2012 yılı verilerini içermektedir. Söz konusu veriler, sayısal olarak yoğun ilk 10 meslekte sunulmaktadır. 2012 yılı itibariyle kaç farklı meslekte İŞKUR tarafından işe yerleştirme işleminin yapıldığının da belirtildiği tabloda, 2012 yılında Türkiye ve Tokat'ta Kuruma kayıtlı işsizlerde beden işçisi (genel) olarak bilinen vasıfsız işçilerin yoğunluğu dikkat çekicidir.

Tabloda, Türkiye'ye 2012 yılında 1989 farklı meslekte İŞKUR tarafından işe yerleştirme mevcut iken, Tokat'ta oturan İŞKUR'a kayıtlılar arasından 210 farklı meslekte işe yerleştirme işleminin yapıldığı görülmektedir. Söz konusu işe yerleştirmelerde, 2012 yılında beden işçisi(genel) mesleğindeki yoğunluğa bakılacak olursa, ülkemizde 229.943 işe yerleştirme ile %41, Tokat'ta ise 690 işe yerleştirme ile %21 oranı elde edilmektedir. Bu anlamda İŞKUR tarafından gerçekleştirme oranı, ülke genelinde Tokat'a göre daha fazladır.

Şekil 26'da meslek gruplarına göre işe yerleştirme oranlarının Tokat-Türkiye karşılaştırılması verilmiştir. Buna göre 2012 yılı içerisinde İŞKUR tarafından gerçekleştirilen işe yerleştirme faaliyetlerinde *'nitelik gerektirmeyen meslek'* grupları dikkati çekmektedir. Bu meslek grubunda Tokat ilinde 1.376 kişi işe yerleşirken bu sayı ülke genelinde 318.556 kişidir ve toplamda Kurum aracılığıyla işe yerleşenlerin yarısından fazlasını teşkil etmektedir.

Tokat ili için işe yerleşmelerde ikinci sırayı *'tesis ve makine operatörleri ve montajcılar'* meslek grubu almaktadır. Bu meslek grubunda 775 kişi Kurum aracılığı ile işe yerleşmiştir ve toplam işe yerleşmedeki oranları %23,8'dir.

Şekil 26. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme,2012

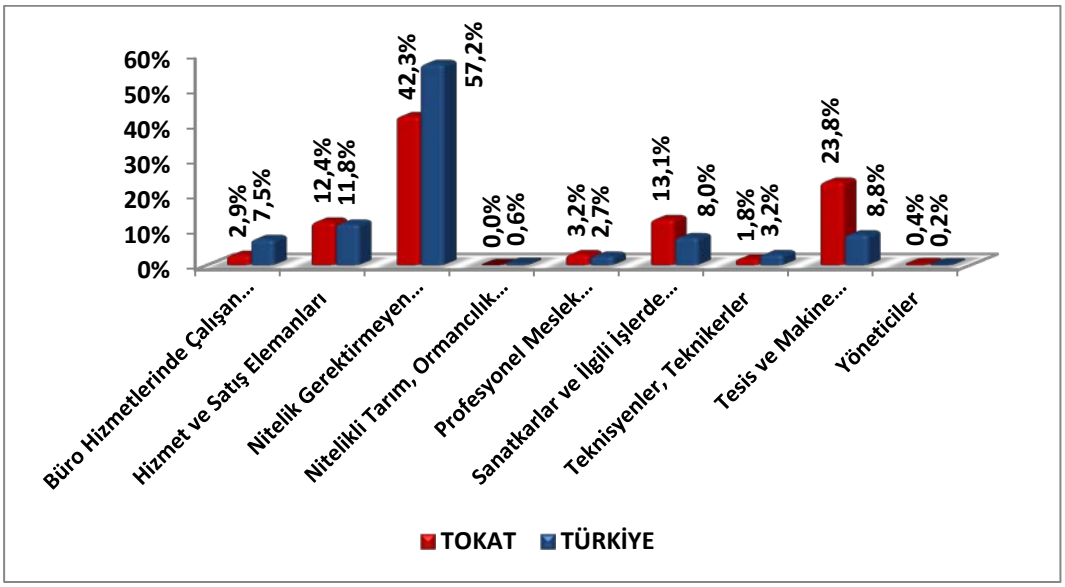

Kaynak: İŞKUR

İl için tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunu 427 kişi ile *'sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar'* ve 403 kişi ile *'hizmet ve satış elemanları'* meslek grupları takip etmektedir. Türkiye genelinde ise işe yerleştirmelerde ikinci sırayı 65.913 kişi ile *'hizmet ve satış elemanları'* grubu alırken bu meslek grubunu 41.534 kişi ile *'büro hizmetlerinde çalışanlar'* takip etmektedir.

Şekil 27. Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Tokat, 2012

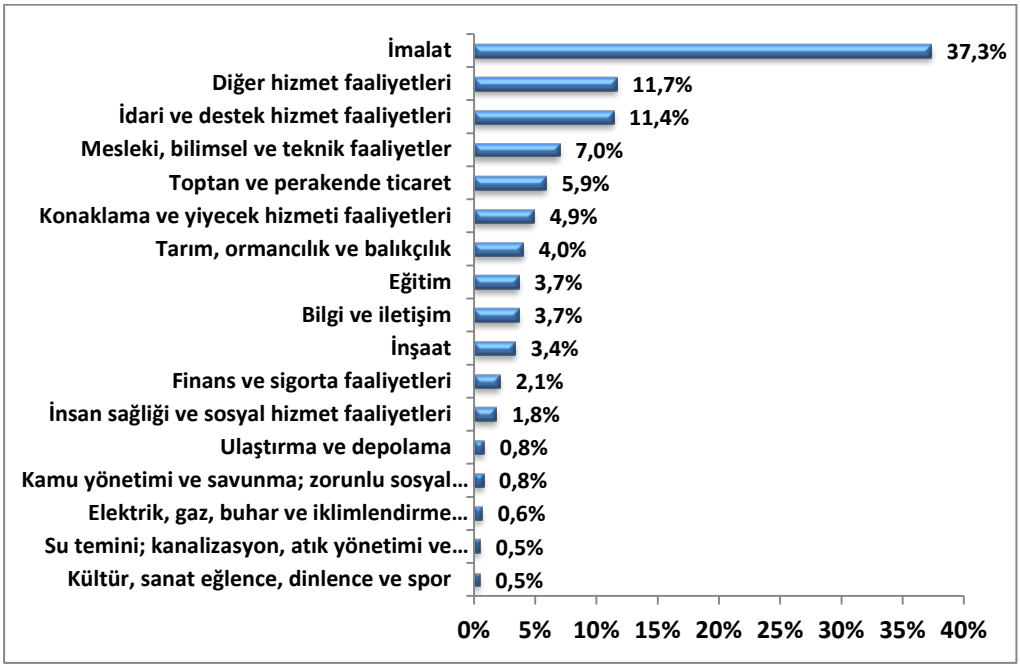

Kaynak: İŞKUR

Tokat İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından 2012 yılında gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin 1.213 kişi ile %37,3'ü '*imalat*' sektöründe gerçekleşmiştir. Bu yüksek oranın sebebi, ilde imalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin büyük çoğunluğunun 50 ve daha fazla istihdama sahip olmasıdır. İmalat sektöründen sonra 2012 yılında '*diğer hizmet faaliyetleri*'nde 379 kişi, '*idari ve destek hizmet faaliyetleri*' nde ise 370 kişi Kurum aracılığıyla işe yerleştirilmiştir.

Tablo 25. Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Tokat-Türkiye,2012

SEKTÖRLER	TOKAT	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	3,7%	6,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	11,7%	9,8%
Eğitim	3,7%	6,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,6%	0,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2,1%	1,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11,4%	10,7%
İmalat	37,3%	28,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,8%	1,5%
İnşaat	3,4%	5,6%
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,8%	1,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4,9%	3,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,5%	0,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7,0%	7,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,5%	2,4%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	4,0%	2,3%
Toptan ve perakende ticaret	5,9%	8,0%
Ulaştırma ve depolama	0,8%	4,0%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0,0%	0,0%

Kaynak: İŞKUR

Tablo 25'te sektörler bazında işe yerleştirmelerin Tokat-Türkiye karşılaştırması verilmiştir. Tokat ilinde olduğu gibi ülke genelinde de işe yerleştirmede başı çeken sektör '*imalat*' sektörüdür. Bu sektörde işe yerleşen kişi sayısı toplam işe yerleşenlerin %28'ini oluşturmakla birlikte 155.869'dur.

Ancak oransal olarak bakıldığında Tokat'ın altında bir değere sahiptir. İmalat sektörünü % 10,7 oranla '*idari ve destek hizmet faaliyetleri*' takip etmektedir. Bu sektörde Kurum aracılığıyla işe yerleşenlerin sayısı 59.440'dır. Sektörler bazında incelenen işe yerleştirmeleri sosyal durumlarına göre de değerlendirmek gerekmektedir. Tokat ilinde 2012 yılında gerçekleştirilen toplam 3.250 işe yerleştirmenin 3.105'i ile yüzde 95'ini normal statüde işe yerleştirmeler teşkil ederken 145'i ile yüzde 5'i engelli statüsünde gerçekleşen işe yerleştirmelerdir. 2012 yılında Eski Hükümlü-TMY (Terorle Mücadelede Yaralanan) statüsünde işe yerleştirme bulunmamaktadır. İlde bu kadar düşük oranda engelli statüsünde işe yerleştirmenin olmasının sebebi ilde 50 ve daha fazla istihdamlı işyeri sayısının az olmasıdır. Çünkü Temmuz 2008'de yürürlüğe giren ve 5763 sayılı kanunla değişen 4857 sayılı İş kanununun 30. maddesinin 6.fıkrasına istinaden işverenler 50 (tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde 51) veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde %3 oranında engelli, kamu işyerlerinde ise %4 engelli ve %2 oranında eski hükümlü veya TMY

(Terorle Mücadelede Yaralanan) işçiyi meslek, beden, ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.Türkiye genelinde ise 2012 yılında gerçekleşen toplam 556.587 işe yerleştirmenin 520.713 ile yüzde 93,6'sı normal statüde, 122.637 ile yüzde 6,4'ü de engelli statüsündedir. 2012 yılında Türkiye genelinde alınan açık işlerin yüzde 0,1'i Eski Hükümlü-TMY (Terorle Mücadelede Yaralanan) statüsünde açılmıştır. Oransal olarak değerlendirildiğinde engellilerin işe yerleştirilmesinde Tokat, Türkiye genelinin gerisinde kalmıştır.

1.5.5) İşsizlik Ödeneği Başvuruları

Bu bölümde, Tokat'ta ve Türkiye genelinde İŞKUR'a işsizlik ödeneği almak için başvuran ve işsizlik ödeneği hak edenler incelenecek, ayrıca 'eğitim durumu' bazında Tokat'ta İŞKUR'a işsizlik ödeneği almak için başvuran işgücü durumuyla 2012 yılı verileri kıyaslanacaktır. Genel bir değerlendirme yapılacak olur ise, Türkiye'de İŞKUR'a ülke genelinde yapılan işsizlik ödeneği başvuruları toplamı 2012 yılında 609.245 iken Tokat'ta ise işsizlik ödeneği başvuruları 2012 yılında 2.263'tür.

Tablo 26. İşsizlik Ödeneği Başvuru-Hak eden Sayısı, Tokat-Türkiye,2012

İLLER	İşsizlik Ödeneği Başvurusu	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ HAKEDEN SAYISI		
		İşsizlik Ödeneği Kesilen	İşsizlik Ödeneği Biten	Ödemesi Devam Eden
TOKAT	2.263	600	326	678
TÜRKİYE	**609.245**	**121.852**	**75.032**	**168.835**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 26'da işsizlik ödeneği için başvuranlarla birlikte işsizlik ödeneği almaya hak kazananlar da yer almaktadır. Tokat'ta 2.263 başvurudan 1.604'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneği hakedenlerden %37'sinin ödemesi yıl içinde işe yerleştiği için kesilmiştir. Türkiye genelinde ise işsizlik ödeneği için yapılan 609.245 başvurudan 365.419'u işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış olup bunların da %33'ü işe yerleştiği için işsizlik ödenekleri kesilmiştir.

Tablo 27. Eğitim Durumuna Göre Cinsiyet Bazında İşsizlik Ödeneği Başvuruları,Tokat

Eğitim Durumu	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	17	8
Lise altı	1057	176
Lise ve dengi meslek okulu	563	135
Yükseköğretim	188	119
Toplam	1825	438

Kaynak: İŞKUR

Tablo 27, Tokat'ta eğitim durumuna göre İŞKUR'a yapılan işsizlik ödeneği başvurularında 2012 yılı verilerini içermektedir. Tabloda işsizlik ödeneği için eğitim durumu bazında İŞKUR'a yapılan başvurularda en baskın grubun 'lise altı' eğitim seviyesi olduğu gözlemlenmektedir.

Bu eğitim seviyesindeki erkeklerin başvurusu kadınlardan 6 kat daha fazladır. Bu da lise altı eğitimli erkeklerin kadınlara nazaran işe giriş çıkışlarının daha sık olduğunu göstermektedir. İşsizlik ödeneği için Kuruma yapılan başvurularda yükseköğretim mezunlarının en az paya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum yükseköğretim mezunu kadın ve erkeklerde iş yerleşmede istikrarın daha fazla olduğunu gösterir.

1.5.6) İŞKUR Tarafından Tertiplenen İşgücü Uyum Hizmetleri (Meslek Kursları ve Programları)

Bu bölümde, Tokat'ta İŞKUR tarafından düzenlenen işgücü uyum hizmetlerine (meslek kursları ve programlarına) katılım, Türkiye genelinde İŞKUR tarafından düzenlenen işgücü uyum hizmetlerine katılım ile 2012 yılı verileri bazında kıyaslanacaktır. Tablo 28, Tokat'ta İŞKUR tarafından tertiplenen işgücü uyum hizmetlerinin sayısı ve katılımcı sayıları ile ilgili 2012 yılı verilerini içermektedir. Buna göre 2012 yılında Tokat'ta İŞKUR tarafından 225 meslek kursu ve programı açılmıştır; söz konusu kurs ve programlardan en çok açılanı ise "İşgücü Yetiştirme Kursları/TYP(Toplum Yararına Programlar)"dır. İşkur'un düzenlediği işgücü uyum hizmetlerinden yararlanan 4.366 kursiyerin %52'si bu programdan yararlanmıştır.

Tablo 28. Tokat İlinde Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayıları, 2012

KURS TÜRÜ	Kurs Sayısı	Katılan Sayısı
GİRİŞİMCİLİK	5	173
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	9	151
İŞGÜCÜ YETİŞTİRME KURSLARI / İSTİHDAM GARANTİLİ	3	89
İŞGÜCÜ YETİŞTİRME KURSLARI/GENEL	4	226
İŞGÜCÜ YETİŞTİRME KURSLARI/TYÇP	80	2285
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	19	129
ÖZÜRLÜ KURSLARI	1	16
UMEM PROJESİ	36	906
UMEM PROJESİ/İEP	68	391
TOPLAM	225	4366

Kaynak: İŞKUR

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI
AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 29. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[21]**	
2007	50+ TÜM	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**87.719**

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

[21] **Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.**

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur. Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

2.1) İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde İPTA 2013 sonuçlarına göre, 2013 yılı itibariyle Tokat ve Türkiye genelinde ziyaret edilen 'işyeri sayıları' ve 'mevcut istihdam durumu' yorumlanacaktır. İşyeri sayıları sektörlere göre gruplandırılacak, sektörlere göre çalışan sayıları cinsiyet, meslek grupları ve mesleklere göre Tokat ve Türkiye karşılaştırmasında incelenecektir.

2.1.1) İşyerleri

Bu bölümde İPTA 2013 sonuçlarına göre, 2013 yılı itibariyle Tokat ve Türkiye genelinde ziyaret edilen 'işyeri sayıları' sektörler bazında yorumlanacaktır. Genel bir değerlendirme ile, Türkiye de İPTA 2013 çalışmasında ziyaret edilen işyeri sayısı 183.667'dir. Tokat'ta ise İPTA 2013 çalışmasında ziyaret edilen işyeri sayısı 853'dür.

Tablo 30'da da görüldüğü üzere, ziyaret edilen 853 işyerinin sektörel dağılımında toptan perakende ticaret, imalat ve inşaat sektörleri ilk üç sırayı almaktadır. 50 ve üzeri sayıda işçi çalıştıran işyerleri sayısı Tokat ilinde toplam 64 tane olup, bunların 30 tanesi imalat sektöründedir.

Tablo 30. Sektörlere göre işyeri sayısı, 2013, Tokat

Sektör	İşyeri Sayısı(1-9)	İşyeri Sayısı(10-49)	İşyeri Sayısı(50++)	TOPLAM
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	79	187	8	274
İMALAT	29	120	30	179
İNŞAAT	57	76	8	141
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	14	49	2	65
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	16	30	5	51
EĞİTİM	3	27	2	32
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	16	15	0	31
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	1	17	2	20
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	11	8	0	19
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	1	9	7	17
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	3	6	0	9
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	1	5	0	6
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	3	1	0	4
BİLGİ VE İLETİŞİM	2	1	0	3
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ	1	1	0	2
Genel Toplam:	238	551	64	853

Kaynak: İPTA,2013

Şekil 28. İşyerlerinin sektörel dağılımı, 2013, Tokat

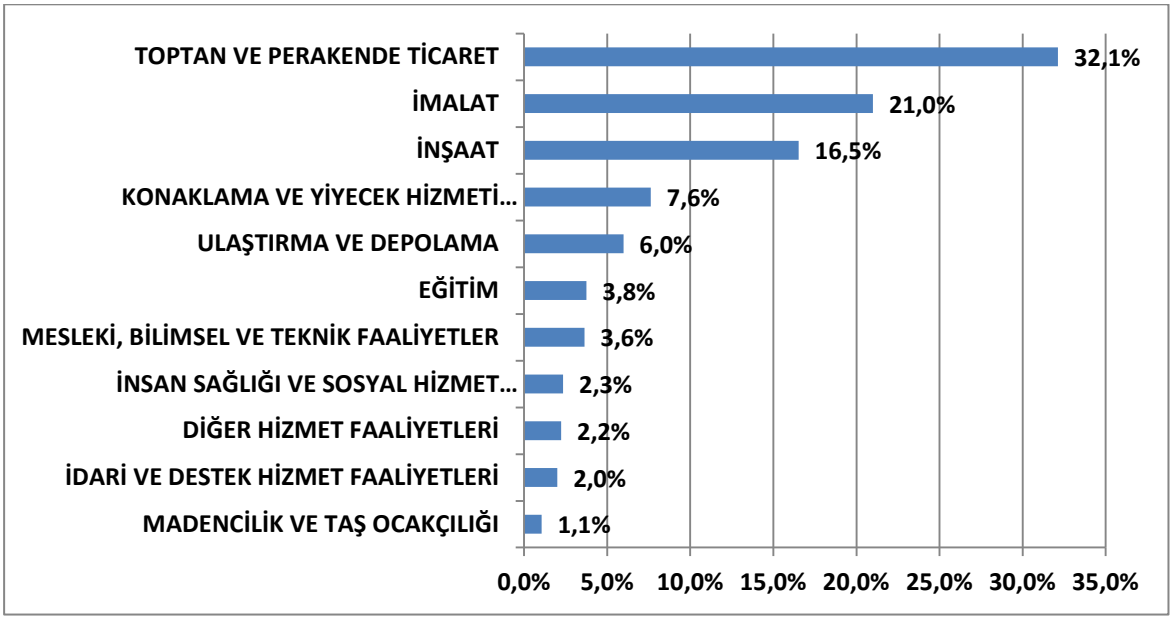

Kaynak: İPTA, 2013

Şekil 28 ile İPTA 2013 çalışmasında Tokat'ta sektörlere göre ziyaret edilen işyeri sayıları ile ilgili verileri içermektedir. Tokat'ta en çok ziyaret edilen sektör yüzde 32,1'lik oran ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü yüzde 21'lik oran ile imalat sektörü, yüzde 16,5'lik oran ile inşaat sektörü takip etmektedir.

Şekil 29. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, 2013, Türkiye

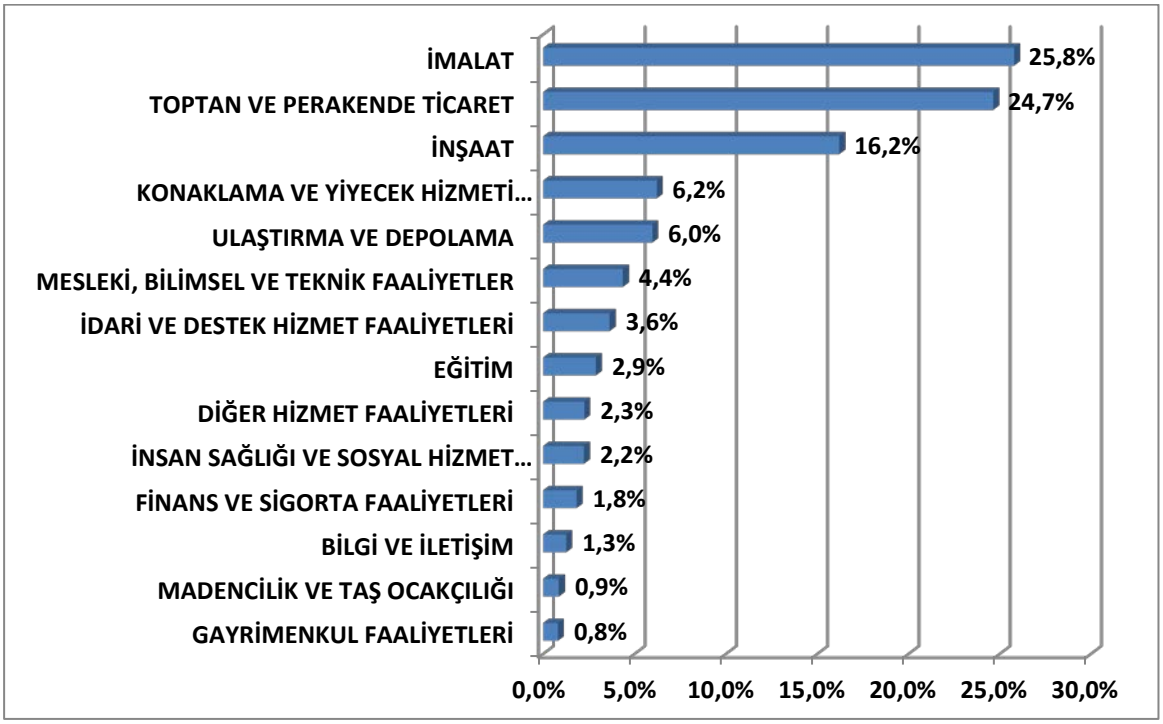

Kaynak: İPTA, 2013

İşyerlerinin sektörel dağılımında Türkiye ve Tokat arasında benzer bir tablo görülmektedir. İlk üç sektörde herhangi bir değişiklik görülmezken sıralamada farklılıklar vardır. Tokat ilinde birinci sırada Toptan ve Perakende Ticaret yer alırken, Türkiye'de imalat sektörü birinci sırada yer almaktadır. İlk üç sektör dışında kalan sektörlerde de aynı benzerlikler görülmektedir.

2.1.2) Mevcut İstihdam

Bu bölümde İPTA 2013 sonuçlarına göre, 2013 yılı itibariyle Tokat ve Türkiye genelinde çalışan sayıları cinsiyetlere göre 'sektörler' 'meslek grupları' ve meslekler' bazında yorumlanacaktır.

Genel bir değerlendirme ile İPTA 2013 sonuçlarına göre, Türkiye'de ziyaret edilen işyerlerinde 4.303.018 erkek, 1.292.336 kadın, toplam 5.595.354 çalışan mevcuttur. Tokat'ta ise 14.976 erkek, 3850 kadın, toplam 18.826 çalışan mevcuttur.

Tablo 31. Sektörlere göre çalışan sayıları, 2013, Tokat

SEKTÖR	Erkek	Kadın	Toplam
İMALAT	5206	1688	6894
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	3635	927	4562
İNŞAAT	2360	93	2452
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	865	178	1043
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	881	53	934
EĞİTİM	494	264	758
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	338	385	723
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	557	115	672
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	241	63	304
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	141	29	170
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	108	1	109
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	66	41	107
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	33	0	33
BİLGİ VE İLETİŞİM	22	11	33
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	29	2	31
Genel Toplam:	14976	3850	18826

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 31, İPTA 2013 çalışmasında Tokat'ta ziyaret edilen işyerlerinde cinsiyet ve sektörlere göre çalışan sayıları ile ilgili verileri içermektedir. İPTA 2013 kapsamında ziyaret edilen işyerlerinde çalışan sayısı en çok olan sektör 6.894 çalışan ile imalat sektörüdür. Tokat'ta İPTA 2013 kapsamında ziyaret edilen işyerlerinde çalışan toplam 3.850 kadının yüzde 44'ü imalat sektöründedir. Bu anlamda İPTA 2013 kapsamında ziyaret edilen işyerlerinde en çok kadının çalıştığı sektör Türkiye de olduğu gibi Tokat'ta da imalat sektörüdür. Ziyaret edilen işyerlerinde çalışan toplam 14.976 erkeğin yüzde 35'i imalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünü sırasıyla toptan ve perakende ticaret, inşaat, konaklama ve yiyecek içecek hizmeti faaliyetleri, ulaştırma ve depolama sektörleri takip etmektedir.

Ayrıca İPTA 2013 kapsamında Tokat'ta ziyaret edilen işyerlerinde çalışan sayısının en az olduğu sektörler su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik sektörleridir.

Şekil 30. Çalışanların sektörlere göre yoğunluğu, 2013, Tokat, Türkiye

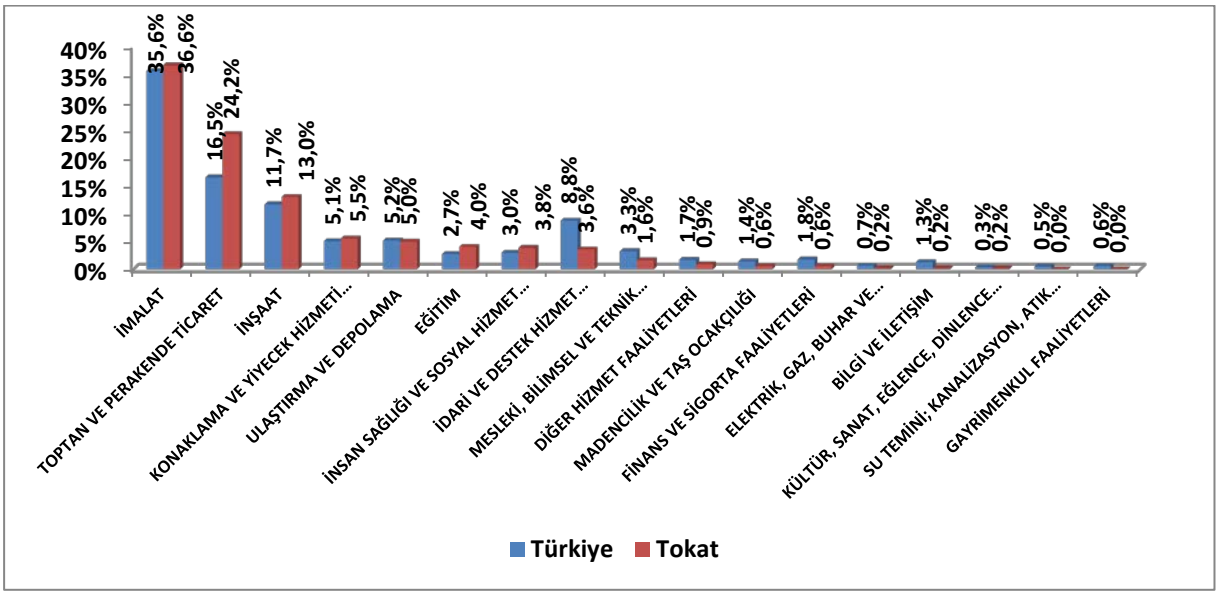

Kaynak: İPTA 2013

Şekil 30'da da Türkiye ve Tokat, çalışan sayılarının sektörlere göre dağılımı ile kıyaslanmıştır. Şekilden de anlaşılacağı üzere Tokat ve Türkiye'de benzer tablolar hâkimdir. Çalışanların yoğunlukta olduğu sektör imalattır. Çalışanların Türkiye'de yüzde 35,6'sı, Tokat'ta da yüzde 36,6'sı imalat sektöründedir. Hem Tokat'ta hem de Türkiye'de İkinci sırada toptan ve perakende ticaret, üçüncü sırada ise inşaat sektörü gelmektedir.

Tablo 32. Sektörlere göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları, 2013, Tokat, Türkiye

SEKTÖRLER	TÜRKİYE		TOKAT	
	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	95,6%	4,4%	99,1%	0,9%
İMALAT	78,0%	22,0%	75,5%	24,5%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	84,3%	15,7%	100%	0%
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	92,8%	7,2%	0%	0%
İNŞAAT	92,8%	7,2%	96,2%	3,8%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	76,4%	23,6%	79,7%	20,3%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	87,9%	12,1%	94,3%	5,7%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	75,4%	24,6%	82,9%	17,1%
BİLGİ VE İLETİŞİM	66,9%	33,1%	66,7%	33,3%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	64,0%	36,0%	61,7%	38,3%
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	82,2%	17,8%	0,0%	0,0%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	67,3%	32,7%	79,3%	20,7%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	72,1%	27,9%	82,9%	17,1%
KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA ZORUNLU SOSYAL GÜVENLİK	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
EĞİTİM	50,7%	49,3%	65,2%	34,8%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	40,1%	59,9%	46,7%	53,3%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	78,1%	21,9%	93,5%	6,5%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	65,9%	34,1%	82,9%	17,1%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 32'de sektörlere göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları incelenmiştir. Hem Türkiye'de hem de Tokat'ta insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü haricinde bütün sektörlerde erkek hâkimiyeti vardır. İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektöründe çalışan erkeklerin oranı Türkiye'de yüzde 40,1 kadınlarda yüzde 59,9, Tokat'ta erkeklerin oranı yüzde 46,7, kadınların oranı yüzde 53,3 tür. Erkeklerin en yoğun olduğu sektörler ise madencilik ve taş ocakçılığı, inşaat, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleridir. Bu sektörlerde çalışan erkeklerin oranı yüzde 90'ın üzerindedir.

Tablo 33. Meslek gruplarına göre çalışan sayıları, 2013, Tokat

Meslek Grup	Erkek	Kadın	Toplam
Yöneticiler	373	47	421
Profesyonel Meslek Mensupları	1315	514	1829
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1015	132	1147
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	655	396	1052
Hizmet Ve Satış Elemanları	2153	633	2786
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	187	4	191
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2854	500	3354
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	3334	1010	4345
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3089	612	3701
Genel Toplam:	14976	3850	18826

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 33, İPTA 2013 çalışmasında Tokat'ta ziyaret edilen işyerlerinde cinsiyet ve meslek gruplarına göre çalışan sayıları ile ilgili verileri içermektedir. Tokat'ta çalışanların en fazla bulunduğu meslek grubu *''tesis ve makine operatörleri ve montajcılar''* grubudur. Bu grubu , *''nitelik gerektirmeyen meslekler''* ve *''sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar''* takip etmektedir. Kadınların yoğunlukta olduğu meslek grubu *''büro hizmetlerinde çalışan elemanlar''* grubudur. Geriye kalan meslek gruplarında erkekler daha yoğun olarak çalışmaktadırlar. *''Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları''* grubunda çalışanların tamamına yakını erkeklerden oluşmaktadır.

Şekil 31. Çalışanların meslek gruplarına göre oranı, 2013, Tokat, Türkiye

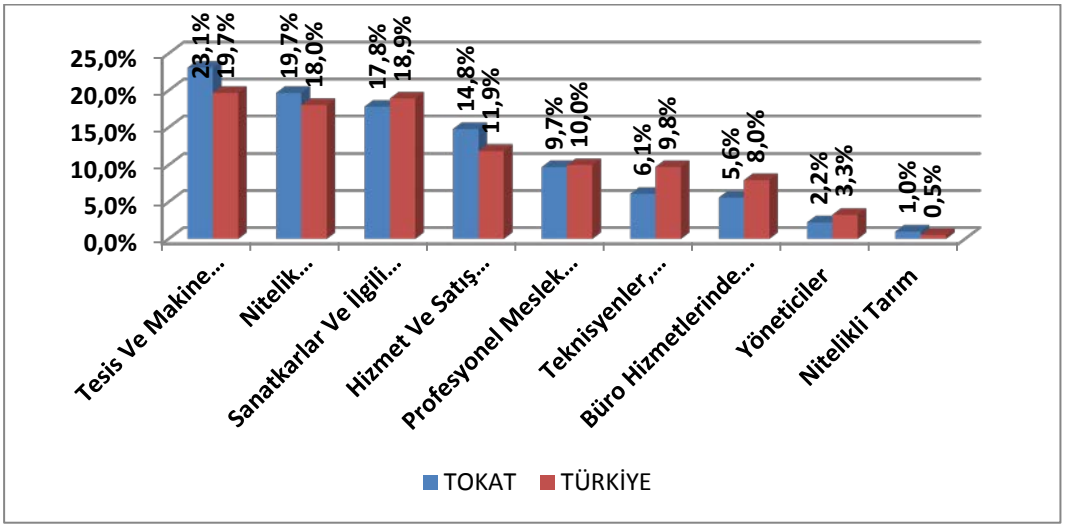

Kaynak: İPTA 2013

İPTA 2013 çalışması kapsamında meslek gruplarına göre çalışan sayılarını Türkiye ile kıyasladığımızda aradaki benzerlik göze çarpmaktadır. Hem Türkiye'de hem Tokat ilinde ''*tesis, makine operatörleri ve montajcılar*'' ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada yer alan ''*nitelik gerektirmeyen meslekler*'' de çalışanların oranı Türkiye'de yüzde 18, Tokat'ta yüzde 19,7'dir.

İPTA 2013 çalışması kapsamında ziyaret edilen işyerlerinde meslek gruplarına göre çalışanların cinsiyet ağırlıklarını analiz edecek olursak, Şekil 32'de erkeklerin bütün meslek gruplarında kadınlardan daha fazla çalışana sahip olduğunu görürüz. Erkeklerin en yoğunluk gösterdiği meslek grubu yüzde 98'lik oranla ''*nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları*'', kadınların en fazla yoğunluk gösterdiği meslek grubu ise yüzde 38'lik oranla ''*büro hizmetlerinde çalışan elemanlar*'' meslek grubudur.

Şekil 32. Meslek gruplarına göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları, Tokat

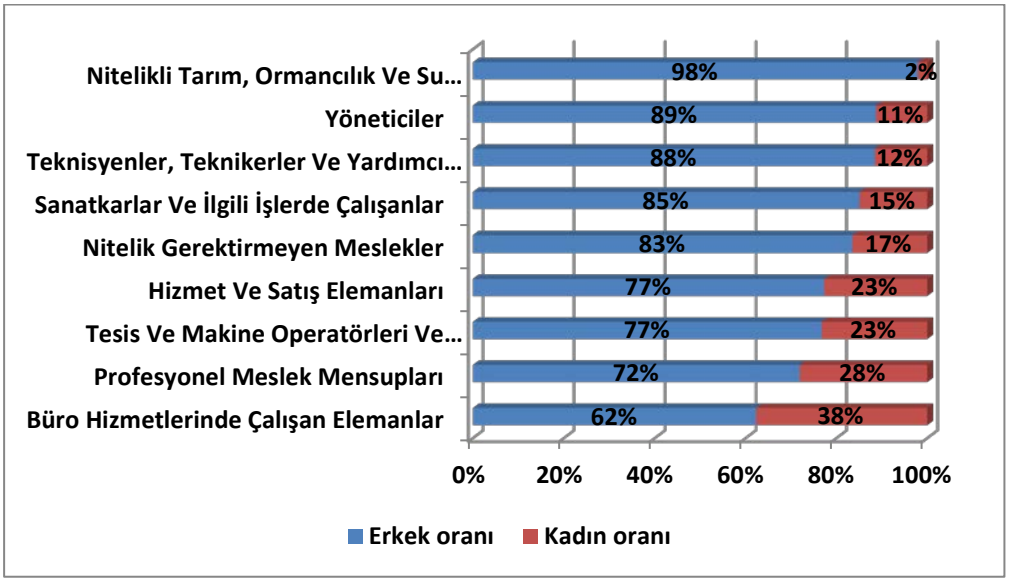

Kaynak: İPTA,2013

Tablo 34. Çalışanların mesleklere göre dağılım oranı, 2013, Tokat

TOPLAM		ERKEK		KADIN	
Makineci (Dikiş)	6,8%	Beden İşçisi (Genel)	7,1%	Makineci (Dikiş)	21,8%
Beden İşçisi (Genel)	6,1%	Beden İşçisi (İnşaat)	4,1%	Temizlik Görevlisi	6,9%
Temizlik Görevlisi	3,8%	İşletmeci (Genel)	3,5%	Konfeksiyon İşçisi	4,5%
Beden İşçisi (İnşaat)	3,2%	Temizlik Görevlisi	3,0%	Aşçı	2,7%
İşletmeci (Genel)	2,9%	Makineci (Dikiş)	3,0%	Ortacı	2,4%
Tuğla İmal İşçisi	2,1%	Tuğla İmal İşçisi	2,6%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	2,3%
Garson (Servis Elemanı)	2,1%	Şoför-Yük Taşıma	2,5%	Kasiyer	2,3%
Şoför-Yük Taşıma	2,0%	Garson (Servis Elemanı)	2,4%	Büro Memuru (Genel)	2,3%
Satış Danışmanı	1,4%	Sıvacı	1,6%	Reyon Görevlisi	2,3%
Aşçı	1,3%	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	1,5%	Sekreter	2,1%
Sıvacı	1,3%	Otobüs Kaptanı (Şoförü)	1,5%	Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	1,9%
Reyon Görevlisi	1,3%	Pazarlamacı	1,5%	Muhasebeci	1,9%
Muhasebeci	1,2%	Satış Danışmanı	1,4%	Beden İşçisi (Genel)	1,9%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	1,2%	Şoför (Yolcu Taşıma)	1,4%	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	1,8%
Otobüs Kaptanı (Şoförü)	1,2%	Mermer İşçisi	1,4%	Satış Danışmanı	1,5%
Pazarlamacı	1,2%	Hamal	1,3%	Ön Muhasebeci	1,4%
Şoför (Yolcu Taşıma)	1,1%	Muhasebeci	1,0%	Kalite Kontrolcü	1,3%
Büro Memuru (Genel)	1,1%	Çiftçi (Tarla Ürünleri)	1,0%	Bulaşıkçı (Stevard)	1,3%
Mermer İşçisi	1,1%	Reyon Görevlisi	1,0%	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	1,1%
Hamal	1,1%	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	1,0%	Yaşlı Bakım Elemanı	1,0%

Kaynak: İPTA, 2013

Tablo 34, İPTA 2013 çalışmasında Tokat'ta ziyaret edilen işyerlerinde 'en çok çalışanın yer aldığı ilk 20 meslek' ve 'cinsiyete' göre çalışan sayıları ile ilgili verileri içermektedir. Erkeklerde ilk üç meslek Beden işçisi(Genel), Beden İşçisi(İnşaat) ve İşletmeci(Genel)' dir. Buradan da anlaşılacağı üzere Tokat'ta erkekler daha çok vasıfsız işçi olarak çalışmaktadır. Üçüncü meslek ise dikkat çekicidir. İşletmeci(Genel) mesleğinin üçüncü sırada bulunması ise erkeklerin daha çok işveren olarak kendi işletmelerinde çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Kadınlarda ise en çok çalışılan meslek yüzde 21,8 gibi büyük bir oranla makineci(Dikiş) mesleğidir. İkinci sırada temizlik görevlisi, üçüncü sırada ise konfeksiyon işçisi meslekleri bulunmaktadır. Bu tablodan anlaşılacağı üzere Tokat'ta tekstil sektörü ön plana çıkmaktadır.

2.2) AÇIK İŞLER

Açık işler, referans dönemi içerisinde (15 Mayıs 2013-30 Haziran 2013) işyerlerinin eleman ihtiyacı duyduğu (açık işlere) meslekler mevcut işgücü talebi hakkında değerlendirme yapılmasına imkân sunan önemli bir göstergedir. İşgücü piyasasındaki devamlılık göz önünde

bulundurulduğunda, önümüzdeki dönemde işgücü piyasasının açık iş talebini ortaya koyması anlamında bu bölümde yapılan inceleme oldukça kıymetlidir.

Bu bölümde İPTA 2013 sonuçlarına göre, 2013 yılı itibariyle Tokat ve Türkiye genelinde açık işler yorumlanacaktır. Sektörlere, meslek gruplarına, mesleklere, talep edilen asgari eğitim düzeyine ve talep edilen beceri düzeyine göre açık işler 2013 yılı itibariyle Tokat ve Türkiye karşılaştırmasında incelenecek, Tokat ve Türkiye'de açık iş oranları meslekler meslek grupları ve sektörler bazında karşılaştırılacaktır. Bununla birlikte açık işlerin karşılanma yollarının da inceleneceği bu bölümde, 2013 yılında açık işler Tokat ve Türkiye genelinde kıyaslanacaktır. Bu şekilde, açık işlerin profili ortaya konacaktır.

Tablo 35. Açık iş ilanı veren işyerleri, 2013, Tokat

SEKTÖR	Toplam işyeri sayısı	Açık iş veren işyeri sayısı	Açık iş veren işyeri dağılımı
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	274	61	22,30%
İMALAT	179	68	38,00%
İNŞAAT	141	25	17,70%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	65	16	24,60%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	51	11	21,60%
EĞİTİM	32	7	21,90%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	31	12	38,70%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	20	7	35,00%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	19	4	21,10%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	17	4	23,50%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	9	0	0,00%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	6	2	33,30%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	4	1	25,00%
BİLGİ VE İLETİŞİM	3	3	100,00%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ	2	0	0,00%
Genel Toplam:	853	221	25,90%

Kaynak: İPTA, 2013

Tablo 35'te açık iş veren işyerleri sektörel bazda incelenmiştir. En çok açık iş veren işyeri sayısı 68 işyeriyle imalat sektöründedir. İmalat sektörünü 61 işyeriyle toptan ve perakende ticaret sektörü ve 25 işyeriyle inşaat sektörü takip etmektedir. Açık iş veren işyeri dağılımına bakacak olursak bilgi ve iletişim sektörünün oranının yüzde 100 olduğu görülmektedir. Bunun sebebi iş yeri sayısının az olmasıdır. Bilgi iletişim sektöründe 3 işyeri bulunmaktadır ve 3'ü de açık iş vermiştir. Tokat'ta toplam görüşülen 853 işyerinin 221'i açık iş vermiştir.

Tablo 36. Açık işlerin ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı, 2013, Tokat

	Toplam Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık iş oranı
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	11	1,00%	1,50%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	13	1,10%	1,90%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	3	0,30%	2,70%
EĞİTİM	25	2,20%	3,20%
İNŞAAT	85	7,40%	3,40%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	42	3,70%	4,40%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	229	19,90%	4,80%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	54	4,70%	4,90%
İMALAT	606	52,70%	8,10%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	3	0,30%	8,80%
BİLGİ VE İLETİŞİM	4	0,30%	10,80%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	23	2,00%	11,90%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	51	4,40%	14,40%
Genel Açık İş Oranı:	1151	100,00%	5,80%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 36'da, İPTA 2013 sonuçlarına göre Tokat'ta sektörlerdeki işyerlerinin verdiği toplam açık iş, açık iş dağılımı, açık iş oranları ve genel açık iş oranı görülmektedir. Tablodaki verilere göre Tokat'ta genel açık iş oranı %5,8'dir. Tokat'ta açık iş oranlarının en yüksek olduğu ilk üç sektör sırasıyla %14,4 ile 'mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler' sektörü; %11,9'luk açık iş oranı ile 'diğer hizmet faaliyetleri' sektörü ve %10,8'lik açık iş oranı ile 'bilgi ve iletişim' sektörüdür. İPTA 2013 sonuçlarına göre Tokat'ta açık iş oranının sıfır olduğu 5 sektör ise madencilik ve taş ocakçılığı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik sektörleridir. Toplam alınan açık işlere baktığımızda ise en fazla açık işin imalat sektöründen verildiğini görürüz. İmalat sektörünü sırasıyla, toptan ve perakende ticaret, inşaat ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etmektedir.

Şekil 33. Sektörlere göre Açık iş oranı, 2013, Tokat, Türkiye

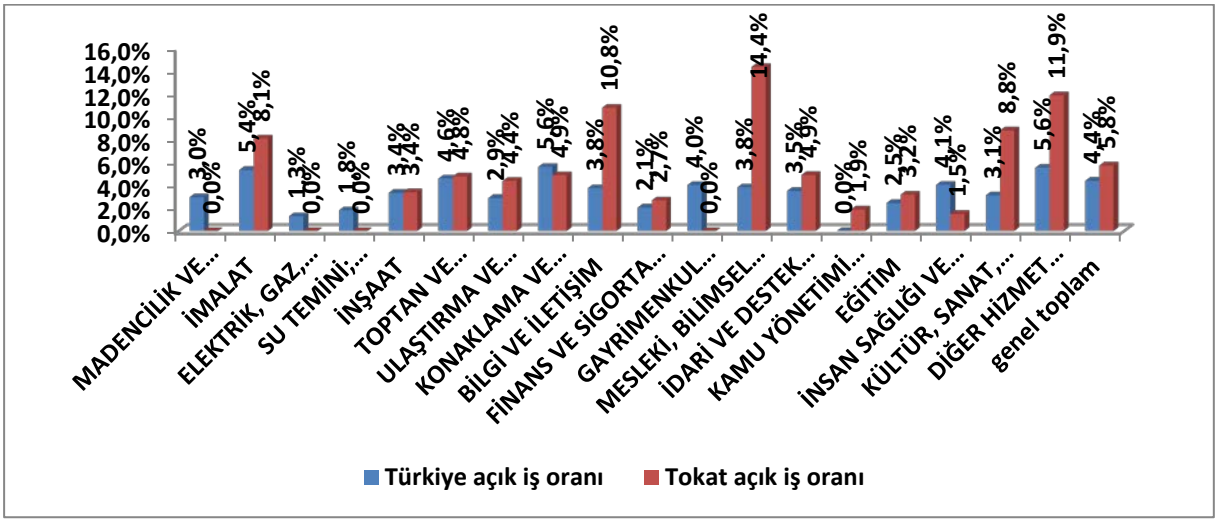

Kaynak: İPTA 2013

Şekil 33'teki verilere göre, İPTA 2013 sonuçlarına göre Tokat'ta ve Türkiye'de sektörlerin açık iş oranları ile genel açık iş oranı görülmektedir.

Verilere göre Türkiye'de ülke geneli açık iş oranı yüzde 4,4'tür. Türkiye'de açık iş oranlarının en yüksek olduğu ilk üç sektör sırasıyla yüzde 5,6 ile '*konaklama ve yiyecek içecek hizmetleri*' sektörü, yine aynı oranla '*diğer hizmet faaliyetleri*' sektörü ve yüzde 5,4'lük açık iş oranı ile 'imalat' sektörüdür. İl geneli açık iş oranı yüzde 5,8 olarak hesaplanan Tokat'ta açık iş oranlarının en yüksek olduğu ilk üç sektör ise sırasıyla yüzde 14,4 ile '*mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler*' sektörü; yüzde 11,9'luk açık iş oranı ile '*diğer hizmet faaliyetleri*' sektörü ve yüzde 10,8'lik açık iş oranı ile '*bilgi ve iletişim*' sektörüdür.

Tablo 37. Meslek gruplarına göre açık işler, 2013, Tokat

	Toplam	Açık iş dağılımı	Açık iş oranı
Yöneticiler	1	0%	0,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	96	8%	5,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mens.	60	5%	5,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	29	3%	2,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	133	12%	4,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1	0%	0,5%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	216	19%	6,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	458	40%	9,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	157	14%	4,1%
Genel Toplam:	1151	100%	5,8%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 37'de meslek gruplarına göre açık işler, açık iş dağılımı ve açık iş oranı verilmiştir. Bu verilere bakacak olursak toplam 1.151 açık işin 458'i ''*tesis ve makine operatörleri ve montajcılar*'' meslek grubundan olduğunu görürüz. Bu da toplam açık işlerin yüzde 40'ına tekabül etmektedir. Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek

grubunu, 216 açık işle *''sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar''* meslek grubu ve 157 açık işle *''nitelik gerektirmeyen meslekler''* meslek grubu takip etmektedir.

Şekil 34. Meslek Gruplarına göre açık iş oranları, 2013, Tokat, Türkiye

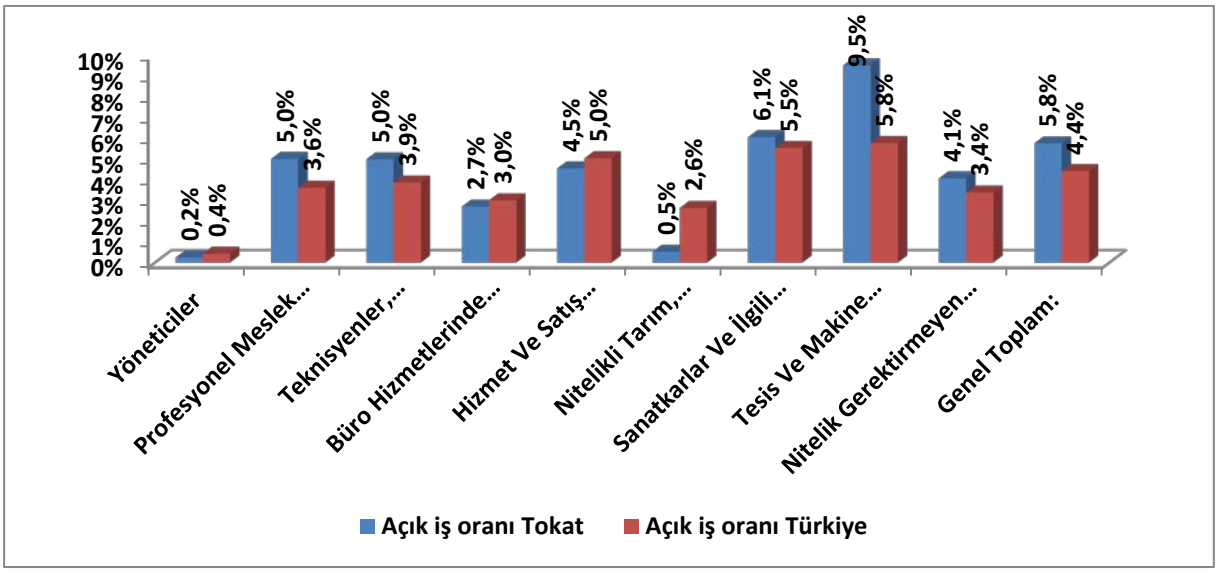

Kaynak: İPTA 2013

Şekil 34'teki verilere göre daha önceden belirtildiği üzere Tokat'ta genel açık iş oranı yüzde 5,8'tir; açık iş oranlarının en yüksek olduğu ilk üç meslek grubu sırasıyla yüzde 9,5 ile '*tesis ve makine operatörleri ve montajcılar*' meslek grubu; Yüzde 6,1'lik açık iş oranı ile '*sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar*' meslek grubu ve yüzde 5'lik açık iş oranı ile '*profesyonel meslek mensupları*' dır. Açık iş oranının en düşük olduğu meslek grupları ise yüzde 0,2 ile '*yöneticiler*' ve yüzde 0,5 açık iş oranı ile '*nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları*' olarak hesaplanmıştır. Türkiye geneline bakacak olursak açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grupları sırasıyla yüzde 5,8 ile *''tesis ve makine operatörleri ve montajcılar''*, yüzde 5,5 ile *''sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar''* ve yüzde 5 ile *''hizmet ve satış elemanları''* meslek grubudur. Açık iş oranının en düşük olduğu meslek grupları ise yüzde 0,4 ile *''yöneticiler''* ve yüzde 2,6 ile *''nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları''*dır.

Tablo 38. Mesleklere göre açık iş dağılımı, 2013, Tokat, Türkiye

TOKAT	Açık iş dağılımı	TÜRKİYE	Açık iş dağılımı
Makineci (Dikiş)	31,6%	Makineci (Dikiş)	7,9%
Beden İşçisi (Genel)	6,4%	Beden İşçisi (Genel)	3,3%
Garson (Servis Elemanı)	3,3%	Güvenlik Görevlisi	3,2%
Ortacı	2,2%	Garson (Servis Elemanı)	2,4%
Pazarlamacı	1,9%	Temizlik Görevlisi	2,2%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,7%	Ortacı	1,7%
Satış Danışmanı	1,5%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
Seyahat Servis Elemanı	1,4%	Satış Danışmanı	1,6%
Şoför-Yük Taşıma	1,4%	Pazarlamacı	1,4%
Usta Öğretici (Dokumacılık)	1,3%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,3%
Temizlik Görevlisi	1,3%	Komi (Garson Yardımcısı)	1,1%
Ziraat Mühendisi	1,3%	Şoför-Yük Taşıma	1,1%
Overlok Makinesi Operatörü	1,1%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektr.)	1,0%
Sıvacı	1,0%	Ütücü	1,0%
Ütücü	1,0%	Depo Hamalı	0,9%
Ütücü (El İle)	1,0%	CNC Torna Tezgahı Oprt.	0,9%
Komi (Garson Yardımcısı)	1,0%	Overlok Makinesi Operatörü	0,9%
Alçı Sıva Uygulayıcısı	1,0%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,8%
Reyon Görevlisi	1,0%	Ön Muhasebeci	0,8%
Parke Döşeyicisi	0,9%	Muhasebeci	0,7%

Kaynak: İPTA, 2013

Tablo 38'deki verilere göre, Türkiye'de en çok açık iş, %7,9'luk oran ile 'makineci (dikiş)' mesleğindedir. Açık işlerde 'makineci (dikiş)' mesleğini, %3,3 ile 'beden işçisi(genel)' ve %3,2 ile 'güvenlik görevlisi ' mesleği izlemektedir. Tokat'ta ise en çok açık iş, %31,6'lık oran ile 'makineci(dikiş)' mesleğindedir. Açık işlerde Tokat'ta 'makineci(dikiş) mesleğini %6,4 ile 'beden işçisi(genel)' ve %3,3 ile 'garson(servis elemanı)' mesleği takip etmektedir.
Bu anlamda İPTA 2013 araştırması göstermiştir ki hem Tokat hem de Türkiye'de tekstil sektörü ile ilgili mesleklerin ön plandadır.

Şekil 35. Açık işlerin talep edilen eğitim durumuna göre dağılımı, 2013, Tokat

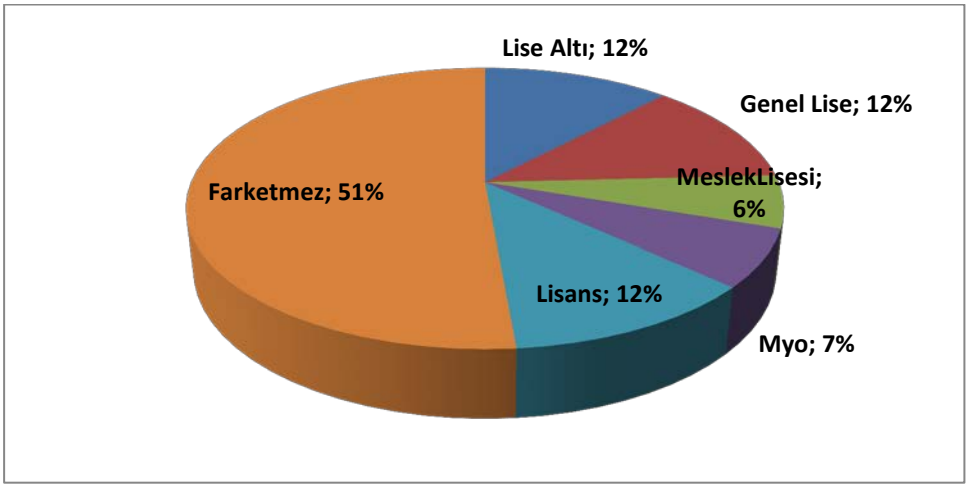

Kaynak: İPTA 2013

Şekil 35' te açık işlerin talep edilen eğitim durumuna göre dağılımı pasta grafiği ile gösterilmiştir. Bu grafiğe göre işverenler tarafından açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevapların yüzde 51'i ''fark etmez'' cevabıdır. Yani işverenlerin yüzde 51'i çalışacak olan kişiler için eğitim düzeyini önemsememektedir. Lisans, genel lise ve lise altı eğitim düzeylerinin oranı ise yüzde 12'dir. Çalışacak olan kişinin Meslek Yüksek Okulu mezunu olmasını isteyenlerin oranı yüzde 7, Meslek lisesi mezunu olmasını isteyenlerin oranı ise yüzde 6'dır.

Şekil 36. Açık işlerde talep edilen beceri düzeyi, 2013, Tokat

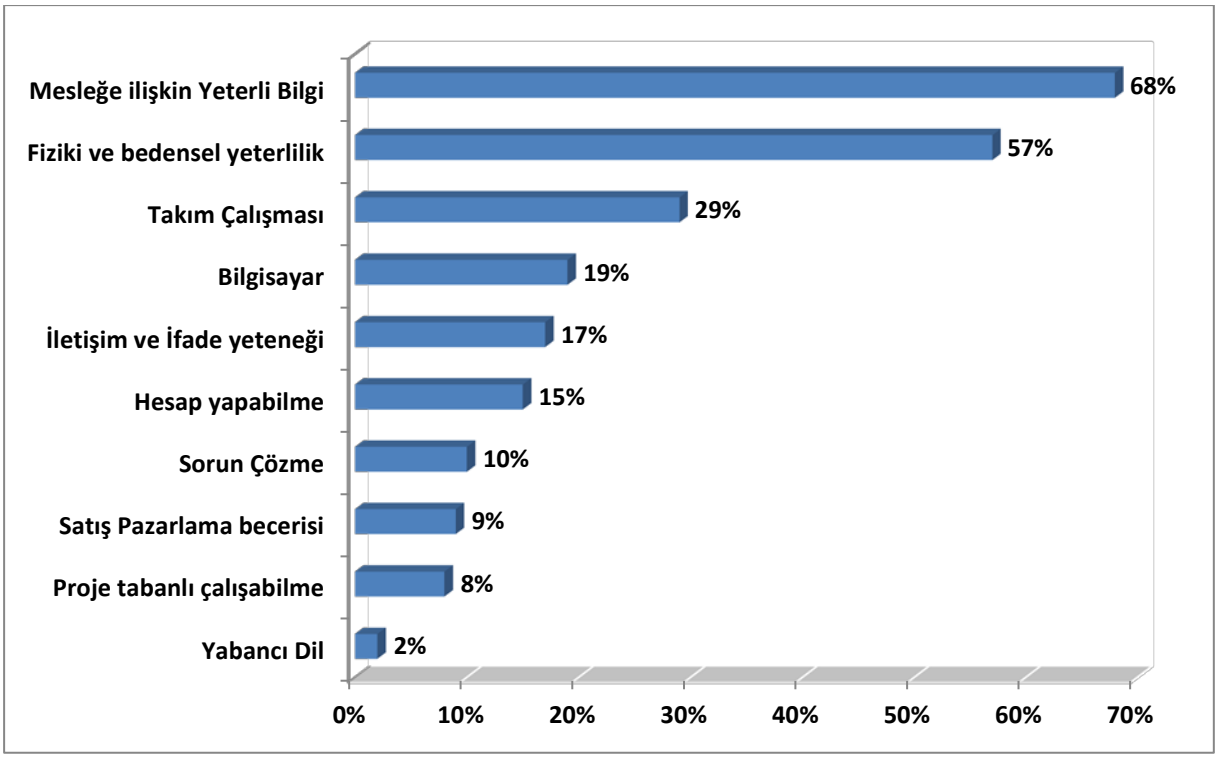

Kaynak: İPTA 2013

Şekil 36'daki verilerde İPTA 2013 sonuçlarına göre Tokat'taki açık işler için talep edilen beceri düzeyleri ile ilgili veriler yer almaktadır. Söz konusu şekilde yer alan verilere göre, Tokat'ta en çok talep edilen beceri düzeyi yüzde 68'lik oranla ''mesleğe ilişkin yeterli bilgi'', en az talep edilen beceri düzeyi ise yüzde 2 ile 'yabancı dil yeterliliği' dir. Bu sonuç ortaya koymaktadır ki işverenlerin öncelikle istediği şey işe alacakları kişilerin vasıflı olmasıdır. İkinci sırada ise yüzde 57 ile ''fiziki ve bedensel yeterlilik'', üçüncü sırada ise yüzde 29 ile ''takım çalışması'' bulunmaktadır.

Şekil 37'de, İPTA 2013 çalışması sonuçlarına göre Tokat ve Türkiye'de işyerlerinin açık işlerini karşılama yolları mukayese edilmektedir. Söz konusu şekilde yer alan verilere göre, Türkiye'de ve Tokat'ta açık işlerin karşılanmasında en çok ''akraba eş dost'' diye bilinen birinci derece referans gruplarına başvurulmaktadır.

Şekil 37. Açık işlerin aranma kanalları, 2013, Tokat, Türkiye

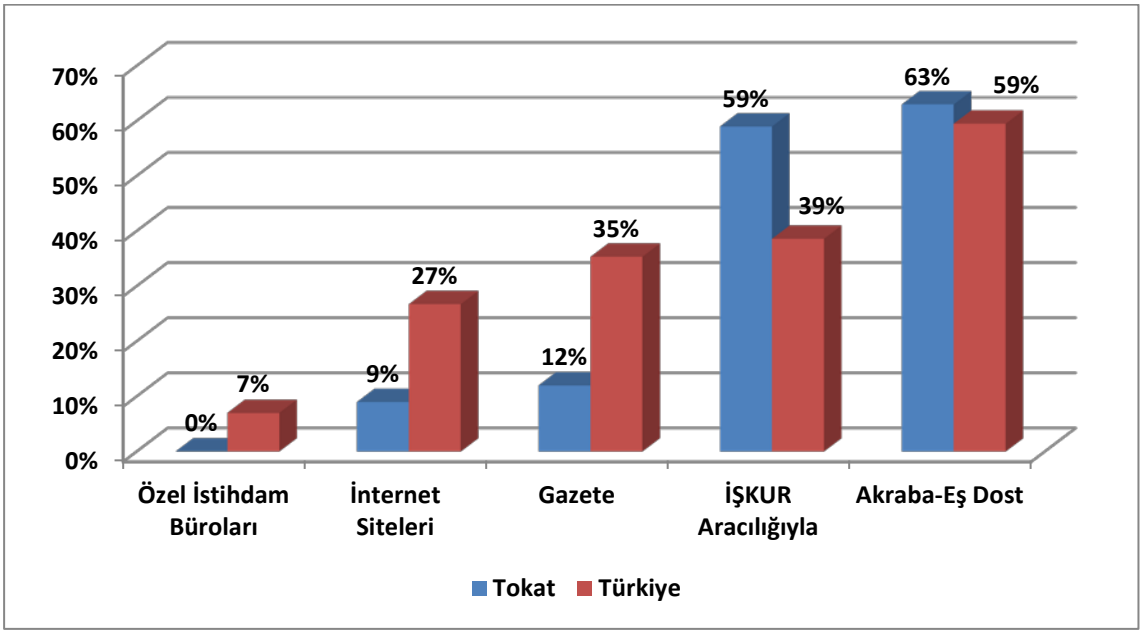

Kaynak: İPTA 2013

Tokat'taki görünüm, sıralama olarak Türkiye'dekine benzerdir ancak yüzde olarak birbirlerinden farklılık gösterirler. ''Akraba-eş dost'' seçeneğinden sonra ikinci sırada ''İŞKUR aracılığıyla'' seçeneği bulunmaktadır. Tokat'ta ''İŞKUR aracılığı'' ile işçi arayanların oranı yüzde 59, Türkiye'de yüzde 39, ''gazete ilanı'' ile işçi arayanların oranı Tokat'ta yüzde 12 iken Türkiye'de yüzde 35'dir. İnternet siteleri aracılığı ile işçi arayanların yüzdesi Türkiye'de yüzde 27 iken Tokat'ta yüzde 9'dur. Tokat'ta işverenlerin iş ilanı vermek için interneti çok kullanmadığını görülmektedir. ''Özel istihdam büroları'' seçeneği ise hem Türkiye'de hem Tokat'ta son sırada bulunmaktadır. Özellikle Tokat'taki oran dikkat çekicidir. Türkiye'de yüzde 7 oranında özel istihdam büroları kullanılırken, Tokat'ta işyerleri açık işleri karşılamada özel istihdam bürolarını tercih etmemektedir.

2.3) TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Tablo 39. Sektörlere göre temininde güçlük bildiren işyeri sayısı, 2013, Tokat

Sektör	Toplam İşyeri Sayısı	Teminde Güçlük Bildiren İşyeri Sayısı	Temininde güçlük dağılımı
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	9	4	44%
İMALAT	179	108	60%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİM.	2	0	0%
İNŞAAT	141	56	40%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	274	127	46%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	51	19	38%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAAL.	65	40	62%
BİLGİ VE İLETİŞİM	3	3	100%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	6	2	33%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAAL.	31	15	48%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	17	5	31%
EĞİTİM	32	17	53%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET	20	15	75%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE,	4	1	25%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	19	8	42%
Genel Toplam:	853	421	49%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 39'da, İPTA 2013 çalışmasında Tokat'ta sektörler bazında teminde güçlük bildiren işyeri sayısı ve oransal dağılımı verilmiştir.

Tablodaki verilere göre Tokat'ta işgücü temininde en fazla güçlük çekildiği gözlemlenen sektör oransal olarak ''bilgi ve iletişim'' sektörüdür. Fakat bu sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olması da dikkate alınmalıdır. En fazla teminde güçlük bildiren işyeri sayısı 127 işyeriyle toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Toptan ve perakende ticaret sektörünü, 108 işyeriyle imalat sektörü ve 56 işyeriyle inşaat sektörü takip etmektedir. Konaklama yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü de bu tabloda dikkat çekicidir. Bu sektörde toplam 65 işyeriyle görüşülmüş ve bu işyerlerinden 40'ı eleman temininde güçlük çektiğini bildirmiştir. En az güçlük bildiren işyerleri ise elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörü ve kültür, sanat, eğlence sektörlerindedir.

Tablo 40. Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımı, 2013, Tokat, Türkiye

Sektör	Toplam Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı(Tokat)	Teminde Güçlük Bildiren İşyeri Sayısı(Tokat)	Tokat	Türkiye
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	6	4	0,4%	0,8%
İMALAT	570	108	39,5%	39,4%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKL.	0	0	0,0%	0,1%
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK Y.	0	0	0,0%	0,2%
İNŞAAT	185	56	12,8%	13,4%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	386	127	26,7%	18,1%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	43	19	3,0%	3,8%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAAL.	68	40	4,7%	6,5%
BİLGİ VE İLETİŞİM	8	3	0,6%	0,8%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	3	2	0,2%	0,7%
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0	0	0,0%	0,6%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	45	15	3,1%	3,1%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	31	5	2,2%	5,8%
EĞİTİM	47	17	3,3%	1,7%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAAL.	34	15	2,4%	2,9%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	3	1	0,2%	0,2%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	15	8	1,0%	1,8%
Genel Toplam:	1445	421	100,0%	100,0%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 40'ta İPTA 2013'e göre temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımı ve temininde güçlük çekilen kişi sayıları ve oransal dağılımı, Tokat ve Türkiye bazında verilmiştir. Türkiye'de eleman ihtiyacının temininde en fazla güçlüğün çekildiği sektör yüzde 39,4 oranla imalat sektörüdür. İmalat sektörünü yüzde 18,1 oranla toptan ve perakende ticaret ve yüzde 13,4 oranla inşaat sektörü takip etmektedir. Tokat'ta da Türkiye ile benzer bir tablo görülmektedir. Tokat'ta eleman ihtiyacının temininde en fazla güçlüğün çekildiği sektör 570 kişi ve yüzde 39,5 oranla imalat sektörüdür. İmalat sektörünü 386 kişi ve yüzde 26,7 'lik oranla toptan ve perakende ticaret sektörü, 185 kişi ve yüzde 12,8'lik oranla inşaat sektörü takip etmektedir.

Tablo 41. Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen meslekler, 2013, Tokat

MESLEK GRUBU	Temininde güçlük çekilen kişi sayısı	Açık iş dağılımı	Temininde güçlük dağılımı
Yöneticiler	1	0,1%	0,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	152	8,4%	10,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	134	5,2%	9,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	26	2,5%	1,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	197	11,5%	13,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,1%	0,1%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	330	18,8%	22,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	526	39,8%	36,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	76	13,6%	5,3%
Genel Toplam:	1445	100,0%	100,0%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 41, İPTA 2013 çalışmasında Tokat'ta meslek grupları bazında temininde güçlük çekilen mesleklerde ihtiyaç duyulan işgücü sayısı ilgili verileri içermektedir.

Tablodaki verilere göre Tokat'ta işgücü temininde en fazla güçlük çekildiği gözlemlenen meslek grubu "tesis ve makine operatörleri ve montajcılar''dır. Bu meslek grubunu ''sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar'' meslek grubu takip etmektedir. Temininde güçlük olan ama diğer meslek grupları ile kıyaslandığında en az güçlük çekildiği görülen meslek grubu ise ''yöneticiler''dir.

Şekil 38. Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen meslekler, 2013, Tokat, Türkiye

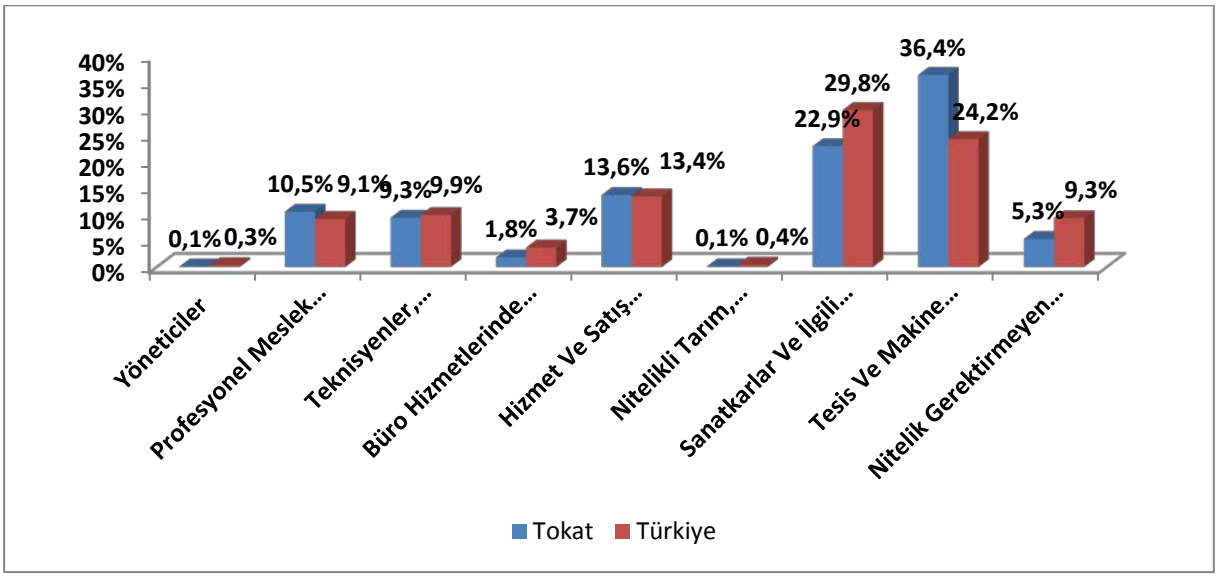

Kaynak: İPTA 2013

Şekil 38'de meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen mesleklerin Tokat ve Türkiye kıyaslamaları yapılmıştır. Tokat ve Türkiye'de benzer tablolar ortaya çıkmaktadır. Sıralamaya bakıldığında ilk üç sıra hem Türkiye hem Tokat'ta aynıdır. İlk sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, ikinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları bulunmaktadır.

Tablo 42. Mesleklere göre temininde güçlük dağılımı, 2013, Tokat, Türkiye

TOKAT	Toplam	Oran	TÜRKİYE	Toplam	Oran
Makineci (Dikiş)	366	25,3%	Makineci (Dikiş)	23684	6,9%
Pazarlamacı	44	3,1%	Güvenlik Görevlisi	9512	2,8%
Beden İşçisi (İnşaat)	40	2,8%	Garson (Servis Elem.)	7880	2,3%
Garson (Servis Elemanı)	29	2,0%	Beden İşçisi (Genel)	6445	1,9%
Satış Danışmanı	26	1,8%	Gaz Altı Kaynakçısı	5863	1,7%
Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı)	23	1,6%	Satış Danışmanı	4691	1,4%
Hamurkar	22	1,5%	Ortacı	4627	1,4%
Aşçı	20	1,4%	Temizlik Görevlisi	4565	1,3%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	19	1,3%	Pazarlamacı	4433	1,3%
Plastik Doğramacı /PVC Doğr.-İmalat	18	1,3%	Kaynakçı (Oks. Ve Elk.)	4001	1,2%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 42, İPTA 2013 çalışmasında Türkiye ve Tokat'ta ilk 10 meslek boyutunda, temininde güçlük çekilen mesleklerde ihtiyaç duyulan işgücü sayısı ilgili verileri içermektedir.

Tablodaki verilere göre Türkiye'de işgücü temininde en fazla güçlük çekildiği gözlemlenen ilk beş meslek 23684 işgücü ihtiyacı ve %6,9 oran ile '*makineci (dikiş)*', 9512 işgücü ihtiyacı ve %2,8 oran ile '*güvenlik görevlisi*', 7880 işgücü ihtiyacı ve %2,3 oran ile '*garson(servis elemanı)*', 6445 işgücü ihtiyacı ve %1,9 oran ile '*beden işçisi(genel)*' ve 5863 işgücü ihtiyacı ve %1,7 oran ile '*gaz altı kaynakçısı*' dır. Tokat'ta ise işgücü temininde en fazla güçlük çekilen ilk 5 meslek; 366 işgücü ihtiyacı ve %25,3 oran ile '*makineci (dikiş)*', 44 işgücü ihtiyacı ve %3,1 oran ile '*pazarlamacı*', 23 işgücü ihtiyacı ve %32,8 oran ile '*beden işçisi (inşaat)*', 29 işgücü ihtiyacı ve %2,0 oran ile '*garson (servis elemanı)*' ve 26 işgücü ihtiyacı ve %1,8 oran ile '*satış danışmanı*'dır.

Şekil 39. Eleman temininde güçlük çekilme nedenleri, 2013, Tokat, Türkiye

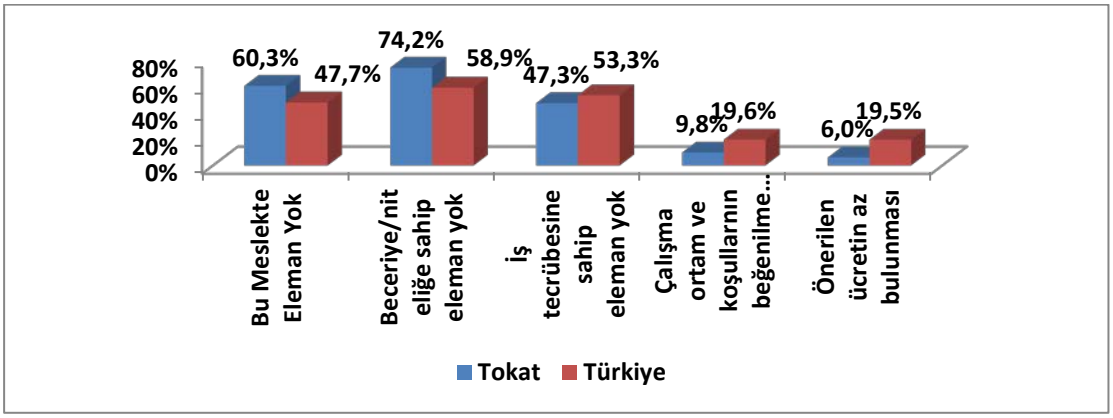

Kaynak: İPTA, 2013

Şekil 39'daki verilerde İPTA 2013 sonuçlarına göre Tokat'ta ve Türkiye'de eleman teminde güçlük çekilme ile ilgili veriler yer almaktadır. İşgücü temininde güçlük bildirilen meslek için birden çok temininde güçlük çekilme nedeninin bildirilebildiği çalışmada, Türkiye'de temininde güçlük çekilen mesleklerin %58,9'unda *"*beceriye veya niteliğe sahip eleman yok*"*, %53,3'ünde *"*iş tecrübesine sahip eleman yok*"*, %47,7'sinde "bu meslekte eleman yok*"*, %19,6'sında "çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi" ve %19,5'inde ise "önerilen ücretin az bulunması*"* nedeniyle temin güçlüğü dile getirilmiştir. Tokat'ta ise , temininde güçlük çekilen mesleklerde, güçlük çekilme nedeni olarak %74,2'sinde *"*beceriye veya niteliğe sahip eleman yok*"*, %60,3'ünde "bu meslekte eleman yok*"*, %47,3'ünde *"iş tecrübesine sahip eleman yok"*, %9,8'inde "çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi" ve %6'sında ise "önerilen ücretin az bulunması*"* nedeniyle temin güçlüğü çekildiği dile getirilmiştir.

2.4) GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Bu bölümde İPTA 2013 sonuçlarına göre, 2013 yılı itibariyle Tokat ve Türkiye genelinde '2013 yılı sonu itibariyle' ve '2014 yılı haziran sonu itibariyle' işgücü piyasasından beklenen istihdam artışı ve azalışı yorumlanacaktır.

Mesleklerdeki istihdam azalışı ve artışı 31 Aralık 2013 itibariyle ve 30 Haziran 2014 itibariyle sektörlere ve mesleklere göre Tokat ve Türkiye karşılaştırmasında incelenecek, Tokat ve Türkiye'de net istihdam değişim oranları sektörler ve mesleklere göre karşılaştırılacaktır.

Tablo 43. Sektörlere göre net istihdam beklentisi, 2013, Tokat

Sektör	Net İstihdam Değişimi(31 Aralık 2013)	Net İstihdam Değişimi(30 Haziran 2014)	Net İstihdam Değişim Oranı (31 Aralık 2013)	Net İstihdam Değişim Oranı (30 Haziran 2014)
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	9	2	%8	%2
İMALAT	418	623	%6	%9
İNŞAAT	129	139	%5	%6
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	271	380	%6	%8
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	56	48	%6	%5
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAAL.	77	96	%7	%9
BİLGİ VE İLETİŞİM	4	4	%12	%12
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	8	18	%7	%17
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAAL.	19	33	%6	%11
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	39	51	%6	%8
EĞİTİM	16	12	%2	%2
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET F.	22	30	3	%4
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE	21	21	%68	%68
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	9	34	%5	%20
Genel Toplam:	1099	1491	%6	%8

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 43'te Tokat ilinde sektörlere göre net istihdam artış beklentisi verileri görülmektedir. Bu verilere göre 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle Tokat ilinde net istihdam beklentisinin en fazla olduğu sektör 418 kişiyle imalat sektörüdür. İmalat sektörünü 271 kişiyle toptan ve perakende ticaret 129 kişiyle inşaat, 77 kişiyle konaklama, yiyecek, içecek sektörü, 56 kişiyle ulaştırma ve depolama sektörü takip etmektedir. 30 Haziran 2014 tarihi referans alındığında ise bu tarihte en fazla net istihdam artış beklentisi olan sektör 623 kişiyle imalat sektörüdür. 31 Aralık 2013 beklentisinde olduğu gibi 30 Haziran 2014 beklentilerinde de imalat sektörünü 380 kişiyle toptan ve perakende ticaret sektörü 139 kişiyle inşaat sektörü, 96 kişiyle konaklama yiyecek içecek hizmetleri, 51 kişiyle idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Tablo 44. Meslek gruplarına göre net istihdam beklentisi, 2013, Tokat

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi(31 aralık 2013)	Net İstihdam Değişimi(30 haziran 2014)	Toplam Net İstihdam değişimi	31 Aralık 2013 Net İstihdam Değişim Oranı	31 Haziran 2014 Net istihdam değişim oranı
Yöneticiler	0	5	421	0,0%	1,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	65	77	1829	3,6%	4,2%
Teknisyenler, Teknikerler	97	88	1147	8,5%	7,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elm.	22	16	1052	2,1%	1,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	209	273	2786	7,5%	9,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık	-3	4	191	-1,6%	2,1%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	207	166	3354	6,2%	5,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri	373	567	4345	8,6%	13,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	128	294	3701	3,5%	8,0%
Genel Toplam:	1099	1491	18826	5,8%	7,9%

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 44'te meslek gruplarına göre net istihdam beklentisi, 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 referans tarihlerine göre verilmiştir. Bu tabloda sözü edilen tarihlerdeki beklenen net istihdam değişim oranları da verilmiştir. Net istihdam değişim oranı, beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesiyle elde edilen orandır.31 Aralık 2013 tarihinde net istihdam artışının en fazla beklendiği meslek grubu 373 kişi ve yüzde 8,6 lık net istihdam değişim oranıyla ''tesis ve makine operatörleri'' meslek grubudur. Bu meslek grubunu 209 kişi ve yüzde 7,5 net istihdam değişim oranıyla ''hizmet ve satış elemanları'' meslek grubu ve 207 kişi ve yüzde 6,2 lik oranla ''sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar'' meslek grubu takip etmektedir. Net istihdam değişim oranının ''tesis ve makine operatörleri'' meslek grubundan sonra en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 8,5 oran ile ''teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları'' meslek grubudur. Net istihdam değişiminin negatif değerde olduğu tek meslek grubu ise ''nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları'' meslek grubudur.30 Haziran 2014 deki net istihdam değişim oranlarına baktığımızda ise yüzde 13,1 oran ile ilk sırada yine ''tesis ve makine operatörleri'' meslek grubu vardır. ''Hizmet ve satış elemanları'' meslek grubu ise yüzde 9,8 oranla ikinci sırada bulunmaktadır.

2.4.1) İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

Tablo 45. En fazla istihdam artışı beklenen meslekler, 2013, Tokat

En fazla istihdam artışı beklenen 20 meslek	31.Ara.13	En fazla istihdam artışı beklenen 20 meslek	30.Haz.14
Makineci (Dikiş)	393	Makineci (Dikiş)	335
Beden İşçisi (Genel)	131	Beden İşçisi (İnşaat)	127
Beden İşçisi (İnşaat)	50	Beden İşçisi (Genel)	94
Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	39	Tuğla İmal İşçisi	69
Garson (Servis Elemanı)	36	Garson (Servis Elemanı)	69
Satış Danışmanı	32	Satış Danışmanı	55
Ütücü	31	Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	55
Otobüs Kaptanı (Şoförü)	31	Otobüs Kaptanı (Şoförü)	33
Reyon Görevlisi	30	Hamal	25
Nezaretçi Ve Ustabaşı (Tekstil-Pak.)	23	Ortacı	23
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	21	Temizlik Görevlisi	22
Otobüs Muavini	20	Plastik Doğramacı /PVC Doğrama	22
Ortacı	20	Ütücü	21
Plastik Doğramacı /PVC Doğrama	20	Nezaretçi Ve Ustabaşı(Tekstil-Pak.)	21
Pazarlamacı	20	Otobüs Muavini	20
Futbolcu	17	Konfeksiyon İşçisi	20
Demir Doğramacı	15	Pazarlamacı	19
Kamyonet Şoförü	15	Reyon Görevlisi	19
Usta Öğretici (Dokumacılık)	15	Parke Ve Bordür Taşı İmal İşçisi	19
Komi (Garson Yardımcısı)	15	Demir Doğramacı	17

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 45'te 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihlerinde en fazla istihdam artışı beklenen 20 meslek verilmiştir. İlk üç meslek iki dönem için de değişmemektedir. İlk sırada makineci(dikiş) mesleği yer almaktadır. 31 Aralık 2013 tarihinde ikinci sırada beden işçisi(genel) üçüncü sırada beden işçisi(inşaat) yer alırken, 30 Haziran 2014 tarihinde beden işçisi(inşaat) ikinci sırada, beden işçisi(genel) üçüncü sırada yer almaktadır. Bu fark inşaat sektöründeki mevsimsellikten kaynaklanmaktadır. Yaz aylarında inşaat sektöründe çalışan sayısı artış göstermektedir. Aynı mevsimsel etkiyi 31 Aralık 2013 tarihinde ilk 20 meslek içerisinde yer almayan fakat 30 Haziran 2014 tarihinde artış beklenen mesleklerde dördüncü sırada tuğla imal işçisi mesleğinde de görmekteyiz. İlk sırada yer alan makineci(dikiş) mesleğinin oransal olarak da geriye kalan mesleklerden çok daha yüksek olduğunu görmekteyiz. 31 Aralık 2013 tarihinde makineci(dikiş) mesleğinde beklenen artış 393 kişiyken ikinci sırada yer alan beden işçisi(genel) mesleğinde beklenen artış 131 kişidir. Bir diğer dikkat çekici meslek ise beşinci sırada yer alan garson(servis elemanı) mesleğidir. Bu meslekte beklenen artış 31 Aralık 2013 tarihinde 36 kişi, 30 Haziran 2014 tarihinde ise 69 kişidir. Bu artış da Tokat'ta üniversite öğrenci sayısının giderek artması ile açılan kafe ve restoran sayısındaki artışla açıklanabilir.

2.4.2) İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

Tablo 46. En fazla istihdam azalışı beklenen meslekler, 2013, Tokat

En fazla istihdam azalışı beklenen ilk 20 meslek	31.Ara.13	En fazla istihdam azalışı beklenen ilk 20 meslek	30.Haz.14
Tuğla İmal İşçisi	-93	Beden İşçisi-Bina İnşaatı	-31
Hamal	-79	Şoför (Yolcu Taşıma)	-21
Minibüs Şoförü	-26	Minibüs Şoförü	-20
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	-25	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	-20
Şoför (Yolcu Taşıma)	-20	Betonarme Demircisi	-12
İnşaat Ustası	-19	İnşaat Ustası	-9
Parke Ve Bordür Taşı İmal İşçisi	-19	Sıvacı	-9
Fırın İşçisi (Tuğla,kiremit Ve Benzeri inş.)	-16	İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	-7
Diğer Döşemeciler Ve İlgili İşçiler	-7	Diğer Döşemeciler Ve İlgili İşçiler	-7
Lokum Ustası	-7	Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	-6
Traktör Şoförü	-6	Usta Öğretici (Diğer)	-6
Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	-6	Ütücü (El İle)	-5
Usta Öğretici (Diğer)	-6	Ahşap Yer Döşemecisi	-5
Temizlik Görevlisi	-6	Model Makineci (Dokuma Hazır Giy.)	-5
Şoför-Yük Taşıma	-5	Ambar Sorumlusu	-4
Satış Elemanı (Perakende)	-5	Tır-Çekici Şoförü	-3
Sıvacı	-4	Tuğla Örücü (Ateş Tuğlası)	-3
Ambar Sorumlusu	-4	Servis Rehberi (Okul)	-3
Yapı Yalıtımcısı	-4	Satış Elemanı (Perakende)	-3
Direksiyon Eğitmeni	-4	Ahırcı (Hayvan Bakan)	-3

Kaynak: İPTA 2013

Tablo 46'da 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihlerinde en fazla istihdam azalışı beklenen ilk 20 meslek sırasıyla verilmiştir. 31 Aralık 2013 tarihinde en fazla istihdam azalışı beklenen meslek tuğla imal işçisidir. Tablo 45'te de bahsettiğimiz gibi bu azalış mevsimsellikten kaynaklanmaktadır. 30 Haziran 2014 tarihinde tuğla imal işçisi en fazla artış beklenen dördüncü meslektir. Tuğla imal işçisini, hamal ve minibüs şoförü meslekleri takip etmektedir.

30 Haziran 2014 tarihindeki beklenen istihdam azalışlarına baktığımızda ise ilk sırada beden işçisi- bina inşaatı, ikinci sırada şoför(yolcu taşıma) üçüncü sırada minibüs şoförü meslekleri bulunmaktadır.

SONUÇ

Tokat İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun amaçları, aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamak ve işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır.

Talep araştırması, Tokat ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu, özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin il özelinde değil, TR83 bölgesi genelinde mevcut olmasıdır. Bu anlamda, ziyaret edilecek işyerlerinin listesini hazırlayacak olan TÜİK tarafından, Tokat'ta 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerinde tam sayım yöntemi kullanılarak ilin işgücü piyasası özelliklerini yansıtır 920 işyeri içeren bir liste oluşturulmuştur. Ancak İPTA 2013 çalışmasının saha kısmında gidilen bazı işyerlerinin çalışan sayılarının 10'un altında olduğu görülmüştür. Bu anlamda çalışmada kapsam dışına çıkıldığı düşünülse de; bu durumu 10 ve üzeri işçi çalıştırırken istihdamında azalma olan işyerleri olarak görmek daha yerinde olacaktır.

Çalışma kapsamında toplam 920 işyeri ziyaret edilmiştir ki, SGK kayıtlarına bakıldığında Temmuz 2013 tarihi itibariyle kayıtlı özel işyeri sayısı 6112'dır; bu minvalde ilde kayıtlı işyerlerinin %15'ine ulaşılarak il işgücü piyasası hakkındaki veriler toplanmıştır.
Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen talep araştırması bugüne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Tokat'ın da içinde yer aldığı TR83 bölgesinde en fazla Gayri Safi Katma Değer hizmetler sektöründe üretilmektedir. TR83 bölgesinde istihdam oranı Türkiye'den yüksek, işgücüne katılım oranı Türkiye'den düşük, ancak kişi başı Gayri Safi Katma Değer Türkiye genelinden daha azdır. Ülkemiz ile yapılacak karşılaştırmada, işsizlik oranının düşüklüğü ve istihdam oranının yüksekliğine rağmen İşgücüne katılım oranının Türkiye ile kıyaslandığındaki düşüklüğü, ancak çalışma yaşındaki işgücünün daha kolay iş bulması ve işgücü piyasasındaki koşullardan memnun olmamaları ile açıklanabilir. Bu durumda, bir tarafta bölgedeki istihdamın büyük bir kısmına hâkim olan hizmet ve imalat sektöründeki çalışma koşullarının ıslahı gerekmekteyken, diğer tarafta ise söz konusu sektörlerde çalışacak özellikle vasıfsız işgücünün işgücü yetiştirme faaliyetlerinden yararlandırılarak ve sosyal yardımların daha kontrollü yapılıp çalışabilecek durumda olan çalışma yaşındaki nüfusun yardım almak yerine işgücüne dâhil olmasını sağlayacak önlemler almak suretiyle, çalışma yaşındaki atıl işgücünün işgücü piyasasının mevcut durumuna adaptasyonunun sağlanması gerekmektedir.

Tokat ili sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 81 il içinde 57.sıradadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Bu durum işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Eğitim düzeyi arttıkça hem kadınlarda hem erkeklerde işgücü dışında kalma azalmaktadır. İldeki nitelik seviyesi düşük işgücü, İŞKUR tarafından tertiplenecek mesleki iyileştirme veya yeni meslek edindirme ile niteliklilik gerektiren sektörlere hazırlanmalıdır. İşkur verilerine baktığımızda 2012 yılında en fazla kayıtlı işsiz 24-29 ve 20-24 yaş grubundadır. Bununla birlikte, Tokat'ta yaşayan çalışma yaş grubuna dâhil kadınların

ülkemizde çalışma yaş grubuna dâhil kadınlara göre yükseköğrenim mezuniyet seviyesi göstergesinde oransal olarak geridedir. Yüksek eğitimli işsizler içinde kadın işsizlerin yüksekliği bu kesime de özel önem verilmesi gerektiğini göstermektedir. Tokat'ta kamunun istihdam yaratma gücü yoktur. Özel sektörün de açık işlerde eğitim düzeyi aramadığı dikkate alındığında yüksek eğitimli genç kadınlara istihdam yaratılmasının bir yolu da girişimcilik kurslarının artırılması olabilir. Öne çıkan söz konusu veriler kadınların ve gençlerin işgücüne katılım oranının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması için kadınlara ve gençlere önem verilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve gençler başta olmak üzere işsizler, diğer bir hedef kitlesi ise işgücü dışında kalan nüfus olmalıdır.

Tokat'ta nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye'den daha yüksek olmasına yol açmakta ve işsizliği de perdelemektedir. Tarım sektöründe yaşanan çözülme bölgede de kendini etkin olarak göstermekte ve toplam istihdam oranının azalmasına yol açmaktadır. Tarım sektöründeki çözülmeyle beraber tarım dışı sektörlerde çalışan sayısında iyileşme görülmektedir. Bununla beraber tarım dışı sektörlerde görülen istihdam artışı, tarım sektöründe çalışan oranının hala çok yüksek olması nedeniyle istihdam oranı üzerinde etkili olamamakta ve tarımdaki çözülmeye paralel toplam istihdam oranı yıllar itibariyle azalma göstermektedir.

Araştırma kapsamında Tokat ili işgücü piyasasına meslekler açısından bakıldığında en fazla çalışan sayısı makineci(dikiş) mesleğinde idi. Açık iş ve temininde en fazla güçlük çekilen meslek olarak da yine makineci(dikiş) mesleği ilk sırada yer almakta idi. 2011 ve 2012 yıllarında makinecilere yönelik istihdam garantili kurslar düzenlenmesine rağmen, 2013 yılında da hem açık iş hem de temininde güçlük çekilen meslekler sıralamasında makinecilerin hala ilk sırada yer alması dikkat çekicidir. Bu meslekte kurslar düzenlenmeden önce tekstil sektöründe ücret ve çalışma koşulları gibi işgücü piyasası bileşenleri de dikkate alınmalıdır.

Tüm bu veriler ışığında Tokat İşgücü Piyasasının geliştirilmesine yönelik aşağıdaki öneriler
değerlendirilebilir.

1. İŞKUR'un işsiz kayıtlarında sayısal olarak işgücü piyasasında mevcut talebin çok üstünde olan işsizlere yönelik, onları istihdama dâhil edecek şekilde kurslar düzenlenmelidir**.**

2. İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir. İŞKUR veri tabanında yüksek nitelikli iş arayanların oranını arttıracak faaliyetlere önem verilmelidir.

3. Tarım sektöründeki çözülmeyle tarım sektöründen ayrılan kişiler, özellikle kadınlar işyerinde verilecek UMEM Beceri'10 Projesi kursları ve İş Başı Eğitim Programları sayesinde imalat sektörü koşullarına uyumlaştırılmalı, söz konusu bireylerin istihdamını sağlayacak eğitim faaliyetleri düzenlenmeli; buna karşılık özellikle işe giriş ve çıkışların en yoğun olduğu sektör olan 'imalat' sektöründeki zor çalışma koşulları ıslah edilmelidir**.**

4. İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir**.**

5. İşgücü piyasasının iyileştirilmesinde vasıfsız işsizlere vasıf kazandırılması da öncelik almaktadır. Özellikle kayıtlı işsizler içinde beden işçilerinin sayısal yüksekliği bu kişilerden özellikle de genç olanlarına yönelik özel çalışmalar yapılmalıdır.

6. Hedef, istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Tokat'ta İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarısı lise altı eğitimlidir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır. Bu eğitimler nitelikli kişiler tarafından, sadece 'kurs belgesi' vermek amacıyla değil, gerçekten kişiye nitelik kazandırmak amacıyla verilmelidir.

7. Engelli işgücü için korumalı işyerleri programlarının işyerlerine tanıtımı yapılarak dezavantajlı grupların istihdama kazandırılması kolaylaştırılmalıdır.

8. İş arayanların iş arama sürecinde, İşverenlerin eleman alımlarında İŞKUR'u daha aktif bir şekilde kullanmaları için, tanıtım ve reklam faaliyetleri artırılmalıdır.

9. Kayıt dışı istihdamın önüne geçilmesi için çalışmalar yapılmalı, İŞKUR'un faaliyetlerini arttırıcı yeni teşvik paketleri hazırlanmalıdır.

10. Tüm Türkiye'de olduğu gibi Tokat'ta da işgücü piyasasını etkileyen 'ara eleman' eksikliğini gidermek amacıyla okullarda mesleklerin tanıtımıyla ilgili çalışmalara hız verilmelidir.

.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR	..... İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi verme ve gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.**
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işyerlerinde insan kaynakları, personel, işletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. **Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.**

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:	
İşyerinin Yasal Ünvanı	:	
İşyerinin Tabela Ünvanı	:	

ADRES BİLGİLERİ

İL	:	.....
İLÇE	:	
KÖY	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
DIŞ KAPI NO	:	
İÇ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/e-posta	:	...../...../ .....@.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı	:	Unvanı	:
Tarih	:	Telefonu	:
E-posta	:	İmza/Kaşesi	:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz?
(Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve parekende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi?
(Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)

Aynı	Değişmiş

Sonraki Sayfaya Geçiniz

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S6: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz. ☐ ⇨ Soru 6'ya geçiniz.

01	02	03	04									05	06				
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme beceriler 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği									İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		1	2	3	4	5
		☐											☐					

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
6.0: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	6.3'e geçiniz
	Hayırsa →	6.1 veya 6.2 geçiniz
6.0.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.	→	7.sonuçe geçiniz
6.0.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
6.0.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

6.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	7.3'e geçiniz
	Hayırsa →	7.1 veya 7.2 geçiniz
6.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını beklemiyorum.	→	8.sonuçe geçiniz
6.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
6.7.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
8.0: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	8.3'e geçiniz
	Hayırsa →	8.1 veya 8.2 geçiniz
8.0.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.	→	9.sonuçe geçiniz
8.0.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
8.0.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

9.0: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	9.3'e geçiniz
	Hayırsa →	9.1 veya 9.2 geçiniz
9.0.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını düşünmüyorum.	→	10.sonuçe geçiniz
9.0.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
9.0.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal Azalış	

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

10: 2013 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekterde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

10.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

01	02	03	04				
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşılayabiliyor mu? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
		☐					

Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
ÖrneklemToplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri	**65.723**

Ek 2- D: Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1286	1149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	**Örneklem Toplam**	**19.588**	**16.338**
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	2.050	1.802	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkari	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
Iğdır	277	246	Yalova	520	469			
Isparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam	81.264	71.381			
Karaman	510	442						

Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2012 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü } Arzı\ (\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek

sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer İşinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine ençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- İçinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(\text{0–14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus})}{\text{15–64 yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri

1- Temel İşgücü Göstergeleri

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9

Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

2- İstihdamın Sektörel Dağılımı

İl	İstihdam (000)	Tarım (000)	Sanayi (000)	Hizmet (000)	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
Toplam	**24 320**	**5 531**	**6 605**	**12 184**	**22,7**	**27,2**	**50,1**
Adana	595	113	170	312	19,0	28,6	52,4
Adıyaman	187	95	34	58	50,8	18,4	30,8
Afyonkarahisar	237	96	53	88	40,4	22,5	37,1
Ağrı	151	54	42	55	35,8	28,0	36,1
Amasya	116	54	17	45	46,3	14,9	38,8
Ankara	1 570	75	349	1 146	4,8	22,2	73,0
Antalya	790	214	108	468	27,1	13,6	59,3
Artvin	73	29	11	33	40,1	14,7	45,2
Aydın	359	118	77	164	32,8	21,4	45,8
Balıkesir	426	169	81	176	39,7	19,0	41,3
Bilecik	72	15	27	30	21,3	37,1	41,7
Bingöl	78	27	16	35	35,0	20,7	44,3
Bitlis	91	40	13	39	43,6	13,7	42,7
Bolu	99	30	22	47	29,8	22,7	47,5
Burdur	97	45	17	35	46,3	17,8	35,8
Bursa	916	132	390	394	14,4	42,6	43,0
Çanakkale	195	76	34	85	38,8	17,5	43,8
Çankırı	65	29	11	25	45,1	16,3	38,5
Çorum	183	69	49	65	37,4	27,0	35,6
Denizli	360	106	116	138	29,3	32,3	38,4
Diyarbakır	347	82	87	178	23,6	25,2	51,3
Edirne	177	63	28	86	35,6	16,0	48,4
Elazığ	159	45	32	82	28,5	20,1	51,4
Erzincan	74	29	9	36	38,6	12,5	48,8
Erzurum	242	110	32	100	45,3	13,3	41,4
Eskişehir	247	38	80	129	15,5	32,4	52,1
Gaziantep	460	75	172	213	16,3	37,5	46,2
Giresun	153	70	26	56	46,1	17,0	37,0
Gümüşhane	41	16	7	18	38,2	17,5	44,3
Hakkari	62	12	6	44	19,5	9,7	70,8
Hatay	423	107	103	213	25,3	24,3	50,3
Isparta	152	62	22	68	40,8	14,7	44,5
Mersin	517	166	101	250	32,0	19,6	48,4
İstanbul	4 565	31	1 677	2 857	0,7	36,7	62,6
İzmir	1 330	156	404	770	11,8	30,3	57,9
Kars	102	49	16	37	48,3	15,4	36,3
Kastamonu	156	82	20	54	52,8	12,7	34,5
Kayseri	368	54	135	179	14,6	36,7	48,7
Kırklareli	140	35	43	62	25,0	31,0	44,0
Kırşehir	75	29	15	31	38,6	19,9	41,5
Kocaeli	502	22	221	258	4,4	44,1	51,5
Konya	649	205	155	289	31,6	23,8	44,5
Kütahya	195	76	50	69	39,0	25,7	35,3
Malatya	230	78	47	105	34,0	20,2	45,7
Manisa	520	212	131	178	40,7	25,1	34,2

Kahramanmaraş	307	97	97	112	31,8	31,7	36,5
Mardin	177	58	31	88	32,8	17,4	49,8
Muğla	343	107	50	186	31,1	14,7	54,2
Muş	115	65	17	34	56,2	14,4	29,4
Nevşehir	110	47	16	47	42,6	14,2	43,2
Niğde	122	58	22	42	47,5	18,4	34,1
Ordu	282	138	57	88	48,8	20,1	31,1
Rize	108	39	26	43	36,3	23,8	39,9
Sakarya	281	71	89	121	25,2	31,7	43,2
Samsun	434	169	90	175	38,9	20,8	40,3
Siirt	73	23	12	38	31,7	16,3	52,0
Sinop	77	27	20	30	35,2	26,0	38,8
Sivas	194	73	42	78	37,8	21,8	40,3
Tekirdağ	317	49	148	121	15,4	46,6	38,1
Tokat	207	102	34	71	49,1	16,3	34,6
Trabzon	281	103	55	123	36,7	19,5	43,8
Tunceli	35	8	3	25	21,6	7,8	70,6
Şanlıurfa	400	191	58	151	47,6	14,5	37,8
Uşak	132	52	35	45	39,5	26,4	34,1
Van	249	65	83	101	26,1	33,4	40,5
Yozgat	159	78	29	52	48,8	18,4	32,9
Zonguldak	220	58	67	96	26,2	30,4	43,5
Aksaray	139	59	31	50	42,2	22,0	35,8
Bayburt	32	16	5	11	50,0	14,4	35,6
Karaman	81	32	20	29	39,7	25,1	35,2
Kırıkkale	75	16	16	43	21,2	21,5	57,3
Batman	112	30	26	56	26,5	23,5	50,0
Şırnak	93	15	13	65	15,7	14,5	69,8
Bartın	69	25	18	26	36,3	26,5	37,2
Ardahan	47	31	2	14	66,2	3,8	30,0
Iğdır	66	32	8	25	49,0	12,3	38,7
Yalova	69	8	20	41	11,7	29,0	59,2
Karabük	67	10	18	39	15,0	26,8	58,2
Kilis	41	18	7	17	42,9	16,5	40,6
Osmaniye	132	34	39	59	25,8	29,6	44,5
Düzce	130	42	43	45	32,1	33,3	34,6

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

Ek 4- Diğer Tablolar

Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.590	78.462	2.398	2.814	1.492	2.248	3,0	1,9	2,9
İmalat	47.378	1.991.454	113.084	134.403	101.196	79.726	5,4	5,1	4,0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve	590	37.568	494	510	534	538	1,3	1,4	1,4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve	389	28.801	532	559	219	524	1,8	0,8	1,8
İnşaat	29.776	653.825	22.728	45.631	36.993	35.600	3,4	5,7	5,4
Toptan ve perakende ticaret	45.281	925.382	44.837	61.834	48.878	46.739	4,6	5,3	5,1
Ulaştırma ve depolama	10.977	289.106	8.628	13.091	6.680	10.241	2,9	2,3	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11.428	282.720	16.875	22.200	1.700	15.535	5,6	0,6	5,5
Bilgi ve iletişim	2.325	71.742	2.814	2.764	4.272	3.881	3,8	6,0	5,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.382	97.973	2.064	2.340	3.754	3.874	2,1	3,8	4,0
Gayrimenkul faaliyetleri	1.487	32.464	1.370	1.891	2.058	2.669	4,1	6,3	8,2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.034	182.122	7.261	10.595	8.681	14.246	3,8	4,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.690	490.060	17.891	19.887	34.422	35.670	3,5	7,0	7,3
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal	2	27	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	5.319	153.509	3.861	5.693	3.671	2.659	2,5	2,4	1,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.111	165.943	7.017	9.896	5.126	4.929	4,1	3,1	3,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	766	19.251	623	852	-12	546	3,1	-0,1	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	4.142	94.944	5.606	5.988	4.243	8.707	5,6	4,5	9,2
GENEL TOPLAM	183.667	5.595.354	258.082	340.950	263.906	268.334	4,4	4,7	4,8

Ek 4-B: İl Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	9	109	0	6	9	2	0	8	2
İmalat	179	6894	606	570	418	623	8	6	9
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme	2	33	0	0	0	0	0	0	0
İnşaat	141	2452	86	185	129	139	3	5	6
Toptan ve Perakende Ticaret	274	4562	229	386	271	380	5	6	8
Ulaştırma ve Depolama	51	934	43	43	56	48	4	6	5
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faal.	65	1043	54	68	77	96	5	7	9
Bilgi ve İletişim	3	33	4	8	4	4	11	12	12
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	6	107	3	3	8	18	3	7	17
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faal.	31	304	51	45	19	33	14	6	11
İdari ve destek Hizmet Faal.	17	672	13	31	39	51	2	6	8
Eğitim	32	758	25	47	16	12	3	2	2
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faal.	20	723	11	34	22	30	2	3	4
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	4	31	3	3	21	21	9	68	68
Diğer Hizmet Faaliyetleri	19	170	23	15	9	34	12	5	20
Genel Toplam:	853	18826	1151	1445	1099	1491	6	6	8

Kaynak: İPTA, 2013

Tablo 1. Düzey2 Bölgeleri Arasında Kişi Başına Gayrisafi Katma Değer Sıralaması (2004-2008)

İBBS2/İktisadi faaliyet kolları		Kişi başına GSKD (TL)										Kişi başına GSKD ($)									
		2004 (1)	Sıra	2005 (1)	Sıra	2006 (1)	Sıra	2007	Sıra	2008	Sıra	2004 (1)	Sıra	2005 (1)	Sıra	2006 (1)	Sıra	2007	Sıra	2008	Sıra
TR	**Türkiye**	7.307		8.338		9.632		10.744		12.020		5.103		6.187		6.686		8.267		9.384	
TR10	İstanbul	11.375	1	12.818	1	14.859	1	16.799	1	18.689	1	7.943	1	9.511	1	10.314	1	12.925	1	14.591	1
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	9.022	6	10.617	5	12.426	5	13.733	5	15.682	5	6.300	6	7.878	5	8.625	5	10.567	5	12.243	5
TR22	Balıkesir, Çanakkale	6.465	10	7.448	10	8.246	10	9.624	10	11.528	9	4.515	10	5.526	10	5.724	10	7.404	10	9.000	9
TR31	İzmir	9.448	5	10.592	6	12.137	6	13.384	6	14.817	6	6.598	5	7.859	6	8.425	6	10.298	6	11.568	6
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	7.618	8	8.468	9	9.881	9	10.496	9	11.626	8	5.320	8	6.283	9	6.858	9	8.076	9	9.076	8
TR33	Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak	5.789	13	6.845	11	8.092	11	9.079	11	10.575	11	4.042	13	5.079	11	5.617	11	6.986	11	8.256	11
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	9.923	4	11.542	3	13.555	3	15.231	2	16.630	3	6.930	4	8.564	3	9.409	3	11.719	2	12.983	3
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	10.286	2	11.758	2	13.847	2	15.029	3	16.990	2	7.183	2	8.725	2	9.612	2	11.563	3	13.265	2
TR51	Ankara	9.993	3	11.165	4	13.084	4	14.471	4	16.136	4	6.978	3	8.284	4	9.082	4	11.134	4	12.598	4
TR52	Konya, Karaman	5.567	14	6.343	13	7.157	13	8.124	13	9.239	13	3.887	14	4.706	13	4.968	13	6.251	13	7.213	13
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	8.661	7	9.889	7	11.215	7	12.351	7	13.236	7	6.048	7	7.337	7	7.785	7	9.503	7	10.334	7
TR62	Adana, Mersin	5.821	12	6.691	12	7.674	12	8.569	12	9.431	12	4.065	12	4.965	12	5.327	12	6.593	12	7.363	12
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	4.518	19	5.140	19	5.628	19	6.497	19	7.605	19	3.155	19	3.814	19	3.907	19	4.999	19	5.937	19
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	5.262	15	6.008	16	6.736	17	7.722	17	8.696	17	3.674	15	4.458	16	4.676	17	5.941	17	6.789	17
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	5.205	16	5.866	17	6.712	18	7.801	15	8.726	16	3.635	16	4.353	17	4.659	18	6.002	15	6.813	16
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	7.459	9	8.864	8	10.240	8	10.523	8	11.187	10	5.209	9	6.577	8	7.108	8	8.097	8	8.734	10
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	5.984	11	6.306	14	6.952	15	7.756	16	8.551	18	4.178	11	4.679	14	4.825	15	5.968	16	6.676	18
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	5.083	17	5.854	18	6.823	16	7.514	18	8.855	15	3.549	17	4.343	18	4.736	16	5.781	18	6.914	15
TR90	Rize, Artvin, Gümüşhane	5.076	18	6.168	15	7.033	14	7.880	14	9.042	14	3.545	18	4.577	15	4.882	14	6.063	14	7.059	14
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	4.260	21	4.620	21	5.428	21	6.137	21	7.071	20	2.975	21	3.428	21	3.768	21	4.722	21	5.520	20
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	2.933	24	3.379	24	3.834	25	4.125	25	4.613	25	2.048	24	2.507	24	2.661	25	3.174	25	3.601	25
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	4.320	20	5.057	20	5.557	20	6.297	20	7.066	21	3.017	20	3.752	20	3.857	20	4.845	20	5.517	21
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2.688	25	3.126	26	3.372	26	3.814	26	4.379	26	1.877	25	2.319	26	2.341	26	2.934	26	3.419	26
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	3.835	22	4.504	22	5.086	22	5.403	22	5.888	22	2.678	22	3.342	22	3.530	22	4.157	22	4.597	22
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	3.404	23	3.736	23	4.172	23	4.441	23	4.770	24	2.377	23	2.772	23	2.896	23	3.417	23	3.724	24
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	2.653	26	3.348	25	4.128	24	4.426	24	4.882	23	1.853	26	2.484	25	2.865	24	3.405	24	3.812	23

İBBS2: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması Düzey 2

Tablo 2. İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması 2011

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İl Kodu	İller	SEGE 2011 Sırası	İl Kodu	İller	SEGE 2011 Sırası
TR100	İstanbul	**1**	TRB11	Malatya	**42**
TR510	Ankara	**2**	TR332	Afyon	**43**
TR310	İzmir	**3**	TR905	Artvin	**44**
TR421	Kocaeli	**4**	TRA12	Erzincan	**45**
TR611	Antalya	**5**	TR631	Hatay	**46**
TR411	Bursa	**6**	TR821	Kastamonu	**47**
TR412	Eskişehir	**7**	TR813	Bartın	**48**
TR323	Muğla	**8**	TR722	Sivas	**49**
TR211	Tekirdağ	**9**	TR833	Çorum	**50**
TR322	Denizli	**10**	TR823	Sinop	**51**
TR424	Bolu	**11**	TR903	Giresun	**52**
TR212	Edirne	**12**	TR633	Osmaniye	**53**
TR425	Yalova	**13**	TR822	Çankırı	**54**
TR222	Çanakkale	**14**	TR712	Aksaray	**55**
TR213	Kırklareli	**15**	TR713	Niğde	**56**
TR621	Adana	**16**	TR832	Tokat	**57**
TR721	Kayseri	**17**	TRB14	Tunceli	**58**
TR422	Sakarya	**18**	TRA11	Erzurum	**59**
TR321	Aydın	**19**	TR632	Kahramanmaraş	**60**
TR521	Konya	**20**	TR902	Ordu	**61**
TR612	Isparta	**21**	TR906	Gümüşhane	**62**
TR221	Balıkesir	**22**	TRC13	Kilis	**63**
TR331	Manisa	**23**	TRA13	Bayburt	**64**
TR622	Mersin	**24**	TR723	Yozgat	**65**
TR334	Uşak	**25**	TRC12	Adıyaman	**66**
TR613	Burdur	**26**	TRC22	Diyarbakır	**67**
TR413	Bilecik	**27**	TRA22	Kars	**68**
TR812	Karabük	**28**	TRA23	Iğdır	**69**
TR811	Zonguldak	**29**	TRC32	Batman	**70**
TRC11	Gaziantep	**30**	TRA24	Ardahan	**71**
TR901	Trabzon	**31**	TRB13	Bingöl	**72**
TR522	Karaman	**32**	TRC21	Şanlıurfa	**73**
TR831	Samsun	**33**	TRC31	Mardin	**74**
TR904	Rize	**34**	TRB21	Van	**75**
TR423	Düzce	**35**	TRB23	Bitlis	**76**
TR714	Nevşehir	**36**	TRC34	Siirt	**77**
TR834	Amasya	**37**	TRC33	Şırnak	**78**
TR333	Kütahya	**38**	TRA21	Ağrı	**79**
TRB12	Elazığ	**39**	TRB24	Hakkari	**80**
TR715	Kırşehir	**40**	TRB22	Muş	**81**
TR711	Kırıkkale	**41**			

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Tablo 3. Tokat'ın Aldığı-Verdiği Göç

2011-2012	Tokat'ın aldığı göç	Tokat'ın verdiği göç	2011-2012	Tokat'ın aldığı göç	Tokat'ın verdiği göç
Adana	178	172	Konya	189	326
Adıyaman	148	56	Kütahya	30	92
Afyonkarahisar	38	113	Malatya	113	101
Ağrı	150	91	Manisa	97	159
Amasya	703	651	Kahramanmaraş	113	98
Ankara	1.997	2480	Mardin	90	70
Antalya	328	540	Muğla	150	208
Artvin	28	37	Muş	88	29
Aydın	89	156	Nevşehir	52	90
Balıkesir	113	164	Niğde	53	88
Bilecik	9	61	Ordu	515	679
Bingöl	41	82	Rize	63	74
Bitlis	64	48	Sakarya	167	166
Bolu	33	84	Samsun	992	1005
Burdur	42	52	Siirt	45	43
Bursa	394	611	Sinop	77	83
Çanakkale	41	124	Sivas	791	722
Çankırı	20	84	Tekirdağ	743	1134
Çorum	244	227	Tokat	0	0
Denizli	67	102	Trabzon	126	193
Diyarbakır	138	103	Tunceli	51	31
Edirne	152	66	Şanlıurfa	190	119
Elazığ	115	96	Uşak	20	34
Erzincan	108	162	Van	149	125
Erzurum	195	211	Yozgat	411	329
Eskişehir	77	177	Zonguldak	72	80
Gaziantep	115	119	Aksaray	31	57
Giresun	81	157	Bayburt	29	29
Gümüşhane	43	66	Karaman	25	30
Hakkari	63	20	Kırıkkale	89	136
Hatay	137	114	Batman	60	73
Isparta	38	57	Şırnak	162	143
Mersin	171	160	Bartın	26	33
İstanbul	20.410	14926	Ardahan	21	27
İzmir	813	920	Iğdır	48	30
Kars	56	46	Yalova	44	69
Kastamonu	104	103	Karabük	20	77
Kayseri	254	381	Kilis	12	8
Kırklareli	35	69	Osmaniye	64	60
Kırşehir	52	65	Düzce	26	76
Kocaeli	797	933	Türkiye	34.725	31812

Kaynak: TÜİK

Tablo 4. Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre işgücü durumu

TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya), 15+ yaş, 2012													
Erkek	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**	**Kadın**	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyen	0	0	1	3	15	**18**	Okuma yazma bilmeyen	0	1	4	22	29	**56**
Lise altı	25	24	92	207	69	**417**	Lise altı	19	19	47	92	17	**194**
Lise ve dengi meslek okulu	3	22	52	50	4	**131**	Lise ve dengi meslek okulu	2	8	16	11	1	**37**
Yükseköğretim	0	7	26	45	7	**85**	Yükseköğretim	0	10	17	15	1	**43**
Toplam	**28**	**53**	**171**	**304**	**94**	**651**	Toplam	**22**	**38**	**84**	**139**	**47**	**331**
Türkiye, 15+ yaş, 2012													
Erkek	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**	**Kadın**	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyen	7	18	46	123	148	342	Okuma yazma bilmeyen	6	23	83	354	356	822
Lise altı	949	867	2879	5422	1389	11506	Lise altı	376	356	1019	2045	335	4131
Lise ve dengi meslek okulu	137	631	1671	1611	142	4192	Lise ve dengi meslek okulu	94	336	512	389	13	1344
Yükseköğretim	2	300	1297	1307	202	3108	Yükseköğretim	2	320	903	631	33	1889
Toplam	**1.095**	**1.815**	**5895**	**8463**	**1880**	**19.148**	Toplam	**478**	**1034**	**2518**	**3420**	**740**	**8190**

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE İŞ KURUMU
TOKAT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Derbent Mah. Osman Gazi Cad. Bedestenlioğlu / TOKAT
Tel: 0(356) 232 00 71-04 07
www.iskur.gov.tr
iskur.tokat@iskur.gov.tr